

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการ
ธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

สมคิด อุ่นแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนากุณมิต้องอย่างยั่งยืน

ชื่อเรื่อง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการ
ธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด

โดย

สมคิด อุ่นแก้ว

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ)
วันที่ 16 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2555

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์สมชาย องค์ประเสริฐ)
วันที่ 16 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2555

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฏิภาณ สุทธิกุลบุตร)
วันที่ 16 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2555

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมช ศีตะโกเศศ)
วันที่ 16 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2555

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์เพ็ญรัตน์ หงษ์วิทยากร)
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 17 เดือน ม. พ.ศ. 55

ชื่อเรื่อง	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการ ธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสมคิด อุ่นแก้ว
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคม อย่างยั่งยืน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้และปัญหาอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด โดยวิธีการศึกษาข้อมูลทฤษฎีในทรัพยากรการจัดการคือ คน เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการธุรกิจ เทคโนโลยีและการจัดการความรู้ และข้อมูลธุรกิจต่างๆ รายงานกิจกรรมประจำปี 2548-2552 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม คือมีความพอเพียง ดังนี้

ความพอประมาณ ด้านคน มีคณะกรรมการดำเนินงาน ผู้ตรวจสอบกิจการ เจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสม มีเงินทุนหมุนเวียนใช้จากแหล่งเงินทุนภายในอย่างพอเพียง วัสดุอุปกรณ์สามารถใช้ร่วมกับธุรกิจอื่นได้ การบริหารจัดการมีการจัดโครงสร้างตำแหน่งที่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจ สหกรณ์ฯ ได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในธุรกิจของสหกรณ์

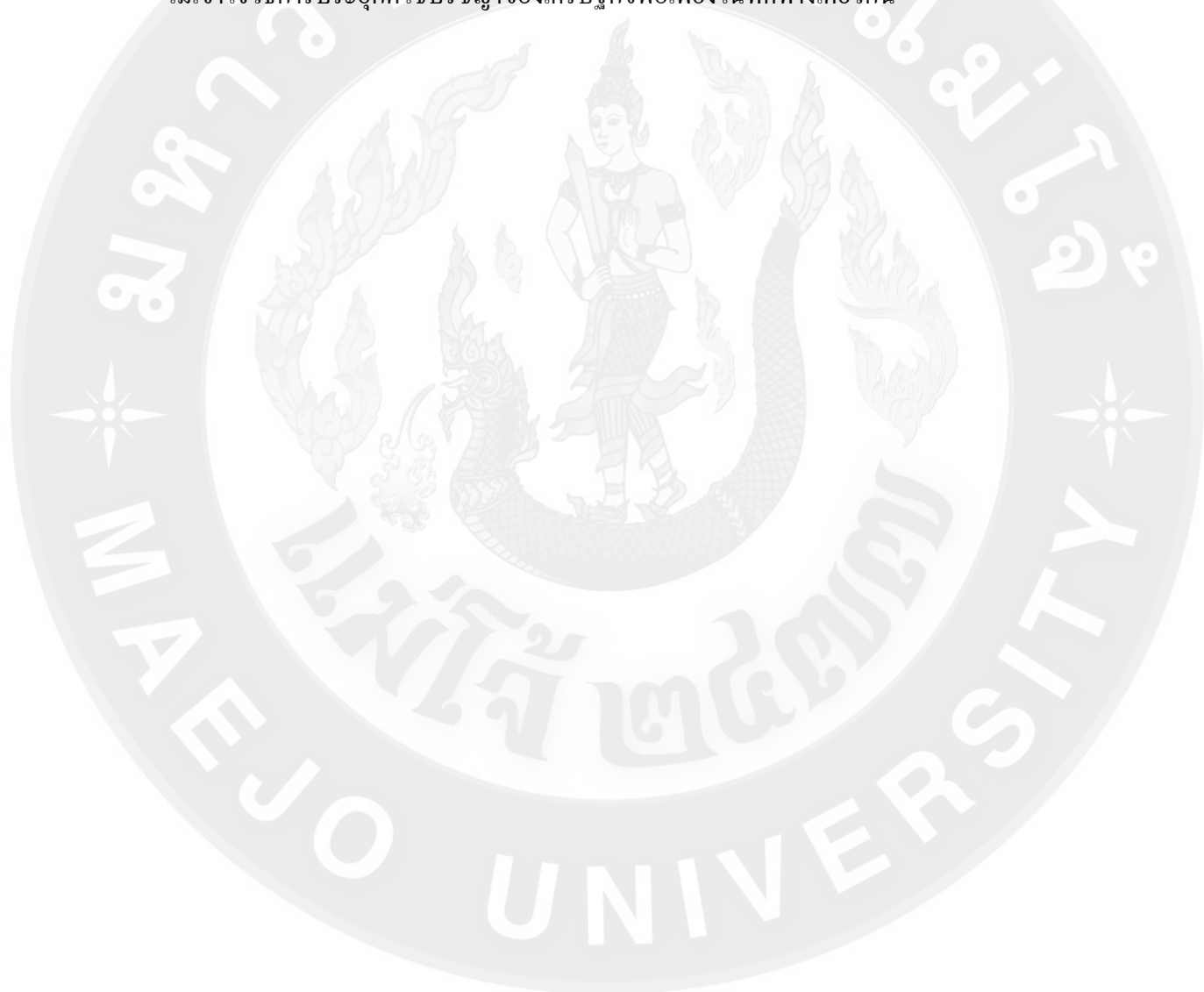
ความมีเหตุผล สหกรณ์ฯ ได้จัดคนที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ การใช้เงินทุนหมุนเวียนพัฒนาธุรกิจตามความต้องการของสมาชิก เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ใช้เท่าที่จำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดการธุรกิจมีการวางแผนให้เป็นตามวัตถุประสงค์ สหกรณ์ฯ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

มีภูมิคุ้มกัน สหกรณ์ฯ ให้ความสำคัญกับคนให้เกิดการเรียนรู้ การฝึกอบรม การศึกษาต่อ ใช้แหล่งเงินทุนภายในในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์มีการตรวจสอบ การซ่อมบำรุง การดำเนินธุรกิจมีหลายธุรกิจเพื่อลดความเสี่ยง มีการจัดระเบียบแผนงาน ปฏิบัติอย่างชัดเจน การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีระบบป้องกันข้อมูล

ความรู้ มีการให้การศึกษาอบรมแก่คนในสหกรณ์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
มีการศึกษาดูงาน และมีการให้ทุนการศึกษาต่อแก่คนในสหกรณ์

คุณธรรม สหกรณ์ฯ มีความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล มีความเป็นธรรม มีความ
รับผิดชอบในหน้าที่ คนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษา ปัญหาอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด พบว่าเจ้าหน้าที่สหกรณ์ขาดการสื่อสาร
ไม่เข้าใจวิธีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทิศทางเดียวกัน

Title	Application of the Sufficiency Economy Philosophy to the Business Management of Sopprab Agricultural Cooperative, Ltd.
Author	Miss Somkhid Ounkaew
Degree of	Master of Science in Geosocial Based Sustainable Development
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Ratana Pothisuwan

ABSTRACT

This study was conducted to investigate the application of the sufficiency economy to the business management of Sopprab Agricultural Cooperative, Ltd. The secondary data on management resources were explored based on personnel, capital, materials/equipment, business management, knowledge management technology, data of various businesses, and 2005-2009 annual reports. Obtained data were analyzed by using frequency, mean, and percentage.

Findings showed that the cooperative had applied the sufficiency economy philosophy in its business management on economic, social, and environmental aspects. The sufficiency was as follows:

Moderation – There was an operational committee, auditor, appropriate personnel, circulating capital adequately were used with other business. The management had an appropriate position and structure for business running. Besides, the package program was used for the business of the cooperative.

Reasonableness – The cooperative put the right man to the right position. That was, its personnel had knowledge and potential suitable for their duties and responsibilities. Circulating capital was used for business development as needed by cooperative members. The business management had planning in accordance with the objectives of the cooperative. The program was used for the convenience in business running.

Immunity – The cooperative placed the importance on learning of its personnel, training, and study pursuing. The internal capital source was used for business running. There were inspection and maintenance of materials/equipment. The cooperative provided many

businesses in order to reduce risks. There was a clear operational plan. There were packet program utilization and data protection system.

Knowledge – There were trainings offered to cooperative personnel as well as knowledge exchange, educational tour, and scholarship offered to cooperative personnel.

Virtue – The cooperative had transparency, good governance, justice, and task responsibility. Cooperative personnel were aware of natural resource and environmental conservation.

For problems encountered in the application of the sufficiency economy philosophy, it was found that cooperative personnel lacked of effective communication and they did not understand the methods the application of the philosophy in the same direction.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง ได้รับความสำเร็จด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษารองศาสตราจารย์สมชาย องค์กรประเสริฐ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฎิภาณ สุทธิกุลบุตร กรรมการที่ปรึกษา รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบแก้ไข จนกระทั่งงานวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ข้าพเจ้า จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุก ๆ ท่านในสาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน ที่ได้กรุณามาดูตลอดระยะเวลาในการศึกษา ขอคุณเพื่อร่วมรุ่น ภูมิสังคม 5 ที่ให้กำลังใจ ขอขอบคุณคณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ศึกษา อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ขอกราบขอบคุณบิดามารดาผู้ให้กำเนิด ที่อบรมสั่งสอน คอยเป็นกำลังใจที่ดีที่สุด ให้ตลอดระยะเวลาในการศึกษา

สมคิด อุ่นแก้ว
กรกฎาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
สารบัญภาพผนวก	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการทำวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาในพระราชดำริ	8
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	14
พระบรมราโชวาท ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง	16
การประยุกต์ใช้ แนวพระราชดำริ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	20
หลักการจัดการธุรกิจ	23
อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์	25
หลักการสหกรณ์สากลปัจจุบัน	26
ทรัพยากรในการบริหารการจัดการสหกรณ์	30
ความสำเร็จของสหกรณ์	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
กรอบแนวคิด	38
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	39
สถานที่ดำเนินการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	40

ระยะเวลาการดำเนินงาน	40
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	41
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ	42
ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของ สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด	58
ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด	90
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการศึกษา	91
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	101
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	101
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก ภาพประกอบการวิจัย	106
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	119

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของคน ในสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	47
2 จำนวนและร้อยละ เจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ในแต่ละธุรกิจ	47
3 งบดุลของสหกรณ์ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2548 - ปี2552	49
4 วัสดุอุปกรณ์ สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ปีบัญชี 2548 - 2552	53
5 แผนดำเนินงานประจำปี ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	55
6 การจัดองค์กรจัดคนเข้าทำงานการควบคุม ประเมินผล	56
7 เทคโนโลยีและการจัดการองค์ความรู้ ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	57
8 การจ่ายเงินกู้ธุรกิจสินเชื่ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	58
9 การรับเงินฝาก ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	59
10 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ ธุรกิจสินเชื่อ	60
11 การรับฝากเงินฝาก ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	63
12 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ ธุรกิจเงินรับฝาก	64
13 การซื้อ ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	67
14 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ ธุรกิจซื้อ	67
15 การรวมขาย ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	70
16 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ ธุรกิจรวมขาย	71
17 ธุรกิจอื่นๆ ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	74
18 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ธุรกิจอื่น	74
19 การใช้ทุนศึกษาอบรม	77
20 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ การใช้ทุนศึกษาอบรม	77
21 สวัสดิการที่จัดให้สมาชิกสหกรณ์	80
22 สวัสดิการที่จัดให้บุคคลภายนอก	80

23	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ การใช้ทุนสวัสดิการที่จัดให้สมาชิกสหกรณ์	81
24	จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิถุชุมชน	83
25	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิถุชุมชน	84
26	จำนวนสมาชิกที่เสียชีวิตและเงินที่ช่วยเหลือสมาชิกและเจ้าหน้าที่	86
27	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ สมาคมพัฒนากิจสงเคราะห์สมาชิกและพนักงานสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	86

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	38
2	โครงสร้างสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	42
3	โครงสร้างการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	43
4	โครงสร้างด้านเศรษฐกิจของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	44
5	โครงสร้างด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	45

สารบัญภาพผนวก

ภาพผนวก	หน้า
1 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด (1) การให้บริการสินเชื่อสมาชิก (2) การรับชำระหนี้ของสมาชิก (3) – (6) การบริการรับฝาก- ถอน เงิน	107
2 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด (1) – (6) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	108
3 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด (1) – (6) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	109
4 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด (1) – (3) ธุรกิจรวบรวมผลผลิตข้าวจากสมาชิก	110
5 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม (1) การให้ทุนศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะกรรมการและประธาน กลุ่มของสหกรณ์ฯ (2) ให้ทุนศึกษาต่อระดับปริญญาตรีเจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ (3) – (4) การศึกษาดูงานของสมาชิกสหกรณ์ฯ (5) การฝึกอบรม (6) การศึกษาดูงานเจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ	111
6 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด (1) – (4) การอบรมคุณธรรมเจ้าหน้าที่และสมาชิกสหกรณ์ฯ	112
7 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม (1) – (6) ช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัย	113
8 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม (1) – (4) เยี่ยมสมาชิกที่สูงอายุเนื่องในวันแม่และวันพ่อแห่งชาติของ ทุกปี (5) – (6) เป็นเจ้าภาพร่วมทำบุญสมาชิกและคู่สมรสที่เสียชีวิต	114
9 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม (1) – (2) ให้ทุนการศึกษาบุตรสมาชิกปีละ 84 ทุน ทุนละ 1,000.00 บาท (3) – (4) มอบของขวัญเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ให้กับโรงเรียนในพื้นที่ อำเภอสปราบ	115
10 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม (1) – (6) งานวันครอบครัวสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด	116

- 11 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ
สิ่งแวดล้อม (1) – (4) งานวันครอบครัวสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด
(5) – (6) ส่งเสริมสมาชิกปลูกต้นไม้ 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง ในพื้นที่ของสมาชิก 117
- 12 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ
สิ่งแวดล้อม (1) – (6) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อวิทยุชุมชนของสหกรณ์
การเกษตรสปราบ จำกัด FM 90.50 MHz 118

บทที่ 1

บทนำ

สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด เกิดจากการควบสหกรณ์หาทุนเดิม ในท้องที่อำเภอสบปราบ จำนวน 28 สหกรณ์เข้าด้วยกัน มีสมาชิกแรกตั้ง 385 คน ได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2513 เริ่มดำเนินงานตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2514 เป็นต้นมา (รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด, 2551: 16) มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคม ของบรรดาสมาชิกสหกรณ์ โดยการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามอุดมการณ์สหกรณ์ รวมทั้งการส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพการเกษตร หัตถศึกษา อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่น ในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

นอกจากนั้นยังมีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำ หรือปิดกั้นทำนบ เขื่อน ฝาย จัดระบบการส่งน้ำ ระบายน้ำ และอำนวยความสะดวกเพื่อจำหน่ายให้แก่สมาชิก รวบรวมผลผลิตการเกษตร และผลิตภัณฑ์ของสมาชิมาจัดการขายหรือแปรรูปออกขาย โดยซื้อหรือรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกก่อนผู้อื่น จัดให้มีโรงหรือโรงงานการเกษตร เพื่อเก็บรักษาผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ จัดให้มียานพาหนะขนส่ง เครื่องมือ เครื่องจักรกล หรือปศุสัตว์ เกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตรสำหรับให้บริการแก่สมาชิก จัดให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปผลิตผล หรือเพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด ให้เงินกู้ยืมเชื่อแก่สมาชิก เพื่อประกอบอาชีพหรือการใช้จ่ายที่จำเป็น รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น กู้ยืมเงินเพื่อใช้เป็นทุนดำเนินงานของสหกรณ์ ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจประจักษ์ของสหกรณ์ ให้สวัสดิการหรือสงเคราะห์ตามสมควร แก่สมาชิกและครอบครัวที่ต้องภัยพิบัติเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนจัดสวัสดิการสังคมในหมู่สมาชิก ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชนของสหกรณ์ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มร่วมกันผลิต กลุ่มร่วมกันซื้อ กลุ่มร่วมกันขายและกลุ่มออมทรัพย์ ส่งเสริมพัฒนาบุคคลทั้งการศึกษา การพละนันทน์ และทางจิตใจ ให้เป็นครอบครัวที่สุขสมบูรณ์ และรวมเป็นสังคมที่มีสันติสุข ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับบรรดาสหกรณ์ทั้งปวงอย่างเข้มแข็ง ในทุกวิถีทางที่จะเป็นไปได้ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวม การกระทำต่าง ๆ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมาย ว่าด้วยสหกรณ์เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้น รวมทั้งการถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สินครอบครอง ซื้อแลกเปลี่ยนโอนหรือรับโอน เช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อ หรือให้เช่าซื้อ จำนองหรือรับจำนอง จำน่าหรือรับจำนำ ขายหรือจำหน่ายซึ่ง

ทรัพย์สิน ตลอดจนการดำเนินการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ออกหุ้นให้แก่สมาชิกและสหกรณ์อื่น ฝากเงินในชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น หรือฝากในธนาคารหรือฝากในสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ (ข้อบังคับของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด, 2543: 2 – 3) ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2552 สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด มีสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 4,049 คน ในพื้นที่อำเภอ สปราบทั้ง 4 ตำบล 46 หมู่บ้าน แบ่งกลุ่มสมาชิกเป็น 42 กลุ่ม มีทุนดำเนินงาน 403,154,749.68 บาท (งบดุล ณ 30 มิถุนายน 2552) มีคณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 13 คน มีผู้ตรวจสอบกิจการ จำนวน 2 คน มีพนักงานฝ่ายจัดการ จำนวน 28 คน

ในปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจบริการสมาชิก สหกรณ์ ใน 2 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรวมซื้อ ธุรกิจรวมขาย ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจส่งเสริมการเกษตร และธุรกิจอื่นๆ ส่วนในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดหาธุรกิจที่ไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย ด้าน ศึกษาอบรม สวัสดิการสังคม จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชน สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สมาชิก และพนักงานสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ทุนสาธารณะประโยชน์ การดำเนินงาน บริหารธุรกิจของสหกรณ์ ได้ดำเนินการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ความสำคัญของปัญหา

ในการที่จะทำการจัดการธุรกิจให้สมาชิก มีความอยู่ดี กินดี มีความสุขอย่างยั่งยืน การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด จำเป็นต้องดำเนินงาน ให้มีความสำเร็จทาง เศรษฐกิจ และความสำเร็จทางสหกรณ์ ซึ่งในความสำเร็จทั้ง 2 ประการนั้น ควรจะอยู่ในความ เหมาะสมกับความสามารถในการจัดการของสหกรณ์ ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับแนวความคิด เศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นผู้ศึกษาในฐานะเป็นผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด จึงเห็นว่า มีความจำเป็นที่จะประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจโดยยึดแนวคิด พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิต ที่ยึด หลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุผลและความไม่ประมาท ดังพระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทาน ปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลัก วิชาการ เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญ

และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ
ขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของ
ประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยาก
ล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยะประเทศหลายประเทศ กำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ
อย่างรุนแรงในเวลานี้...”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจ
ของสหกรณ์การเกษตรสปรอบจำกัด
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
การจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ได้ทราบการประยุกต์ใช้ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด และสามารถนำผล
ของการศึกษาไปปรับใช้ในส่วนของการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
2. สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด นำผลของการศึกษาไปแก้ไขปัญห
อุปสรรคที่เกิดขึ้น จากการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ให้เป็นไปตาม
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตการทำวิจัย

การศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจ
ของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตพื้นที่ ในเขตพื้นที่การศึกษา คือ สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด
ตำบลสปรอบ อำเภอสปรอบ จังหวัดลำปาง
2. ขอบเขตของเนื้อหา ศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
การจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ทรัพยากรการจัดการธุรกิจ มี 5 ด้าน ดังนี้

คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) การจัดการ (Management) เทคโนโลยีและการจัดการความรู้ (Information technology and knowledge management)

นำสู่การจัดการธุรกิจสหกรณ์หลัก 2 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 องค์ประกอบคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และมี 2 เงื่อนไข คือความรู้และคุณธรรม มาเป็นกรอบในการพิจารณา

นิยามศัพท์

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การประยุกต์ใช้แนวคิด การดำรงอยู่ และปฏิบัติการของสหกรณ์การเกษตรสหกรณ์ จำกัด เพื่อให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาธุรกิจทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยมุ่งให้เกิดความสมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักคิด หลักปฏิบัติ ใน 3 องค์ประกอบ คือ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน โดยอาศัยหลักทฤษฎีและ 2 เงื่อนไข ความรู้และคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความสำเร็จทั้งทางเศรษฐกิจ และทางสหกรณ์

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียง ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

ความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน นำความรู้เหล่านั้นมาเชื่อมโยง ประอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ การบริหารธุรกิจของสหกรณ์

คุณธรรม หมายถึง การตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความขยัน มีความอดทน มีความช่วยเหลือแข่งขันร่วมมือกัน

ความสำเร็จทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความสำเร็จที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ สามารถช่วยพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ เพื่อสนองประโยชน์ ทางเศรษฐกิจของสมาชิกและช่วยให้สมาชิกยอมรับสหกรณ์

ความสำเร็จทางสหกรณ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ ประสานความร่วมมือกันทำงานเป็นคณะ และรู้บทบาทหน้าที่เพื่อให้การจัดการสหกรณ์เกิดประสิทธิภาพ

คณะกรรมการดำเนินการ หมายถึง ผู้ที่เป็นตัวแทนสมาชิกสหกรณ์เข้ามาบริหาร ดำเนินกิจการดำเนินงานของสหกรณ์ ประกอบไปด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ กรรมการ จำนวน 13 ท่าน

ผู้ตรวจสอบกิจการ หมายถึง ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่มีจำนวน 2 ท่าน มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานทั้งปวงของสหกรณ์ เพื่อทราบฐานะและข้อเท็จจริงของสหกรณ์ที่เป็นอยู่จริง

ผู้จัดการ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการทั่วไปและรับผิดชอบเกี่ยวกับบรรดา กิจการประจำของสหกรณ์ มีจำนวน 1 ท่าน

เจ้าหน้าที่สหกรณ์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานประจำในธุรกิจของสหกรณ์ แต่ละด้าน อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

คน (Man) หมายถึง ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ทั้งหมด รวมทั้งคณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ รวมถึงสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

เงิน (Money) หมายถึง จำนวนเงินทุนหมุนเวียนที่เป็นเงินทุนภายในที่ใช้ในธุรกิจของสหกรณ์ สามารถใช้จ่ายแลกเปลี่ยนได้ทันทีเมื่อมีความต้องการและสหกรณ์ไม่มีเงินทุนภายนอก คือ เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่น

วัสดุ อุปกรณ์ (Material) หมายถึง อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้อำนวยความสะดวก ช่วยในการทำงานบริหารธุรกิจสหกรณ์ได้รวดเร็ว เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต รถยนต์ ฯลฯ

การจัดการ (Management) หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสื่อสาร การควบคุมกิจการให้ดำเนินไปตามนโยบาย จนบรรลุวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยีและการจัดการความรู้ (Information Technology and Knowledge Managements) หมายถึง การใช้ความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด เช่น ความก้าวหน้าทางการสื่อสารการขนส่ง ความก้าวหน้าการใช้คอมพิวเตอร์ การวิจัยและการพัฒนา รวมถึงองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

การจัดการธุรกิจสหกรณ์ หมายถึง การดำเนินการบริการด้านธุรกิจของสหกรณ์ให้กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสหกรณ์ จำกัด ในแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจและสังคมสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจการขาย ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจบริการด้านอื่นๆ

ธุรกิจด้านสินเชื่อ หมายถึง การจัดสรรงบประมาณการเงินไว้ให้สมาชิกยื่นขอกู้เงินในการประกอบอาชีพ โดยแบ่งเป็น เงินกู้ระยะสั้น และระยะปานกลาง ตามวัตถุประสงค์ที่ทำคำขอ

ธุรกิจด้านเงินรับ - ฝาก หมายถึง การบริการรับฝากเงิน – ถอนเงิน จากสมาชิกที่ฝากเงินไว้กับสหกรณ์การเกษตรสหกรณ์ จำกัด โดยแบ่งเป็น เงินฝากออมทรัพย์ และ เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ

ธุรกิจด้านการขาย หมายถึง การบริการรวบรวมผลผลิตที่สมาชิกผลิตและจำหน่ายให้กับสหกรณ์ เช่น ข้าว ถั่วเหลือง ละหุ่ง

ธุรกิจด้านการซื้อ หมายถึง สินค้าที่สหกรณ์ได้จัดจำหน่ายให้สมาชิก เช่น ปุ๋ย อาหารสัตว์ อุปกรณ์เครื่องมือการเกษตร อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน เมล็ดพันธุ์พืช วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง จำหน่ายน้ำมันและรถขนส่งน้ำมัน สหกรณ์ได้จัดหาให้มีสถานบริการน้ำมัน จัดจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง จากบริษัทบางจาก และมีรถขนส่งน้ำมันไว้สำหรับขนน้ำมันเข้าสถานีบริการปั้มน้ำมันของสหกรณ์ และบริการขนส่งให้สหกรณ์ในจังหวัดลำปาง

ธุรกิจบริการด้านอื่นๆ หมายถึง การบริการนอกเหนือจากที่กล่าวมา เช่น บริการประกันชีวิต พ.ร.บ.รถยนต์ และบริการเครื่องซักรีด และให้เช่าที่ดิน

ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ธุรกิจที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ประกอบด้วย

ด้านสวัสดิการสังคม หมายถึง การดูแลช่วยเหลือให้กับสมาชิกและครอบครัว สังคม ชุมชน ศาสนา เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกสหกรณ์และสังคม

- รับขวัญลูกสมาชิกสหกรณ์แรกคลอดด้วยการเปิดบัญชีเงินฝากรายละ 500 บาท ให้กับบุตรของสมาชิก

- ช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติ บ้านเรือน พืชผลเสียหาย
- เยี่ยมบ้านสมาชิกที่สูงอายุ คืออายุเกิน 65 ปี ทั้งชายและหญิง
- เยี่ยมผู้สูงอายุในช่วงวันแม่แห่งชาติ ส่วนผู้ชายในวันพ่อแห่งชาติ พร้อมเครื่องใช้

ที่เป็นประโยชน์

- ช่วยเหลือสมาชิกและคู่สมรสที่เสียชีวิตตามการจัดชั้นสมาชิกโดยสมาชิกชั้น 1 เสียชีวิต มีสวัสดิการช่วยเหลือ 5,000 บาท ชั้น 2 ช่วยเหลือ 4,000 บาท ชั้น 3 ช่วยเหลือ 3,000 บาท ชั้น 4 ช่วยเหลือ 2,000 บาท ส่วนคู่สมรสที่เสียชีวิตจะได้ครึ่งหนึ่งของชั้นสมาชิก

- การจัดงานวันครอบครัวพอเพียง
- สนับสนุนทุนการศึกษาให้บุตรหลานสมาชิกปีละ 84 ทุนๆ ละ 1,000 บาท
- บำรุงพระพุทธศาสนาโดยจัดผ้าป่าถวายวัดในพื้นที่อำเภอสบปราบ ปีละ 6 วัด ใน 4 ตำบล วัดละ 15,000 บาท ในอำเภอสบปราบทั้งหมดมี 25 วัด
- ส่งเสริมสนับสนุนให้พันธุ์ไม้สำหรับสมาชิกสหกรณ์และชุมชนปลูกป่า เช่น ไม้สัก, จามจุรี, ไม้ไผ่ ปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

ด้านสมาคมพัฒนากิจสงเคราะห์สมาชิกและพนักงานสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด หมายถึง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดการศพให้แก่สมาชิกและเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด ที่เสียชีวิต

ด้านจัดตั้งจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด หมายถึง การใช้สื่อวิทยุเพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ข่าวสารแก่ประชาชนในท้องที่อำเภอสบปราบ

ด้านการศึกษาอบรม หมายถึง ส่งเสริมให้คนของสหกรณ์ได้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ เช่น

- การให้ทุนการศึกษา สมาชิกสหกรณ์ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา
- การให้ทุนศึกษาแก่ประธานกลุ่ม คณะกรรมการ ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา จนถึงระดับปริญญาตรี
- ให้ทุนการศึกษาอบรมตามกลุ่มอาชีพของสมาชิก
- ให้การศึกษาอบรมประธานกลุ่ม คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ทุกคนต้องเข้ารับการอบรมตามหน้าที่ตำแหน่งงาน และอื่นๆ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- การศึกษาดูงาน คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- การให้ทุนการศึกษาแก่ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ ศึกษาต่อระดับปริญญาโท

บทที่ 2

การตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ การเกษตรสหกรณ์ จำกัด ได้ศึกษาเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของงานวิจัยที่พัฒนาเป็นเล่ม เอกสารข้อมูลเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต รวบรวมทฤษฎีแนวคิดเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิด การศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาในพระราชดำริ
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง
4. การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. หลักการจัดการธุรกิจ
6. อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์
7. โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรสหกรณ์ จำกัด
8. ทรัพยากรในการบริหารจัดการสหกรณ์
9. ความสำเร็จของสหกรณ์
10. กรอบแนวคิดในการวิจัย
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาในพระราชดำริ

กนก วงษ์ตระหง่าน (2531: 51 – 53) สรุปไว้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริราชเจ้าผู้ทรงพระคุณ นับตั้งแต่ทรงเถลิงถวัลย์สิริราชสมบัติ วันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ทรงมีพระราชหฤทัย เอื้ออาทรห่วงใยผูกพันอย่างลึกซึ้ง กับพสกนิกรชาวไทย ทั่วทุกภาค ทรงถือว่าทุกข์สุขของราษฎรประดุจดังทุกข์สุขของพระองค์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวนกว่า 3,000 โครงการได้ช่วยเหลือ พสกนิกรให้พ้นจากความยากจน ไปสู่ความพออยู่พอกิน สมกับพระราชปณิธาน ที่พระราชทาน เป็นปฐมบรมราชโองการ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2493 ความว่า

“... เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุข แห่งมหาชนชาวสยาม...”

(8 ทศวรรษแห่งการพัฒนา มุลินธิชัยพัฒนา สำนักงาน กปร. สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความหมายของการพัฒนา กับเยาวชน จังหวัดปทุมธานีว่า “... พัฒนา ก็หมายถึง ทำให้ก้าวหน้า การพัฒนาประเทศ ก็ทำให้บ้านเมืองมั่นคง มีความเจริญ ความหมายของการพัฒนาประเทศ ก็เท่ากับตั้งใจที่จะทำให้ชีวิตของแต่ละคน มีความปลอดภัย มีความเจริญ มีความสุข...” (7 พฤษภาคม 2513) หมายความว่า เป้าหมายของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ คือการพัฒนา เพื่อให้บรรลุถึง ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ด้วยประเทศชาติ มีความมั่นคง เจริญก้าวหน้า ประชาชนในชาติก็มีความมั่นคงปลอดภัย และมีความสุขตามไปด้วย เมื่อกล่าวถึงการพัฒนา ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดี และพึงปฏิบัติให้คนจำนวนไม่น้อย เห็นว่า การพัฒนา จะต้องพยายาม เร่งรัด กระทำให้เกิดผลโดยเร็ว แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า การพัฒนาจะต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ได้พระราชทาน พระบรมราโชวาท แก่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตอนหนึ่งว่า “... ในการสร้างความเจริญก้าวหน้านี้ ควรอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเสริมทีละเล็กทีละน้อย ตามลำดับ ให้เป็นการทำไป พิจารณาไป และปรับปรุงไป ไม่ว่าด้วยอาการเร่งรีบ ตามความกระหาย ที่จะสร้างของใหม่ เพื่อความแปลกใหม่ เพราะความจริง สิ่งใหม่แท้ ๆ นั้นไม่มี สิ่งใหม่ทั้งปวง ย่อมสืบเนื่องมาจากสิ่งเก่า และต่อไปย่อมจะต้องกลายเป็นสิ่งเก่า ...” (11 กรกฎาคม 2523)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงชี้ว่า การพัฒนา จะต้องค่อยทำทีละเล็กทีละน้อย ไม่ใช่ทำด้วยความกระหาย ในสิ่งใหม่ หรือความแปลกใหม่ ของสิ่งที่พัฒนา หมายความว่า การพัฒนาจะต้องทำอย่างค่อยเป็น ค่อยไป หรือเป็นขั้นตอน ไม่ใช่กระทำเพียง เพราะความต้องการของผู้พัฒนาเท่านั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อธิบายขั้นตอนการพัฒนาว่า

“... การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน วิธีการ และใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคง พร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจ ขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป...” (18 กรกฎาคม 2517) และพระราชทานพระบรมราโชวาท แก่บัณฑิต นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในวันต่อมาว่า “... การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชน ในการประกอบอาชีพ และตั้งตัวให้มีความพอกิน พอใช้ก่อน จึงเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญ อย่างยิ่งขาด เพราะผู้มีอาชีพ และฐานะ เพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญ ก้าวหน้า ระดับสูงขึ้น ต่อไปได้ โดยแน่นอน...” (18 กรกฎาคม 2517) จากพระบรมราโชวาททั้งสององค์นี้ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาจะต้องมีขั้นตอนและต้องเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน ให้มั่นคง โดยการทำให้ประชาชน พอมี พอกิน พอใช้เสียก่อน เพราะจากการพอมี พอใช้ จะช่วยให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ จากพื้นฐานความ

มันคงนี้ จึงจะช่วยให้การพัฒนา ในลำดับสูงขึ้นไปได้ เกิดขึ้นได้ นั้นหมายความว่า การพัฒนา จะต้องตั้งอยู่บนรากฐาน ของความสามารถพึ่งตนเองได้ ของประชาชนเป็นสำคัญๆ ดังนั้นการพัฒนา ที่นำไปสู่ความไม่สามารถพึ่งตนเองได้ของประชาชน จึงไม่น่าจะเป็นการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายความว่า จำเป็นต้องตั้งคำถามเบื้องต้นก่อนว่า การพึ่งตนเองได้ของประชาชน มีองค์ประกอบอะไรบ้าง และจะได้มาอย่างไร ฉะนั้น ขั้นตอนแรกของการพัฒนา คือการทำให้ประชาชน สามารถพึ่งตนเองได้ จากนั้นขั้นตอนต่อไป ของการพัฒนา จึงเป็นขั้นตอนของการยกระดับ ความเจริญก้าวหน้าให้สูงขึ้นต่อไป ดังนั้นการพัฒนาที่มุ่งแต่จะสร้างให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า ทันสมัย โดยไม่มีพื้นฐานของความสามารถ พึ่งตนเองได้ของประชาชน จึงเป็นการพัฒนา ที่ไม่มีความมั่นคง เพราะไม่มีพื้นฐานที่รองรับ เมื่อเป็นเช่นนั้น การพัฒนาในลักษณะดังกล่าว สามารถนำมาซึ่งความเสียหาย แก่ประเทศชาติได้ในที่สุด การพัฒนาที่มุ่งหรือเร่งรีบเพื่อให้เกิดความเจริญ หรือทันสมัย โดยไม่มีรากฐานที่ดี คงเป็นการพัฒนาตามที่ทรงรับสั่งว่า “...เป็นการพัฒนาความกระหาย ที่จะสร้างของใหม่ เพื่อความแปลก ความใหม่...” ถือเป็นการพัฒนาที่ไม่พึงกระทำ นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอธิบายว่า การพัฒนาไม่ใช่ จะสร้างสิ่งใหม่เพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นการรักษาสิ่งที่ดีที่มีอยู่แล้ว ให้คงอยู่ด้วยดังทรงรับสั่งกับนักศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ว่า “... นอกจากจะสร้างสิ่งใหม่ ยังมีการรักษาความเจริญที่มีอยู่แล้ว อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นภาระสำคัญเหมือนกัน ทุกคนละเลยมิได้...” (6 กันยายน 2522) การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ จึงมีความหมายซึ่งครอบคลุม ทั้งสองด้าน คือการสร้างสิ่งใหม่ที่ดี การรักษาสิ่งที่ดีที่มีอยู่แล้ว ให้คงอยู่ต่อไป นั้นหมายความว่า การพัฒนาไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงของเดิมทุกอย่าง ให้เป็นของใหม่หมด ตรงกันข้าม การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ มีลักษณะของการเลือกพัฒนา มากกว่า การพัฒนาแบบรื้อถอน

สุเมธ ตันติเวชกุล (2551: 5) กล่าวว่าไว้ว่า หลักการพัฒนาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งอยู่บนหลักการดังนี้คือ

1. การพัฒนาต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมของสังคม
2. พัฒนาตามลำดับขั้น
3. พัฒนาเพื่อรักษาสิ่งที่ดีให้คงอยู่
4. พัฒนาบนหลักของภูมิสังคม คือลักษณะภูมิประเทศ หรือสภาพแวดล้อม

รอบตัวโดยสังคม คือมนุษย์ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อม นั้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับรู้ถึงปัญหา ความเดือดร้อน ของพสกนิกรจาก การเสด็จเยี่ยมเยือนราษฎรทั่วภูมิภาคของประเทศไทย ตลอดระยะเวลาที่พระองค์ทรงครองสิริราชสมบัติ

ได้มีพระราชดำริ แนวคิดทฤษฎีในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประเทศในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาด้านสังคม การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ แนวพระราชดำริการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวคิดทฤษฎีด้านทรัพยากรดินดังต่อไปนี้

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานพระราชดำรัส แก่ประธานมูลนิธิรักษาแผ่นดินไทย ที่นำคณะกรรมการ พร้อมผู้มีจิตศรัทธา ทูลเกล้าถวายเงิน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พุทธศักราช 2525 อันเป็นการแสดงถึง น้ำพระราชหฤทัย แห่งพระองค์ที่มีต่อพสกนิกร ดังมีใจความสำคัญดังนี้ “...การช่วยเหลือให้ประชาชนมีความอยู่ดี กินดี ขึ้นนั้น ก็เป็นสิ่งสำคัญมาก และเป็นสิ่งที่นับว่ายาก เพราะชีวิตของแต่ละคน ก็จะต้องประกอบด้วย ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ซึ่งจะต้องมีปัจจัยทั้งหมด ที่จะดำรงชีวิตได้ และที่ผ่านมา ประชาชนทุกคน ก็ได้ขวนขวายสร้างตนเอง พุดถึงหน้าที่ของแต่ละบุคคลจะมีหน้าที่ 2 อย่าง ก็คือ จะต้องสร้างตนเองให้มีความเจริญรุ่งเรืองสามารถที่จะทำงาน ทำการในแนวของตัวเอง เพื่อที่จะเลี้ยงชีวิต และอีกด้าน ก็คือ ช่วยให้ส่วนรวมได้อยู่ดี กินดี การที่แต่ละคนสร้างตัวให้มีความเจริญรุ่งเรือง ของตนเองและครอบครัว นั้นก็นับเป็นส่วนหนึ่งข้อที่ 2 เพราะว่าถ้าแต่ละบุคคลสร้างตัวขึ้นมา ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ด้วยความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร ก็เท่ากับแบ่งเบาภาระส่วนรวมไป ส่วนที่ 2 ก็นับว่าส่งเสริมส่วนที่ 1 นั้นเองเหมือนกัน เพราะว่าถ้าเพื่อนร่วมชาติอยู่ดี กินดี มีฐานะที่ดีขึ้น เราก็ปลอดภัยขึ้น เราก็มีผู้อยู่ร่วมกันอย่างสงบ หรือจะมีความทุกข์อะไรก็ช่วยกันละนั้นทั้งสองส่วนนี้ จึงมีความสำคัญมิใช่น้อย...”

จากพระราชดำรัส แสดงให้เห็นถึงน้ำพระทัย แห่งพระองค์ ที่ทรงห่วงใยดูแลในความเป็นอยู่ ทรงคิดค้นแนวทางและวิธีการต่างๆ ให้พสกนิกรของพระองค์ กินดี อยู่ดี เช่น พระราชดำริทฤษฎีใหม่ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เกษตรทฤษฎีใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ในพื้นที่ส่วนพระองค์ 16 ไร่ 2 งาน 23 ตารางวา ไกล้วดมมงคล ตำบลห้วยบง อำเภอเมืองสระบุรี เพื่อเป็นต้นแบบสาธิตการพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อทำการเผยแพร่อาชีพการเกษตร และจริยธรรม แก่ประชาชนในชนบท (เกรียงศักดิ์ ศรีเงินขวง, 2551: 312 – 319) ทฤษฎีใหม่เป็นแนวทาง การจัดการทรัพยากรระดับไร่นา เพื่อเกษตรกรในพื้นที่ขนาดเล็ก ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทฤษฎีใหม่ได้พระราชทานขั้นตอนดังนี้

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1

เป็นวิธีปฏิบัติของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินจำนวนน้อย แปลงเล็กประมาณ 5 ไร่ หลักสำคัญ ให้เกษตรกร มีความพอเพียง โดยเลี้ยงตัวเองได้ (Self Sufficiency) ในระดับชีวิต ที่ประหยัดก่อน ทั้งนี้ต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น มีการผลิตข้าวบริโภคพอเพียงประจำปี โดยถือว่าครอบครัวหนึ่ง ทำนา 5 ไร่ จะมีข้าวกินตลอดปี ข้อนี้เป็นหลักสำคัญของทฤษฎีนี้ ผลจากการที่ทรงคิดคำนวณ ทรงแนะนำแบ่งพื้นที่ เป็น 30 : 30 : 30 : 10 (ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้บ้าง)

ร้อยละ 30 แรกให้ขุดสระน้ำ สำหรับเก็บน้ำฝน

ร้อยละ 30 ส่วนที่สองให้ปลูกข้าว

ร้อยละ 30 ส่วนที่สาม ให้ปลูกพืชสวน ไม้ยืนต้น พืชไร่อย่างผสมผสาน

ร้อยละ 10 ส่วนที่สี่ เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผักสวนครัว

เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามหลักมุ่งเน้นในเขตเกษตรน้ำฝน ส่วนพื้นที่ชลประทานสามารถทำได้แต่เป็นแบบประยุกต์

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2

เมื่อเกษตรกรดำเนินตามเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 คือ การผลิตอาหารบริโภค อย่างพอเพียง และสามารถช่วยตนเองได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปต้องดำเนินการ ก็คือ การรวมพลังในรูปของกลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มสหกรณ์ เป็นการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ดำเนินกิจกรรม ในด้าน การผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง คือการเกษตรก้าวหน้า เป็นขั้นตอนที่ครอบครัวเกษตรกร ชุมชน ร่วมมือกับภาครัฐ และเอกชนในการบริหารจัดการ พื้นที่ทำการเกษตร ให้มีประสิทธิภาพ ที่ร่วมคิด ร่วมทำกัน

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3

จัดเป็นทฤษฎีขั้นก้าวหน้า เมื่อดำเนินงานผ่านพ้นขั้นที่สองแล้ว เกษตรกรมีรายได้ดี ขึ้น ฐานะมั่นคง กลุ่มติดต่อร่วมมือ กับแหล่งเงิน (ธนาคาร) กับแหล่งพลังงาน (บริษัทน้ำมัน) ตั้ง และบริหาร โรงสี ตั้งและบริหารร้านสหกรณ์ ช่วยลงทุน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ฝ่ายเกษตรกร และฝ่ายธนาคาร กับบริษัทได้รับประโยชน์ เกษตรกรขายข้าวได้ราคาสูง ธนาคารกับบริษัทรับซื้อข้าวบริโภค ในราคาต่ำ (ซื้อข้าวเปลือกตรงจากเกษตรกรมาสีเอง) เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภค บริโภค ในราคาต่ำ (เป็นร้านสหกรณ์ราคาต่ำ) ธนาคารกับบริษัท สามารถกระจายบุคลากรได้มากขึ้น

การพัฒนาชนบท ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งต้องพัฒนาชุมชน ให้เข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้

และจะต้องสอดคล้องกับการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมความรู้ เทคนิค วิชาการอันทันสมัย เรียบง่าย ประหยัด ถูกต้องตามหลัก วิชาการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้จัดตั้งศูนย์การพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเป็นสถานที่ในการศึกษาทดลอง ทดสอบ แสวงหาแนวทาง วิธีการ พัฒนาในด้านต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ในภูมิภาคต่างๆ ผลการศึกษาที่สำเร็จแสดงไว้ใน ลักษณะ “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” เกษตรกรสามารถเข้าศึกษาหาความรู้ และนำความรู้และ วิธีการในการประกอบอาชีพ จากสภาพพื้นที่จริง กลับไปประยุกต์ในพื้นที่ของตน (สำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพิ่มประสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาแต่ละ แห่ง ล้วนมีลักษณะปัญหาเฉพาะ แตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชวินิจฉัยเกี่ยวกับสภาพปัญหา ของแต่ละแห่งไว้อย่างชัดเจน เช่น

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปัญหาเกิดจากการตัดไม้ทำลายป่า แล้วปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด และมันสำปะหลัง ซึ่งทำให้ดินจืด และกลายเป็นทรายในฤดูแล้ง จะมีการชะล้างเนื่องจากลมพัด ฤดูฝนจะมีการชะล้างเนื่องจากน้ำเซาะ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชดำริให้มีการฟื้นฟูสภาพของดิน เพื่อให้เกษตรกรสามารถ นำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน โดยใช้วิชาการหลายๆ ด้านประกอบกันเป็นการดำเนินการ แก้ไขในลักษณะผสมผสานของหลายๆ หน่วยงานแบบบูรณาการ เช่น การปรับปรุงพัฒนาดิน การ ใช้ปุ๋ยพืชสด การป้องกันศัตรูพืชโดยธรรมชาติ การศึกษาความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในการปลูกไม้ผล การฟื้นฟูสภาพป่า การจัดทำสวนสมุนไพร การสาธิตการเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลา สวายงาม ราษฎรสามารถประกอบอาชีพเป็นรายได้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอกาโหม จังหวัดจันทบุรีเกิดปัญหาดินเค็ม น้ำทะเลขึ้น ถึงมีสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าชายเลน จึงพระราชทานพระราชดำริ ให้ทำการศึกษาทดลอง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านการประมง พร้อมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งอาหาร และแหล่งเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ ส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งอย่างถูกวิธี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอมะนัง จังหวัด นราธิวาส สภาพปัญหา เป็นสภาพป่าพรุเก่า ดินประกอบด้วยพืชที่ทับถมลงมาเป็นเวลานานผสมกับ น้ำทะเล ทำให้ดินมีแร่กำมะถัน ศูนย์ได้ดำเนินการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น การศึกษาทดลอง แก้ไข ปัญหาดินเปรี้ยวโดยใช้วิธีแก้ดิน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอมะนัง จังหวัดสกลนคร สภาพปัญหา ต้นเหตุจากการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ขาดน้ำในหน้าแล้ง ส่วนฤดูฝนน้ำไหลแรงจึง

ชะล้างหน้าดิน ดินผิวบางลง เกิดเกลือใต้ดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานคำริให้พิจารณาจัดทำโครงการจัดหาน้ำ สนับสนุนศูนย์เพื่อการศึกษาทดลองงานพัฒนาเกษตรสาขาต่างๆ และนำผลทดลองที่ประสบผลสำเร็จ เป็นแบบอย่างให้ราษฎรนำไปปฏิบัติในที่ดินของตน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอคอยสะแกัด จังหวัดเชียงใหม่ สภาพปัญหาจากการทำลายป่าในฤดูฝนมีการชะล้าง เนื่องจากน้ำเซาะ จึงเหลือแค่หินกรวด จึงได้ดำเนินการ หาแนวทางการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ โดยทำการศึกษาพัฒนาป่าไม้ ด้วยการปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้ผล และไม้เชื้อเพลิง ซึ่งนอกจากจะได้ประโยชน์จากไม้ 3 อย่าง ยังอำนวยประโยชน์ในการอนุรักษ์ดิน และน้ำ เพื่อคงความชุ่มชื้น อันเป็นประโยชน์อย่างที่ 4 โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำ ลำธาร ให้ได้ผลอย่างสมบูรณ์เป็นหลัก ในลักษณะต้นทาง เป็นการศึกษาสภาพพื้นที่ป่าไม้ต้นลำธาร ปลายทางเป็นการศึกษา ด้านการประมงตามอ่างเก็บน้ำต่างๆ ผสมกับการศึกษา ด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์ โคนม และเกษตรอุตสาหกรรมเพื่อให้เป็นศูนย์ที่สมบูรณ์แบบ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อราษฎร ที่เข้ามาศึกษากิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์ แล้วนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองอย่างได้ผล

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แต่เดิมสภาพภูมิประเทศในเขตพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดใกล้เคียง มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก แต่ภายหลังราษฎรได้เข้ามา บุกรุกแผ้วถางป่า ทำลายป่า ทำการเกษตรอย่างผิดวิธี และใช้สารเคมีที่ส่งผลเสียต่อดินและน้ำ ขาดการบำรุงรักษา ทำให้พื้นที่เปลี่ยนแปลงสภาพอย่างรวดเร็ว หน้าดินถูกชะล้าง สมดุลทางธรรมชาติ ถูกทำลายโดยสิ้นเชิง เกิดภาวะฝนทิ้งช่วง เกิดความแห้งแล้ง ศูนย์การศึกษาการพัฒนาแห่งนี้ ได้ศึกษาด้านป่าไม้เอนกประสงค์ ศึกษารูปแบบการพัฒนาปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าไม้ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ดังเดิม พร้อมทั้งการศึกษาป้องกันไฟป่าแบบ “ระบบป่าเปียก” ต่อมาได้ปลูกหญ้าแฝกเปรียบเสมือนกำแพงธรรมชาติ ที่มีชีวิต จะช่วยชะลอความเร็วของน้ำที่ไหลบ่า สามารถดักตะกอนดิน ทำให้เกิดหน้าดินและความชื้นในดิน การขยายผลศูนย์ศึกษาฯ ได้ขยายผลสำเร็จการฝึกอบรมให้แก่ผู้สนใจทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติรวมทั้งจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้ในพื้นที่เกษตร

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549: 4 – 5) สรุปไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐบาล ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีค่านิยมในคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ การกระทำ

แนวคิดหลัก เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักการความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

เงื่อนไขพื้นฐาน จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำหลักวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินการทุกขั้นตอน

พระบรมราโชวาทที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

กอบศักดิ์ ภูตระกูล (2551: 3 – 8) ได้สรุปเกี่ยวกับพระบรมราโชวาทที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

1. “... ความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล...” (วันที่ 4 ธันวาคม 2541)
2. “... พอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง...” (4 ธันวาคม 2540)
3. “... คำว่าพอเพียงมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึง การมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าไปมีพอกิน พอมีพอกินนี้ ถ้าใครได้มาอยู่ที่นี้ ในศาลานี้ เมื่อปี 2517 ถึง 2541 นี้ ก็ 24 ปี ไซ้ไหม วันนั้นได้พูดว่า เราควรจะทำปฏิบัติ ให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้น ก็เริ่มจะไม่พอมีพอกิน บางคนก็ไม่มีมากบางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้ชักจะไม่พอมีพอกิน จึงมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้ ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ้งเฟ้อ แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ...” (วันที่ 4 ธันวาคม 2541)
4. “... ตอนที่พูดพอเพียง แปลในใจ แล้วก็ได้พูดออกมาด้วยว่าจะแปลเป็น Self-sufficiency (พึ่งตนเอง) ถึงได้บอกว่าพอเพียงแก่ตนเอง แต่ความจริงเศรษฐกิจพอเพียงนี้ กว้างขวางกว่า Self-sufficiency คือ Self-sufficiency นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรที่มีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง (พึ่งตนเอง) บางคนแปลจากภาษาฝรั่งว่า ให้ยืนบนขาตัวเอง คำว่ายืนบนขาตัวเอง มีคนบางคนพูดว่าชอบกล ใครจะมายืนบนขาคนอื่นมายืนบนขาเรา เราก็โกรธ แต่ตัวเองยืนบนขาตัวเองก็ต้องเสียหลักหกล้มหรือล้มลง อันนี้ก็เป็นความคิดที่อาจจะเพื่องไปหน่อย แต่ว่าเป็นตามที่เขาเรียกว่ายืนบนขาของตัวเอง (ซึ่งแปลว่าพึ่งตนเอง) หมายความว่าสองขาของเรานี้ ยืนบนพื้น ให้อยู่ได้ไม่หกล้ม ไม่ต้องไปขอข้อมือของคนอื่นมาใช้สำหรับยืน...” (วันที่ 4 ธันวาคม 2541)
5. “... แต่พอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่าพอก็เพียงพอเพียงนี้ก็พอดังนั้นเอง คนเรา ถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็ออยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของ หรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...” (วันที่ 4 ธันวาคม 2541)

6. “...การที่จะทำโครงการอะไร จะต้องทำด้วยความรอบคอบ และอย่าตาโตจนเกินไป คือ บางคนเห็นว่า มีโอกาสที่จะทำโครงการอย่างโน้นอย่างนี้ และไม่ได้นึกถึงว่าปัจจัยต่างๆ ปัจจัยหนึ่ง คือขนาดของโรงงานหรือเครื่องจักรที่สามารถที่จะปฏิบัติได้ แต่ข้อสำคัญที่สุดคือวัตถุดิบ ถ้าไม่สามารถ ที่จะให้ค่าตอบแทนวัตถุดิบแก่เกษตรกร เกษตรกรก็จะไม่ผลิต ยิ่งถ้าวัตถุดิบสำหรับใช้ใน โรงงานนั้นเป็นวัตถุดิบที่จะต้องนำมาจากระยะทางไกลหรือนำเข้าก็ยิ่งยาก เพราะว่าวัตถุดิบที่ นำเข้านั้นราคายังแพง บางปีวัตถุดิบนั้นมีบริบูรณ์ ราคาอาจจะต่ำลงมา แต่เวลาขายสิ่งของที่ผลิต จากโรงงาน ก็ขายยากเหมือนกัน เพราะว่ามีมากจึงทำให้ราคาตก นี่เป็นกฎเกณฑ์ที่ต้องมี แต่ข้อสำคัญที่อยากจะพูดถึงคือถ้าเราทำโครงการที่เหมาะสม ขนาดที่เหมาะสม อาจจะไม่ต้องหุหรรหาแต่จะไม่ล้ม หรือถ้ามีอันเป็นไปก็ไม่เสียหายมาก ... ” (4 ธันวาคม 2540)

7. “...เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไม่มีในตำรา ไม่เคยมีระบบเศรษฐกิจพอเพียง มีอย่างอื่นแต่ไม่ใช่คำนี้ ปีที่แล้วพูดว่า เศรษฐกิจพอเพียง เพราะหาคำอื่นไม่ได้ และได้พูดอย่างหนึ่งว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้ปฏิบัติเพียงครั้งเดียว คือ ไม่ต้องทั้งหมด หรือแม้จะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอในคราวนั้น เมื่อปีที่แล้วนึกว่าเข้าใจกัน แต่เมื่อไม่นาน เดือนที่แล้ว มีผู้ที่ควรจะรู้ เพราะว่าได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนา มาช้านานแล้วมาบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ดีมาก แล้วก็เข้าใจว่าปฏิบัติเพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอนั้น หมายความว่า ถ้าทำได้เศษหนึ่งส่วนสี่ของประเทศก็จะพอ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง และทำได้เพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอนั้น ไม่ได้แปลว่าเศษหนึ่งส่วนสี่ของพื้นที่แต่ เศษหนึ่งส่วนสี่ของการกระทำ...” (วันที่ 4 ธันวาคม 2541)

ตัวอย่างของคนที่ไม่พอประมาณ (วันที่ 4 ธันวาคม 2540)

8. “...ทำให้คิดว่า วิฤตการณ์ เกิดขึ้นมาอย่างไร เราเป็นเมืองอุดมสมบูรณ์ และเราก็ได้ซื้อว่ากำลังก้าวไปสู่เมืองที่เป็นมหาอำนาจทางการค้า ทำไมเกิดวิฤตการณ์ ความจริงวิฤตการณ์นี้ เห็นได้มานานแล้ว สิบกว่าปีมาแล้ว แต่ไม่รู้ตัว เมื่อ 40 กว่าปี มีผู้หนึ่งเป็นข้าราชการ ชั้นผู้น้อยมาขอเงินที่จริงก็ได้เคยให้เงินเขาเล็กๆ น้อยๆ อยู่เรื่อยๆ เขาบอกไม่พอ เขาก็ขอยืมเงิน ขอกู้เงิน ก็บอกว่าเอาให้ แต่ขอให้เขาทำบัญชี บัญชีรายรับ บัญชีรายจ่าย รายรับก็คือเงินเดือนของเขา ซึ่งเป็นข้าราชการ ชั้นผู้น้อย และเงินที่อุดหนุนเขา ส่วนรายจ่าย ก็เป็นของที่ใช้ในครอบครัว แต่มีสิ่งหนึ่งที่ครั้งนั้นไม่เข้าใจ ไม่เคยเห็น คือไม่เคยทราบ มีรายการหนึ่ง บอกว่า ค่าแชร์ แล้วอีกตอนหนึ่ง ก็มีค่าแชร์อีกถามเขาว่า แชร์คืออะไร เขาก็อธิบายว่า เป็นเงินที่จ่ายให้ “เจ้ามือ” จ่ายให้เขา ทุกเดือน เมื่อเดือนก่อนก็ขอ “ประมูลแชร์” ได้ แต่การประมูลนี้ ก็หมายความว่า... สมมติว่า แชร์หนึ่ง ต้องเสียเดือนละร้อยบาท เขาก็จะได้รับ คล้ายๆ เงินกู้ ควรจะได้เป็นเงินพันสองร้อยบาท ต่อปีหนึ่ง โดยให้ร้อยบาท ต่อเดือน ก็ควรจะดี แต่เขาไม่ได้รับพันสองร้อยบาท เขาได้ราวๆ แปดร้อยบาท หรือเจ็ดร้อยบาทเท่านั้นแล้วแต่จะประมูลได้ คนที่มีเงิน เขาไม่ประมูล เขาทิ้งไว้ใน

แชร์นั้น ถึงเวลา เขาก็จะได้เงินกลับ คือมาเต็มเม็ดเต็มหน่วย บวกดอกเบี้ย ถามว่า ทำอย่างนี้ สามารถที่จะหมุนเงิน ได้หรือเปล่า แล้วก็ถามเขาว่า ทำไมจ่ายค่าแชร์แล้ว ยังจ่ายแชร์ ชำอีกทีหนึ่ง เขาบอกว่า สำหรับ จ่ายแชร์เดือนนั้น เขาต้องออกมา ทำแชร์ตักดาห์ คือ 7 วัน 7 วันนี้เขาก็ไปแชร์มา สำหรับไปใช้ ค่า แชร์เดือนเขาก็นี้กว่า เขาฉลาด ความจริงแชร์นี้ ไม่ใช่เฉพาะคนนี้เท่านั้น แต่มีทั่วไปทุกแห่ง ทั้งทางราชการ ทุกกระทรวง ทบวง กรม ก็มี ทุกบริษัท ทุกส่วน แม้จะเอกชน เขาก็มีแชร์ ได้บอกให้เขาเลิกแชร์ เลิกแล้ว ให้ทำบัญชีต่อไป ทีหลังเขาทำบัญชีมา เขาไม่ขาดทุนแล้ว. เขาสามารถที่จะมีเงินพอใช้ เพราะ บอกให้เขาราบว่า มีเงินเดือนเท่าไร จะต้องใช้ ภายในเงินเดือนของเขา การทำแชร์ เท่ากับเป็นการกู้เงิน การกู้เงิน ที่นำมาใช้ในสิ่งที่ไม่ทำรายได้มันไม่ดี อันนี้เป็นข้อสำคัญ เพราะว่าถ้ากู้เงิน และทำให้มีรายได้ก็เท่ากับ จะใช้หนี้ได้ ไม่ต้องคิดหนี้ ไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ต้องเสียเกียรติ...”

9. “...มีอีกรายหนึ่ง เขามาวันหนึ่ง เอาหัวเข็มขัดมาให้ เราถามว่าหัวเข็มขัดนี้ เอามาให้ทำไม ในที่สุดก็ ทราบว่า เขาขอกู้เงิน อันนี้ ก็เป็นสิ่งที่ประหลาด เพราะว่าเขาไม่มีเงินใช้ ทำไมไปซื้อหัวเข็มขัด ซึ่งก็ ราคา ไม่ค่อยถูกนัก เอามาให้ ก็เลยบอกเขาว่า ไม่ให้ไปหาเงินที่อื่น เพราะว่าทราบดีว่า ถ้าให้ เขาจะไม่มีเอามาใช้คืน เงินที่จะให้เขาก็มี แต่ถ้าให้เงินเขาแล้ว เขาก็เอาไปใช้ อย่างโอ้อูยอูยแฉก และไม่มีผล อย่างผู้ที่ขอู้ สำหรับทำอาชีพ จะกลายเป็นการทำให้คนอื่นเสียใหญ่ อันนี้ เป็นสิ่งที่ จะต้องสอนว่า กู้เงิน เงินนั้นจะต้อง ให้เกิดประโยชน์ มิใช่กู้สำหรับไปเล่น ไปทำอะไร ที่ไม่เกิดประโยชน์...”

10. “...อีกคนหนึ่ง เขาจะแต่งงาน และขอกู้เงิน นึกว่าคนนั้น เขาก็ทำงานมาดี ก็ น่าจะให้เหมือนเป็นรางวัลเขา ก็ให้เงินเขาหมื่นบาท สมัยโน้นหมื่นบาท ไม่น้อย หมื่นบาทเพื่อจะไปจัดงานแต่งงานของเขา ตกลงเขาได้แต่งงาน เขายังไม่ได้คืนเงิน ก็ไม่ค่อยดีอะไร เพราะว่า เขาแต่งงานเขามีความสุข ก็ดีไป เขาจะได้ทำงานได้ดี แต่หารู้ไม่ว่าสักปีสองปีภายหลัง เขามาขอเงินสามหมื่นบาท เลยบอก เอ๊ะ! สามหมื่นบาท ไปทำอะไร เขาบอกว่า เมื่อแต่งงาน เงินไม่พอ เขาจึงไปกู้เงินที่ อื่นมา ใช้หนี้ไม่ได้ และต้องเสียดอกเบี้ย จนกระทั่ง เงินที่ใช้หมดแล้ว ต้องใช้ดอกเบี้ยจำนวนทั้งหมด ทั้งต้น และดอกเบี้ย ก็คือสามหมื่นบาท ไม่นับเงิน หนึ่งหมื่นบาท ที่เราให้เขาไปแล้ว หมายความว่า ไปติดหนี้สูงนัง หนี้ที่ไม่สามารถ ที่จะใช้คืนได้ เลยไม่รู้จะอย่างไร เพราะได้ความว่า ถ้าไม่ได้แบบนี้ เขาจะฆ่าตัวตาย เพราะไม่มีทางออก เงินเดือนเขาก็ไม่พอ ที่จะไปใช้หนี้ ดอกเบี้ยก็จะเพิ่มขึ้นทุกที ทุกครั้งที่ต้องจ่ายดอกเบี้ย ก็ต้องคิด อีกต่อไป ทบตัน ก็เลยเห็นว่า เมื่อครั้งแรก เขาขอยืมเงินสำหรับแต่งงาน น่าจะมีความสุข กลับมีความทุกข์ ก็เลยคิดว่าไหน ๆ ให้ไปหมื่นบาทแล้ว ก็ควรให้ครบ ที่จะไปใช้หนี้ได้ ลงท้าย เขาก็สามารถ มีชีวิตต่อไป และทำงานได้ แต่คงเป็นบทเรียนที่ดี อันนี้ ก็หมายความว่า เขาขอเรา เราก็ให้ เราก็ได้ช่วยชีวิตเขา...”

11. “...มีอีกรายหนึ่งมาเป็นคนข้างนอก เขามายบอกว่า ลูกของเขาเจ็บตา ถ้าไม่ทำอะไร ตาจะบอด เราก็ส่งสารเขา ก็ให้เขา สามหมื่นบาทเหมือนกัน ลงท้ายก็ไม่ทราบ ว่า ลูกเขาได้ไป ผ่าตัดตา ได้ผลดี อย่างไร แต่วันหนึ่ง ก็โผล่มาอีกที บอกว่าเรียบร้อยแล้ว ลูกนั้นเรียบร้อยแล้ว แต่ก็ ขอบ้าน ขอบ้านอยู่ แล้วเขาก็ไปสืบเสาะว่า บ้านนั้นว่างแล้ว ขออยู่ฟรี ก็เลยเลิกเลย เพราะว่าเขา ควรจะมีฐานะพอสมควร ที่จะมีบ้านอยู่ บ้านที่ขอนี้เป็นบ้านที่นับว่าใหญ่ ถ้าให้บ้านตามที่เขาขอ เขาก็ จะต้องมาขอ ค่าใช้จ่าย สำหรับในบ้านอีก เมื่อบ้านใหญ่ ก็คงมีญาติ มีเพื่อน มาอาศัยบ้านอีกที ก็ต้อง เสียเงินอีก เลยบอกไม่ให้ ที่พูดไม่ให้นั้น ก็เรียกว่า มีความเดือดร้อนเหมือนกัน ที่จะพูดอย่างนั้น เพราะว่าถ้าจะว่าส่งสาร ก็ส่งสาร เวลาใครมาขออะไร แล้วไม่สามารถที่จะให้ มันก็ไม่ค่อยสบายใจ ในที่สุดก็เจ็บไป เรื่องเหล่านี้ ที่เล่าให้ฟัง ก็เพราะว่า มันเป็นต้นเหตุของ วิกฤตการณ์ปัจจุบัน...”

12. “...ต้องเล่านิทาน อีกเรื่องหนึ่ง คือ ไปทางชลบุรี ครั้งหนึ่ง นี่ก็ หลายสิบปี มาแล้ว มีพ่อค้าคนหนึ่ง เขายบอกว่า เขาทำโรงงาน สำหรับทำ สับประดกระป๋อง เขาลงทุนเป็นล้าน จำไม่ได้แล้ว ก็ล้าน เพื่อสร้างโรงงาน การลงทุนมากอย่างนั้น บอกให้เขาทราบว่า ไม่ค่อยเห็นด้วย เพราะว่าเคยทำ โรงงานเล็ก ๆ ที่ทางภาคเหนือ ใช้เงินสามแสนบาท เพื่อที่จะเอาผลผลิต ของ ชาวบ้านเขามาใส่กระป๋อง แล้วก็ขาย ได้ผล เป็นโรงงานเล็กๆ บอกว่า ที่เขาลงทุนเป็นล้าน รู้สึกว่า เสี่ยง เขายบอกว่า ต้องทำอย่างนั้น เขาก็ลงทุน ทำไปทำมา สับประดที่ อำเภอบ้านบึง ทางชลบุรี ก็มี ไม่พอ เมื่อมีไม่พอ ต้องไปสั่งสับประด มาจากปราณบุรี สับประดจากปราณบุรี ต้องขนส่งมา ก็ต้อง เสียค่าใช้จ่ายมาก ทำไปทำมา โรงงานก็ล้ม...”

13. “...นี่พูดไปพูดมา ยังมีอีกรายการหนึ่ง ที่ลำพูน มีการตั้งโรงงาน สำหรับแช่แข็ง ผลผลิตของชาวไร่ ได้ไปเยี่ยม เขายบ่นว่า ข้าวโพดที่เขาใช้ สำหรับแช่แข็ง คุณภาพไม่ค่อยดี ก็เลยซื้อ ในราคาแพงไม่ได้ตอนนั้น ก็ยังไม่ทราบว่า เขจะมีอันเป็นไปอย่างไร ก็บอกเขาว่า นี่น่าจะส่งเสริม ด้านการเงิน ให้เกษตรกร ที่ปลูกข้าวโพด ให้ได้ข้าวโพดที่มีคุณภาพดี โรงงานจะเจริญ เขายบอกให้ ไม่ได้ว่าเพราะว่าคุณภาพไม่ดี อันนี้ก็เป็นปัญหาโลกแตก ถ้าไม่ให้ ราคาดี หรือไม่สนับสนุน เกษตรกร ในการเพาะปลูก ก็จะไม่ได้รับประโยชน์ จะไม่ได้คุณภาพ จะได้ข้าวโพด ที่ฟันหลอ ซึ่ง เขาก็บอกต้องทิ้งเพราะว่าเครื่องจักรของเขา ต้องมีข้าวโพด ที่ขนาดเหมาะสม อย่างนี้โรงงานนั้น- ความจริง ไม่ได้แข่งเขา – แต่นึกในใจว่า โรงงานนี้อยู่ไม่ได้ แล้วในที่สุดก็จริง ๆ ก็ล้ม อาคารอะไร ต่างๆ ก็ยังอยู่เดี๋ยวนี้ แต่ไม่มีใคร เป็นเจ้าของ เกะกะอยู่ ตัวอย่างของคนที่พอประมาณ...” (วันที่ 4 ธันวาคม 2540)

14. “...มีอีกรายหนึ่ง ในระยะนั้น กว่า 40 ปี ก็เข้ามาบอก ขอกู้เงิน เขาขอกู้เงิน สามหมื่นบาท ถามว่า เอาไปทำอะไร บอกว่าจะไปซื้อเครื่องมือ สำหรับตัดเย็บผ้า ให้ภรรยาทำร้าน ก็ตกลงให้เขา แล้วเขาจะคืนมาเมื่อไหร่ ก็แล้วแต่เขา ในที่สุด เมื่อเขาตั้งร้านแล้ว เขาก็เอาเงินมาคืน

ทุกเดือนสม่ำเสมอจนกระทั่งหมด จำนวนที่ได้ให้กู้ ด้วยความฉลาด ด้วยความซื่อสัตย์ของเขา รู้ว่า
กิจการนี้ จะทำให้มีกำไรได้ สามารถที่จะคืนเงิน มาให้ครบจำนวนที่กู้ และต่อไป ก็เป็นกำไรทั้งนั้น
ก็ชมเขาว่าดี คือคนนี้ เขาเป็นคนซื่อสัตย์ และในที่สุด ก็มาเป็นคนที่ช่วยในด้านช่างฝีมือ และได้รับ
ใช้ อย่างซื่อสัตย์จนกระทั่ง ถึงสิ้นอายุ...”

การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2550: 101 – 103) สรุปไว้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่ง
คำที่มีความสำคัญยิ่ง คือคำว่าพอ สิ่งที่ต้องปฏิบัติก็คือ การสร้างความพอดีทางจิตใจ ต้องมีจิตใจดี
โอบอ้อมอารี รักษาความซื่อตรง ความพอดีทางสังคม ความพอดีระหว่างเรากับคนอื่น ต้องสร้าง
ความสัมพันธ์ สร้างเครือข่ายโยงใย ความเป็นอยู่ส่งเสริมช่วยเหลือกัน เพื่อพัฒนาก้าวหน้าไป
ด้วยกัน ความพอดีทางเศรษฐกิจ ปรับวิถีชีวิตให้เรียบง่าย สอดคล้องกับรายได้และฐานะเศรษฐกิจ
ของแต่ละคน ความพอดีทางทรัพยากรธรรมชาติ ควรใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และ
สิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ความพอดีทางเทคโนโลยี ต้องใช้เทคโนโลยีให้
สอดคล้องกับความต้องการ และสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อม

อำพล เสนาณรงค์ (2550: 1 – 5) สรุปไว้ว่า การพึ่งตนเอง คือการช่วยเหลือตัวเอง
ให้ได้ไม่รอรับความช่วยเหลือจากรัฐอยู่เสมอ ใช้ความสามารถของตนเองต้องเรียนรู้หาประสบการณ์
ประหยัดค่าใช้จ่ายใช้อย่างมีเหตุผล พอประมาณ ไม่ควรใช้ปัจจัยดำรงชีวิตที่มีราคาสูง หากมีของที่
ผลิตในประเทศควรใช้ หากมีการผลิตพืชผลการไถพรวนให้น้อยลง ลดการใช้สารเคมี ลดการ
ปลดปล่อยก๊าซมีเทนและ NO_2 ให้น้อยลง เดินสายกลาง ตั้งอยู่ในความไม่ประมาทไม่สุดโต่ง ไม่
โลภมากไม่ฟุ้งเฟ้อเกินไป การประกอบกิจการใด เช่นการผลิตอาหาร ควรปลูกพืชหลายๆอย่าง
ผสมผสานกัน เป็นการกระจายทุน กระจายแรงงาน มีงานทำตามกำลังตลอดปีทำให้เกิดความ
สมดุล มีภูมิคุ้มกัน ต้องมีความรู้พื้นฐานประสบการณ์และมีความฉลาดพอสมควร ทุกคนจึงต้อง
พยายามหาความรู้ประสบการณ์อย่างเต็มที่ที่ต้องขยันหมั่นเพียร ฝึกหาความรู้เพิ่มเติมตลอดชีวิต

ตัวอย่างภูมิคุ้มกัน เช่น ร่างกายแข็งแรงสุขภาพดี มีความรู้ประสบการณ์ มีเงิน
สำรองมีอาหารและน้ำ มีเหตุผล ทำงานต้องใช้ความรู้ สติปัญญา รู้เลือกวิธีทำงานให้เป็นไปตาม
แผนที่กำหนดไว้ ให้เหมาะกับสภาพตัวเอง และสิ่งแวดล้อมรู้จักปลูกพืชผสมผสาน เป็นคนดี ทำ
ให้เป็นคนเก่งแล้ว ต้องเป็นคนดี ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตัวเอง ต่อหน้าที่และต่อสังคม มี
คุณธรรม มีจรรยาบรรณ

มีความสามัคคี การทำงานด้วยความเห็นอกเห็นใจกัน ทำด้วยความขยันหมั่นเพียร บริหารจัดการให้เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พบปะประชุมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกันบ่อยๆ ต้องมีการปรึกษากัน รักษาความสามัคคีทั้งระดับบุคคลในครอบครัว และเพื่อนบ้าน ช่วยเหลือกัน ประกอบอาชีพร่วมสร้างพื้นฐานหลักที่จำเป็นต่อการผลิต

ธนา จิตต์สงวน (2551: 3 – 7) สรุปการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า **ความมีเหตุผล** คือ ศักยภาพของบุคคล หรือของกลุ่ม หรือของหน่วยงาน ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในพื้นที่ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้ดั้งเดิม **ความพอประมาณ** จัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างเหมาะสมในทางเลือกต่างๆ ขนาดของกิจการไม่ใหญ่ไม่เล็กจนเกินไป มีอัตราเจริญเติบโตไม่เร็วไม่ช้าจนเกินไป มีแผนการผลิตระยะสั้น ระยะยาว **การมีภูมิคุ้มกันที่ดี** มีการผ่อนหนักให้เป็นเบา จากการมีระบบการจัดการความเสี่ยง (Risk Management) การป้องกันวัฒนธรรมและสังคม การมีระบบประกันต่างๆ เพื่อลดความเสียหายยามวิกฤต **คุณธรรม** ลักษณะที่ดีของจิตใจ ไม่โลภไม่ตระหนี่ ไม่ฟุ้งเฟ้อจนเกินตัว จริงใจซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีความเพียร อดทน ความรู้ วิทยาศาสตร์ทั้งปวง อันเกี่ยวข้องกับการงานและชีวิต มีความละเอียดรอบคอบ ในการใช้ชีวิตความรู้ ใช้เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร แสวงหาความรู้อยู่เสมอ

สุขสรรค์ กันตะบุตร (2551: 15 – 16) สรุปไว้ว่าจากการสังเคราะห์ ผลงานวิจัยพบว่า ธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน แห่งองค์กรธุรกิจแบบพอเพียงประกอบด้วย

1. มองการณ์ไกลในการบริหารจัดการ และตัดสินใจในเชิงนโยบาย ไม่มุ่งหวังผลกำไร ในระยะสั้นแต่คิดถึงผลกระทบในระยะยาว
2. ให้คุณค่าแก่พนักงานอย่างจริงจัง และพัฒนาพนักงานอย่างต่อเนื่อง (รวมถึงพัฒนาพนักงานของตนเองให้เป็นผู้บริหาร) หลีกเลี่ยงการให้พนักงานออก แม้แต่ในยามทุกข์ยากทางเศรษฐกิจ เพราะพนักงานคือ สินทรัพย์ (ที่พัฒนาได้) ขององค์กร
3. จริงใจและหวังดีต่อผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจทั้งหมดรวมถึงประชากรและสังคมในอนาคต
4. ให้ความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรมทั่วทั้งองค์กร ทั้งในส่วนของผลิตภัณฑ์ และขบวนการให้บริการหรือขบวนการผลิต
5. ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
6. ใช้และพัฒนา/หรือเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ แต่ราคาไม่สูงโดยเฉพาะเทคโนโลยีแบบไทยๆ หรือพื้นบ้าน

7. ขยายธุรกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไป เมื่อพร้อมทุกด้านเท่านั้น
8. ลดความเสี่ยงในการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ตลาดที่หลากหลาย และการลงทุนหลากหลาย โดยอยู่บนพื้นฐานของความรู้จริง
9. แบ่งปันรวมถึงการแบ่งปันองค์ความรู้ที่มีเพื่อพัฒนาตลาด เพื่อผลประโยชน์ที่ตกแก่ผู้บริโภค
10. สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีจริยธรรม ความอดทน และขยันหมั่นเพียร เป็นค่านิยมพื้นฐาน

ปริญญ์ พิบูลศราวุธ (2551: 6) สรุปไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้หลายมิติตามความจำเป็นในการประกอบอาชีพ และการดำรงอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น

ด้านเศรษฐกิจ คือ พึ่งตนเองได้ ใช้จ่ายอย่างประหยัด ใช้ชีวิตอย่างประมาณตนคิด และวางแผนอย่างรอบคอบ ไม่ประมาท การเฝ้าทางเลือกสำรอง

ด้านจิตใจ คือ รู้ผิดชอบชั่วดี ละอายต่อการทำการทำชั่ว เข้าใจชีวิตและโลกตามเป็นจริง มีจิตสาธารณะนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นหลัก

ด้านสังคม คือ เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันทางสังคมช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้จักสามัคคี ร่วมสร้างความเข้มแข็งในครอบครัวและชุมชน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม คือ รู้จักใช้และการจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด พื้นฟูทรัพยากรให้มีอยู่และพอใช้อย่างยั่งยืน

ด้านเทคโนโลยี คือ รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาเดิม ที่คำนึงถึงประโยชน์ต่อคนหมู่มาก

กอบศักดิ์ ภูตระกูล (2551: 12) สรุปการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจไว้ว่า ภาคธุรกิจเป็นปัจจัยที่กำหนด ค่าจ้าง ค่าเงิน การเติบโตของระบบ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้กับภาคธุรกิจได้เช่นเดียวกัน เช่น การครองตนของภาคธุรกิจในทางสายกลาง พอประมาณมีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกัน และมีบทบาทในการช่วยพัฒนาประเทศ เช่น การทำธุรกิจนึกถึงผู้เกี่ยวข้อง ตั้งราคาที่พอเพียง การดูแลตนเองไม่ประมาทไม่โลภ การกู้ยืมโดยไม่จำเป็น การดูแลพนักงานมีความเอื้ออาทร การขยายกิจการตามกำลังอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ปริญญ์ พิบูลศราวุธ (2551) ได้กล่าวถึง การประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจโดยรวมว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้กับภาคธุรกิจ หัวใจหลักของเศรษฐกิจ

พอเพียง คือการตัดสินใจการดำเนินธุรกิจที่พอประมาณ ตั้งอยู่บนเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้ตัวเองบนพื้นฐานความรู้ คุณธรรม โดยมี

ความพอประมาณ มุ่งผลประโยชน์ระยะยาวมากกว่าระยะสั้น

ความพอประมาณในการผลิต และรับคำสั่งสินค้า เฉพาะที่ได้ตามกำลังที่มีอยู่ เน้นการผลิตเพื่อลูกค้าบางกลุ่ม มากกว่าการผลิตเพื่อขายทั่วไป

ความพอประมาณในการแสวงหากำไร ยึดหลักการแบ่งปันกำไรส่วนหนึ่งสำหรับพัฒนาความรู้ และกิจกรรมทางสังคม

ความพอประมาณในการก่อหนี้ และขยายการลงทุน ขยายธุรกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไป เน้นเฉพาะสาขาธุรกิจที่คนเชี่ยวชาญ รักษาอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนที่เหมาะสม

ความมีเหตุผล รู้จักลูกค้า รู้จักตลาด รู้จักคู่แข่ง และรู้จักตัวเองเข้าใจธุรกิจของตนเอง และตลาดที่คนแข่งขันอยู่อย่างถ่องแท้ เข้าใจถึง Core competency ขององค์กร เน้นการผลิตที่ตรงกับความสามารถ ตรวจสอบการทำงานของตนกับคู่แข่งเสมอ

การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม การกระจายผลิตภัณฑ์และตลาดเพื่อลดความเสี่ยง การควบคุม การจัดหาวัตถุดิบให้ต่อเนื่อง มีการประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยงล่วงหน้าอย่างสม่ำเสมอ ตระหนักกับความสำเร็จของพนักงานในการแก้ปัญหาของบริษัท และเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต

คุณธรรม ยึดมั่นคุณธรรมทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะความเพียร ความอดทน และความซื่อสัตย์ เช่น มุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และรักษาความลับของลูกค้าอย่างเคร่งครัด การมีคุณธรรมสำหรับสังคมรอบข้าง การส่งเสริมคุณธรรมวัฒนธรรมองค์กร เช่น การปกครองด้วยหลักความเมตตา

การส่งเสริมความรู้ การสร้างฐานความรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และใช้ความรู้ความรอบคอบ ระมัดระวัง เช่น ส่งเสริมให้พนักงานได้รับความรู้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตอย่างสม่ำเสมอ การร่วมมือกับผู้ประกอบการอื่นๆ ในการพัฒนาความรู้ และมาตรฐานของธุรกิจ

หลักการจัดการธุรกิจ

สหัสโรจน์ โรจน์เมธา (2547: 11 – 12) กล่าวว่าไว้ว่าในการประกอบธุรกิจใดๆ ก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้การประกอบธุรกิจ ประสบผลสำเร็จ คือ ประสิทธิภาพของการบริหารหรือการจัดการมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อผลสำเร็จทางธุรกิจ การขาดการจัดการที่ดีจะทำให้ขาดการ

ทิศทางในการดำเนินงานขาดการประสานในการปฏิบัติต่างๆ ที่จะส่งผลทำให้ธุรกิจนั้นประสบความล้มเหลวได้ในที่สุด

การจัดการ หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่และอันพึงจะมีให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ หรือ การจัดการคือศิลปะในการดำเนินธุรกิจร่วมกันของคณะบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารขององค์การในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผนการจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุมกิจการ ให้ดำเนินไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้ อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ การจัดการเป็นเรื่องของศาสตร์และศิลปะหน้าหนึ่งของจัดการ

ผู้บริหารทุกระดับในองค์การมีหน้าที่ในการบริหารที่สำคัญ 5 ประการ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุไปสู่เป้าหมาย สามารถแก้ไขปัญหาองค์การ มีการตัดสินใจที่ดีและเลือกกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดการวางแผน หรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จที่ต้องการ การวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจพิจารณาถึงผลสำเร็จ ที่ต้องการจะได้และหนทางที่จะทำให้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในทางปฏิบัติในการวางแผนผู้บริหารจะทำการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต และจะมีการคิดวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายผลงานต่างๆ และจะกำหนดแผนงานหรือแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่จะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่างๆ หน้าที่การวางแผนจึงเป็นเครื่องช่วยผู้บริหารเกิดความรอบคอบในการก้าวไปในอนาคตโดยไม่ตั้งอยู่ในความประมาทและสามารถเผชิญกับความไม่แน่นอนต่างๆ ที่เกิดขึ้นข้างหน้า ผลดีของการวางแผนจึงเท่ากับช่วยให้เกิดการป้องกันปัญหามากกว่าการต้องคอยแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การพัฒนาระบบการทำงาน เพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันอย่างดี การจัดโครงสร้างองค์การ คือ การจัดโครงสร้างสามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันอย่างดี การจัดโครงสร้างขององค์การ คือ การจัดโครงสร้างงานที่ประกอบด้วยกำหนดตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงานเป็นหน่วย เป็นแผนก หรือเป็นกองการมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน โครงสร้างที่ดีจึงต้องสามารถชี้ชัดได้ว่าใครต้องทำงานใด และใครจะต้องรายงานต่อใคร ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมีระเบียบในขณะปฏิบัติงานเป็นกลุ่มได้อย่างดี

การจัดโครงสร้างองค์การโดยมีการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ระหว่างกิจกรรมและตำแหน่งต่าง นี้อเอง จะช่วยให้มั่นใจได้ตลอดเวลาว่าการทำงานจะสามารถประสานกันได้ และอยู่ภายใต้การควบคุมเสมอ การจัดองค์การจะช่วยให้เกิดผลดีที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการทำงาน โดยจะไม่มีตำแหน่งงานที่ขาดหรือเกิน และในขั้นตอน

ปฏิบัติจะไม่เกิดการสับสน หรือการทำงานก้าวถ่างซ้ำซ้อนกัน ผู้ทำงานต่างจะรู้ถึงขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบ ฝ่ายต่างๆ จะรู้ว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยปฏิบัติ และหน่วยงานใดเป็นหน่วยที่ปรึกษา และโดยสายการบังคับบัญชาที่กำหนดไว้ก็จะช่วยให้ทุกๆ ฝ่ายสามารถประสานการทำงานได้ตลอดเวลาอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งข้อขัดแย้งต่างๆ จะไม่เกิดขึ้น

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การกิจของผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมทางการจัดการที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human resource management) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์การธุรกิจกำลังคนที่มีประสิทธิภาพพร้อมในการทำงานในทุกตำแหน่งงาน หลักการและนโยบายของหน้าที่การจัดการเกี่ยวกับบุคคลที่จะใช้ยึดถือปฏิบัติคือ การพยายามให้เป็นไปตามหลัก “Put the right man on the right job” หรือการพยายามทำให้ทุกตำแหน่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพร้อม และเหมาะสมกับงานที่ทำให้มากที่สุดตลอดเวลานั่นเอง

4. การสั่งการ (Directing) หมายถึง กิจกรรมทางการจัดการโดยผู้นำหรือผู้บริหารในการบังคับบัญชาให้การทำงานต่างๆ ภายในโครงสร้างองค์การดำเนินไปโดยราบรื่น มีการประสานร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน ทั้งนี้ความพยายามของผู้บริหารในการสร้างศิลปะการบังคับบัญชาที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดีนั้น คือ ต้องฝึกทักษะให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพที่สามารถโน้มน้าวและชักจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทุ่มเทการทำงานนั่นเอง ซึ่งในการนี้การสร้างใจโดยมีทักษะในด้านการติดต่อสื่อสาร (Communication) นับว่าเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นและการเข้าใจกิจกรรม มนุษย์จะเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีความคล่องตัวสามารถประยุกต์ศิลปะการสั่งการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องตามสถานการณ์ได้

5. การควบคุม (Controlling) คือ กิจกรรมต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการทำงานต่างๆ จะสำเร็จผลตามแผนที่ตั้งไว้ และการดำเนินการแก้ไขเมื่อมีสิ่งผิดปกติหรือมีเหตุการณ์ทำให้ผลงานคลาดเคลื่อนจากที่กำหนดไว้ในแผน โดยกลไกของการควบคุมดังที่กล่าวนี้ การควบคุมจึงต้องมีการพิจารณาตกลงใจให้ชัดว่าจะหวังผลงานอะไร จะใช้เกณฑ์อะไรเป็นตัววัด

หลักและนโยบายของการควบคุมนั้น พื้นฐานจะอยู่ที่ “การควบคุมคน” ผู้ทำงานเป็นสำคัญทั้งนี้เพราะงานต่างๆ จะสำเร็จได้ผลดีเพียงใดนั้นจะอยู่ที่คนปฏิบัติงานมากกว่าวัตถุสิ่งของ หรือเครื่องจักร

อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

รัตน โพธิ์สุวรรณ (2551: 9) สรุปไว้ว่า “สหกรณ์” ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งรวมกันดำเนินกิจการ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์

ในการประชุมเชิงวิชาการของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2544 เพื่อให้จำกัดความของคำว่าสหกรณ์ คุณค่าของสหกรณ์ อุดมการณ์สหกรณ์หลักการสหกรณ์ และวิธีการสหกรณ์ดังนี้

สหกรณ์ (Cooperatives) คือ องค์การของบรรดาบุคคลซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจ ในการดำเนินวิสาหกิจ ที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการอันจำเป็น และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมคุณค่าของสหกรณ์ (Cooperative)

สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพสมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรม แห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มทางสหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology) คือความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเอง และความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี ความเป็นธรรม และสันติสุขในสังคม

หลักการสหกรณ์สากลปัจจุบัน

รัตนา โพธิสุวรรณ (2551: 28 – 35) สรุปไว้ว่า เมื่อโลกยุคใหม่มีการเปลี่ยนแปลงด้านสิทธิมนุษยชน ด้านการค้าเสรี ด้านเทคโนโลยี และด้านสิ่งแวดล้อม หลักการสหกรณ์สากลที่เคยถือปฏิบัติ 6 ข้อ ก็ต้องมีการเปลี่ยนให้ทันต่อเหตุการณ์ของโลกด้วย ดังนั้น ICA จึงได้มีการประชุมครั้งที่ 31 ที่เมืองแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ ในเดือน กันยายน 1995 (2538) โดยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมหลักการสหกรณ์สากล เป็น 7 ข้อ และถือใช้หลักการสหกรณ์สากลปัจจุบันในปี ค.ศ. 1996 ดังนี้

1. การเปิดรับสมาชิกทั่วไป และด้วยความสมัครใจ (Voluntary and Open Membership)

สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจที่เปิดรับบุคคลทั้งหลาย ที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิกเข้าเป็นสมาชิก โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมืองหรือศาสนา

2. การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตย ที่ควบคุมโดยมวลสมาชิก ผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนสมาชิก ต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก ในสหกรณ์ชั้นปฐม สมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ระดับอื่น ให้ดำเนินไปตามแนวทาง ประชาธิปไตย ด้วยเช่นเดียวกัน

3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก (Member Economic Participation)

สมาชิกสหกรณ์พึงมีความเที่ยงธรรมในการให้ และควบคุมการใช้เงินทุนในสหกรณ์ ตามแนวทางประชาธิปไตย เงินของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่ง ต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสำหรับเงินทุน ตามเงื่อนไขแห่งสมาชิกภาพ ในอัตราที่จำกัด มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ส่วนเกิน เพื่อจุดมุ่งหมาย ประการใดประการหนึ่งหรือทั้งหมดดังต่อไปนี้ 1) เพื่อพัฒนาสหกรณ์ของตน 2) จัดให้เป็นทุนของสหกรณ์ซึ่งส่วนหนึ่งแห่งทุนนี้ ต้องไม่นำมาแบ่งปันกัน 3) เพื่อประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วนของปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์ 4) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

4. หลักการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and independence)

สหกรณ์เป็นองค์การอิสระและพึ่งพาตนเอง โดยการควบคุมของสมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์ จำต้องมีข้อตกลงหรือผูกพันกับองค์การอื่นๆ รวมถึงองค์การของรัฐ หรือต้องแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอกสหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไข อันเป็นที่มั่นใจได้ว่า มวลสมาชิกจะยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุม ตามแนวทางประชาธิปไตยและยังคงดำรงความเป็นอิสระของสหกรณ์

5. การศึกษา การฝึกอบรม และข้อมูลข่าวสาร (Education, training and information)

สหกรณ์พึงให้การศึกษ และฝึกอบรมแก่มวลสมาชิก ตัวแทนสมาชิก ผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์ฯ เพื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการให้ข่าวสารแก่สาธารณชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชน และบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่อง คุณลักษณะ และคุณประโยชน์ของสหกรณ์ได้

6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Co-operation among Co-operatives)

สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

7. ความเื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community)

สหกรณ์พึงดำเนินกิจกรรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบหลักการสหกรณ์ข้อ 7 นี้กำหนดขึ้นมาใหม่ เนื่องจากเกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมทั่วโลก ดังนั้นที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conference on Environment and Development: UNCED) ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) จึงได้อนุมัติแผนปฏิบัติการที่ 21 (Agenda 21) เพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศต่างๆ ในโลกนำไปปรับใช้ตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น แนวทางการดำเนินงานต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการ 21 ได้กำหนดไว้สำหรับทั้งในปัจจุบัน จนกระทั่งถึงศตวรรษที่ 21

ดังนั้น ในเดือนตุลาคม ค.ศ. (พ.ศ. 2535) สัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) จึงได้ประชุมรับเอาแผนปฏิบัติการที่ 21 และกำหนดให้สมาชิกสหกรณ์ในสหกรณ์ทุกประเภท มีการเรียนรู้และดำเนินการในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยแบ่งออกเป็น 9 ส่วน คือ (ICA, 1996)

ส่วนที่ 1 ภาคการเกษตร (Agricultural Sector)

ส่วนที่ 2 ภาคผู้บริโภค / ร้านค้า (Consumer Sector)

ส่วนที่ 3 ภาคการประมง (Fisheries Sector)

ส่วนที่ 4 ภาคการเคหะสถาน (Housing Sector)

ส่วนที่ 5 ภาคอุตสาหกรรม / หัตถกรรมผลิตภัณฑ์ (Industrial / Handicraft Production Sector)

ส่วนที่ 6 ภาคการท่องเที่ยว (Tourism Sector)

ส่วนที่ 7 ภาคการพลังงาน (Energy Sector)

ส่วนที่ 8 ภาคการเงิน/เครดิต (Financial Sector)

ส่วนที่ 9 ภาคการศึกษา การสื่อสาร และการเอาใจใส่ใ้สาธารณะ (Education, Communication and public Awareness)

ทั้ง 9 ส่วนจะกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) ในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเอาไว้ และกำหนดวิธีดำเนินการ (Method) ของแต่ละ Sector เอาไว้อย่างละเอียด โดยที่ ICA ได้ออกแถลงการณ์ว่าด้วยเอกลักษณ์ของการสหกรณ์ (Statement on Cooperative Identity) ในวันที่ 20 กันยายน ค.ศ. 1995 (พ.ศ. 2538) ซึ่งมีผลมาจากการประชุมสมัชชาครั้งที่ 31 ที่เมืองแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ และในแถลงการณ์ดังกล่าวได้กล่าวถึงสหกรณ์ 3 ประเด็น คือ ค่านิยม ค่านิยม และหลักการสหกรณ์ ซึ่งในหลักการสหกรณ์สากลครั้งนี้

ได้เพิ่มเติม “ความเอื้ออาทรต่อชุมชน” เข้ามาเป็นหลักการข้อที่ 7 และถือปฏิบัติตั้งแต่ ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539) เป็นต้นมา

สาระสำคัญในการนำหลักการสหกรณ์ข้อ 7 ไปใช้นี้มีวิธีปฏิบัติกำหนดไว้ในระเบียบวาระสหกรณ์สำหรับศตวรรษที่ 21 (Co-operative agenda 21) ของสหกรณ์ทุกประเภทที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงชุมชนและสิ่งแวดล้อมดังนี้ (ICA, 1996)

ภาคการเกษตร (Agricultural Sector) ได้กำหนดไว้ว่า การเกษตรเป็นกิจกรรมของประชากรจำนวนมากของโลก ซึ่งครอบคลุมพื้นที่เป็น 1 ใน 3 ของพื้นดินบนโลก และไม่ใช่ที่แปลกใจว่า ทำไมภาคการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์จึงได้ขยายไปอย่างกว้างขวางเพราะผู้คนจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้มีส่วนในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสนองความต้องการของประชากรโลกที่คิดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 50 ในปี ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) และมีส่วนในการปรับปรุงวิธีการผลิต การตลาด การกระจายผลผลิตให้ดีขึ้นด้วย

เป้าหมาย

1. ส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน
2. คุ้มครองความปลอดภัยด้านอาหาร
3. ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและสัตว์
4. ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ

วิธีการ

1. ส่งเสริมสหกรณ์การเกษตรที่ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม
2. เพิ่มการใช้ปัจจัยการผลิตในการเกษตร โดยส่งเสริมเทคโนโลยีด้านการจัดการฟาร์มแบบผสมผสานและการปลูกพืชหมุนเวียน รวมทั้งการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
3. ลดและหรือมีเหตุผลในการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืชและการใช้พลังงานต่างๆ โดยให้มีการวิจัยและพัฒนาในการปลูกพืชที่ต้านทานโรคและแมลงรวมทั้งควรประยุกต์ใช้วิธีการดั้งเดิมในท้องถิ่นเกี่ยวกับการควบคุมแมลงและโรคพืช
4. เพิ่มศักยภาพในการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษาและวิธีการกระจายผลผลิตเพื่อลดการสูญเสีย / เสียหาย
5. จัดให้มีการศึกษา ฝึกอบรม สัมมนา นิทรรศการแก่สมาชิกสหกรณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ดิน การควบคุมการชะล้างพังทลายของดิน การใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืชอย่างเหมาะสม
6. ร่วมมือและให้ภาครัฐบาลให้ความสำคัญการค้าเสรี (GATT / WTO) การกำหนดนโยบายราคาพืชผลการเกษตร รวมทั้งจัดหาสินเชื่อทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรโดยเฉพาะเกษตรกรที่เป็นสตรี

7. สร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและให้ความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรภาคผู้ผลิตผลผลิตทางการเกษตร เช่น International Federation of Agricultural Producers : IFAP ซึ่งมีคณะกรรมการทางด้านตรวจสอบสิ่งแวดล้อม และให้ความร่วมมือกับองค์การนานาชาติภาคการเกษตร เช่น Food and Agricultural Organization of the United Nation : FAO และ International Fund for Agricultural Development: IFAD

ทรัพยากรในการบริหารและการจัดการสหกรณ์

จเรย์ สนประเทศ (2542: 30 – 37) กล่าวว่า ทรัพยากรในการบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่สำคัญ 5 ประการในการประกอบการธุรกิจที่จะช่วยเสริมสร้างให้สหกรณ์ดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ปัจจัยสำคัญทั้ง 4 ประการคือ คน (Man) เงินทุน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) ดังนี้

1. คน (Man)

ในการจัดการสหกรณ์คนย่อมมีความสำคัญซึ่งคนในสหกรณ์ หมายถึง สมาชิกคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ (ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ) บุคคลทั้ง 3 ฝ่ายมีส่วนสำคัญต่อการจัดการสหกรณ์ให้ประสบผลสำเร็จทั้งสิ้น ทุกฝ่ายจะต้องทราบบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองและปฏิบัติตามหน้าที่อย่างเคร่งครัด

2. เงินทุน (Money)

ในด้านการจัดการของสหกรณ์แล้ว จะเห็นได้ว่าความสำคัญของเงินทุนเป็นอันดับรองลงมาจากตัวบุคคล ทั้งที่สภาพความเป็นจริงแล้ว เงินทุนย่อมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดการธุรกิจของสหกรณ์เป็นอย่างมาก และการที่สหกรณ์ไม่สามารถบริการสมาชิกและขยายงานให้กว้างขวางได้ หรือการที่ไม่สามารถที่จะพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการขาดแคลนเงินทุนของสหกรณ์ส่วนหนึ่งในการจัดการสหกรณ์ว่าเงินทุนย่อมมีบทบาทและความสำคัญต่อการดำเนินงานสหกรณ์อยู่ไม่น้อย

3. วัสดุอุปกรณ์ (Material)

ในการจัดการสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นสหกรณ์ประเภทใดก็ตาม วัสดุอุปกรณ์ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน ที่จะอำนวยให้การดำเนินงานบังเกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การจัดการ (Management)

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานหรือการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ประการและปัจจัยหนึ่งนั้นได้แก่การจัดการ กล่าวคือ มีคน มีเงิน มีวัสดุอุปกรณ์ แต่ถ้าใช้ปัจจัยทั้ง 3 ดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพ สหกรณ์ก็ไม่สามารถจะดำเนินธุรกิจการประสพผลสำเร็จได้

แต่ในปัจจุบันทรัพยากรในการบริหารการจัดการสหกรณ์ได้เพิ่มปัจจัย คือ เทคโนโลยี และการจัดการความรู้ (Information technology and knowledge management) เป็นส่วนหนึ่งในทรัพยากรในการบริหารจัดการสหกรณ์

5. เทคโนโลยีและการจัดการความรู้ (Information technology and knowledge management)

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในสหกรณ์ใช้ได้เทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ การขนส่ง การใช้คอมพิวเตอร์และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่วนการจัดการความรู้เป็นการจัดการในแผนกลยุทธ์การบริหารธุรกิจของสหกรณ์ การเตรียมองค์ความรู้ให้คนที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในสหกรณ์และภายนอกสหกรณ์ รวมทั้งการเตรียมคลังความรู้ไว้ให้สมาชิก คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ เจ้าหน้าที่ ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ในการบริหารกิจการสหกรณ์ (รัตนา โพธิ์สุวรรณ, 2552)

ความสำเร็จของสหกรณ์

จเรย์ สนประเทศ (2542: 30 – 37) ได้ย้าธรรมชาติที่เด่นชัดของการจัดสหกรณ์ว่า ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการนั้นรวมถึงความสามารถในการบรรลุความสำเร็จในฐานะสหกรณ์ ความสำเร็จในฐานะองค์การธุรกิจและความสำเร็จในฐานะองค์การทางสังคมกล่าวนี้เป็นการชี้ให้เห็นความรับผิดชอบเป็นพิเศษและเอกลักษณ์ ของการจัดสหกรณ์ ดังนี้

1. ความสำเร็จในฐานะสหกรณ์ (As a Cooperatives organization)

ในการดำเนินงานสหกรณ์นั้นมีกลุ่มคนอยู่ 3 ฝ่าย ซึ่งต่างก็มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการสหกรณ์ คือ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินงาน และฝ่ายจัดการ สมาชิกเป็นฝ่ายใช้อำนาจสูงสุดในทางที่ประชุมใหญ่ กำหนดนโยบายทั่วไปมอบหมายอำนาจให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิบัติ ออกกฎและแก้ไขข้อบังคับ ลงทุนในสหกรณ์และอุดหนุนสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการเป็นฝ่ายควบคุมกิจการ เสนอแนะในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนโยบายทั่วไป กำหนดนโยบายของสหกรณ์ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จัดจ้างและอำนวยการฝ่ายจัดการ

และเสนอรายงานต่อสมาชิก ผู้จัดการทำหน้าที่บริหารนโยบายภายใต้การอำนวยการดำเนินการ ปฏิบัติธุรกิจประจำวันเสนอแนะโครงการและการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือนโยบายใหม่ๆ และจัด จ้างบังคับบัญชาพนักงานของสหกรณ์ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการสหกรณ์เกิดประสิทธิภาพ ได้แก่ การที่กลุ่มคนทั้ง 3 ฝ่ายทำงานเป็นคณะ (Team Work) กล่าวคือ จะต้องมีการร่วมมือและการ ประสานงานตลอดจนรู้จักบทบาทของตนเองเป็นอย่างดี

2. ความสำเร็จในฐานะธุรกิจ (As a Business Organization)

ความสัมพันธ์ของผู้จัดการและคณะกรรมการดำเนินงานเป็นส่วนทำให้ความสำเร็จ ในฐานะสหกรณ์ ความสำเร็จในฐานะสหกรณ์จะสนับสนุนความสำเร็จในธุรกิจด้วยความสำเร็จใน ในฐานะธุรกิจจะสามารถช่วยพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์เพื่อสนองผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของ สมาชิกและช่วยให้ประชาชนและสมาชิกยอมรับสหกรณ์ด้วย ถ้าสหกรณ์ไม่ประสบผลสำเร็จใน ในฐานะธุรกิจย่อมทำให้สมาชิกและประชาชนไม่ศรัทธาสหกรณ์ สหกรณ์ประสบผลสำเร็จในฐานะ ธุรกิจนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสหกรณ์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจวิธีการจัดการสหกรณ์ให้มี ประสิทธิภาพ

หน้าที่ในการจัดการที่สนับสนุนความสำเร็จของธุรกิจสหกรณ์ หน้าที่สำคัญในการ จัดการสหกรณ์โดยปกติ ได้แก่การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน อำนวยการหรือการสั่งการ และการควบคุม

3. ความสำเร็จในฐานะองค์การทางสังคม (As a Social Organization)

สหกรณ์ต้องมีความรับผิดชอบและมีความห่วงใยชุมชน ช่วยเหลือชุมชน พัฒนา ชุมชนและประชาชนยอมรับบทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สหกรณ์ใดก็ตามสามารถ ช่วยตนเองได้ ประสบผลสำเร็จทางธุรกิจ แต่สังคมไม่ยอมรับไม่เคยทำอะไรแก่ชุมชน สหกรณ์นั้นมิ อาจกล่าวได้ว่าเป็นสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จ

สมบัติ กุสุมาวดี (2549) ได้ศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ เอกชน กรณีศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เครือซีเมนต์ไทย มีการกำหนดแนวทางการบริหาร การทรัพยากรมนุษย์ไว้เป็นหลักการ ดังนี้

การสรรหาพนักงาน สรรหาพนักงานด้วยระบบการคัดเลือกที่มีประสิทธิภาพและ เป็นธรรมเพื่อให้ได้พนักงานที่เป็นทั้ง “คนเก่ง” และ “คนดี” มีคุณภาพสูงและซื่อสัตย์เข้ามาร่วม ปฏิบัติงาน

การใช้และการดูแลพนักงาน ใช้พนักงานน้อยเท่าที่จำเป็น จัดคนเข้าทำงานให้เหมาะสมกับลักษณะงาน มีแผนโยกย้ายในแต่ละวิชาชีพเพื่อให้โอกาสพัฒนาตนเองและมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการรักษาไว้ซึ่งเทคโนโลยีและความรู้เฉพาะด้านของธุรกิจ ดูแลพนักงานทุกคนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยใช้ระบบคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง มีการประชุมเป็นประจำและยึดถือระบบความสามารถเป็นหลัก

การพัฒนาพนักงาน การพัฒนาพนักงานเป็นการลงทุนเพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจในระยะยาว พนักงานทุกวิชาชีพ ทุกระดับ ทุกคน จะได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องทั้งในเรื่องงานในหน้าที่ ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ ตลอดจนการบริหารและการจัดการตามความเหมาะสมของหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงาน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณภาพให้แก่พนักงานทุกคน

การบริหารค่าจ้าง บริหารค่าจ้างและผลตอบแทนโดยยึดหลักความเป็นธรรมภายในเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบและสอดคล้องกับความสามารถของพนักงานเป็นรายบุคคล รวมทั้งสามารถ แข่งขันในระดับผู้นำของบริษัทภายนอกที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันได้ พนักงานควรได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานและการชี้แจงอย่างสม่ำเสมอและตรงไปตรงมา เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง

การบริหารจัดการสวัสดิการ จัดสวัสดิการให้เหมาะสมกับประโยชน์และความจำเป็นของพนักงานส่วนใหญ่ โดยคำนึงถึงความสามารถของบริษัท ประกอบด้วย และดูแลปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความจำเป็นของธุรกิจ

การแรงงานสัมพันธ์ บริษัทจะดูแลพนักงานในเรื่องต่างๆ ให้เหมาะสมและเป็นธรรมตามระดับความรับผิดชอบอยู่เสมอ โดยไม่ต้องให้พนักงาน เรียกร้อง จัดกิจกรรมและสื่อข้อความกับพนักงานให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อบริษัทอย่างสม่ำเสมอ

การสร้างบรรยากาศในการทำงาน ส่งเสริมทุกวิถีทางให้พนักงานทำงานด้วยความปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ จัดบรรยากาศและภาวะแวดล้อมในสถานที่ทำงานให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างอบอุ่นเสมือนหนึ่งคนในครอบครัวเดียวกัน เสริมสร้างการทำงานเป็นทีม และสร้างจิตสำนึกให้พนักงานมีวินัยในการปฏิบัติงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิชัย พันธเสน และคณะ (2546) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม งานวิจัยนี้พบว่าหลักการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการธุรกิจ มีอยู่ 9 ประการ คือ

1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม คือ ราคาไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ
2. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด
3. เน้นการจ้างงานเป็นหลักโดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทน
4. มีขนาดการผลิตที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการ
5. ไม่โลภ ไม่เน้นกำไรระยะสั้น
6. เน้นความซื่อสัตย์สุจริต ในการประกอบการไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า
7. เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการที่มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้
8. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ ไม่ก่อหนี้เงินบริหารจัดการไม่ได้
9. เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในและนอกประเทศตามลำดับ

ศุวกิจ ศรีปัดดา (2549) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน 4 ลักษณะ คือ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจบริการที่ดำเนินกิจการอยู่ในเขตตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 9 จังหวัด ผลจากการศึกษาพบว่า

1. ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนทั้งโดยรวมและจำแนกตามลักษณะของกิจการอยู่ในระดับมาก แนวปฏิบัติที่เป็นไปได้สูงและควรปฏิบัติอย่างมาก คือ ต้องประกอบการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอารัดเอาเปรียบผู้เกี่ยวข้อง เช่น ลูกค้า แรงงาน และผู้ส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ
2. หลักการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์กับวิสาหกิจชุมชนได้ทุกประเภทและทุกลักษณะกิจการไม่แตกต่างกัน
3. ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน คือ ต้องให้ผู้ประกอบการเรียนรู้เข้าใจหลักการอย่างจริงจังและควรประกอบการโดยยึดหลักปฏิบัติ คือ ต้องมีความรู้ ต้องมีคุณธรรมทำกิจการด้วยความมีเหตุผลพอประมาณและสามารถคุ้มกันตนเองได้ อุ้มชูตนเองได้ให้ยืนบนขาตนเองได้

สรุปว่า แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้กับวิสาหกิจชุมชนทุกชนิดและทุกขนาดของกิจการได้เป็นอย่างดี

โสพิน ปันกาญจนโต (2550) ได้ศึกษาดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านเหล่ากหุ้งสว่างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนบ้านเหล่ากหุ้งสว่าง พบว่า เป็นการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรประกอบด้วยกิจกรรมออมทรัพย์กิจกรรมส่งเสริมการผลิต และกิจกรรมร้านค้า โดยใช้

หนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2527 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม โดยมีกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าเป็นแกนนำเพื่อให้กิจกรรมทั้ง 3 ด้าน ดำเนินการไปพร้อมๆ กันซึ่งโครงสร้างการบริหารกิจกรรมสหกรณ์ประกอบด้วยกรรมการที่ปรึกษา 2 คน และคณะกรรมการดำเนินการ 25 คน โดยแบ่งงานในหน้าที่เป็นคณะกรรมการต่างๆ หลายคณะมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม คือ ผู้จัดการ 1 คน มีสมาชิกที่เป็นนักเรียน และได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติงานประจำกิจกรรมร้านค้า 24 คน ผลการศึกษาความสอดคล้องของการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนบ้านเหล่ากกหุ้งสว่างกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ภายใต้นโยบายและความคิดริเริ่มในการที่จะนำงานด้านสหกรณ์มาเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน โดยอาศัยความรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนตามแนวทางและวิธีการสหกรณ์ที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ และได้รับความร่วมมือด้วยดีจากสมาชิกในชุมชนอย่างสมัครใจ เป็นแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในสังคม รวมทั้ง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และมีหลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดป่าบ้านเหล่ากกหุ้งสว่างเป็นผู้นำด้านจิตใจและการพัฒนา ทำให้คนในชุมชนยึดธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2551)

สรุปได้ว่า สหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประจักษ์ผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้รับรางวัลรองชนะเลิศด้านธุรกิจขนาดกลาง คือ สหกรณ์การเกษตรรัตนภูมิ จำกัด ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2509 เป็นสหกรณ์การเกษตรที่ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้อาชีพทางการเกษตรแก่สมาชิก โดยดำเนินธุรกิจรับฝากและสินเชื่อบริการรับฝากเงินและให้สมาชิกกู้เพื่อลงทุนในอาชีพเกษตรกรรม ธุรกิจจัดหาวัสดุการเกษตรและสินค้าอุปโภค บริโภคมาจำหน่าย โดยตั้งร้านค้าเป็นร้านค้าปลีกของคนไทย และธุรกิจรวบรวมผลิตผลการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกโดยทำการรวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิก และผู้ผลิตรายย่อยในราคายุติธรรมเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมสินค้าเกษตรอื่นๆ ที่ออกตามฤดูกาล เพื่อเป็นช่องทางการตลาดให้สมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 2,299 คน และมีรายได้ 135.50 ล้านบาท สหกรณ์มีความสามารถในการขยายธุรกิจในหลายสาขา โดยได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในการบริหารงานสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิก รวมทั้งสหกรณ์มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีอุดมการณ์ในการทำงานสหกรณ์มีการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

ความพอประมาณ

1. จำกัดจำนวนสมาชิกโดยใช้พื้นที่อำเภอรัตนภูมิเป็นกรอบกำหนด
2. พัฒนาธุรกิจตามหลักการสหกรณ์โดยเน้นแบบค่อยเป็นค่อยไป
3. เลือกพัฒนาธุรกิจเฉพาะด้านที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกและศักยภาพของชุมชน
4. มุ่งใช้และพัฒนาทรัพยากรและบุคลากรในท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ

ความมีเหตุผล

1. พัฒนาส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก โดยพิจารณาจากสภาพข้อเท็จจริงทางสิ่งแวดล้อมในทุกด้านของพื้นที่
2. วางระบบและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบถูกต้องและง่ายต่อการใช้งาน
3. เน้นการพัฒนาธุรกิจ เพื่อประโยชน์สุขของสมาชิกมากกว่ากำไร
4. การจัดโครงสร้างองค์กร และอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน
5. ใช้การบริหารงานอย่างมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการ

ภูมิคุ้มกันที่ดี

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์กับกรรมการ เจ้าหน้าที่ และสมาชิก
2. การมีส่วนร่วม การประชุมและการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการเจ้าหน้าที่ และสมาชิก
3. การประสานความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานราชการ ธุรกิจเอกชน และสหกรณ์อื่น ๆ
4. รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรและขายปัจจัยทางการเกษตร ให้แก่สมาชิกและเกษตรกรในรายชดเชย
5. มีระบบบัญชีและระบบการควบคุมตรวจสอบที่ชัดเจนและรับรู้ได้ง่าย
6. การเปิดเผยและรักษาข้อมูลของสหกรณ์อย่างเป็นระบบ
7. ติดตามข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองและเทคโนโลยีเผยแพร่ถ่ายทอดให้กรรมการและเจ้าหน้าที่ได้รับรู้อยู่เสมอ

ความรู้

1. การจัดการข้อมูลด้านต่างๆ อย่างเป็นระบบถูกต้องและทันสมัย เช่น ข้อมูลสมาชิกการกู้ยืมการเงิน และบัญชี เป็นต้น
2. ใช้ระบบสารสนเทศประกอบการบริหารจัดการงานของสหกรณ์ฯ อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การอบรมความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์และการบริหารการพัฒนาให้กับเจ้าหน้าที่และสมาชิก
4. การอบรมความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์ฯ และการส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิก
5. การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์
6. เชิญนักวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้และข้อเสนอแนะแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์
7. ติดตามข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

คุณธรรม

กิจการ

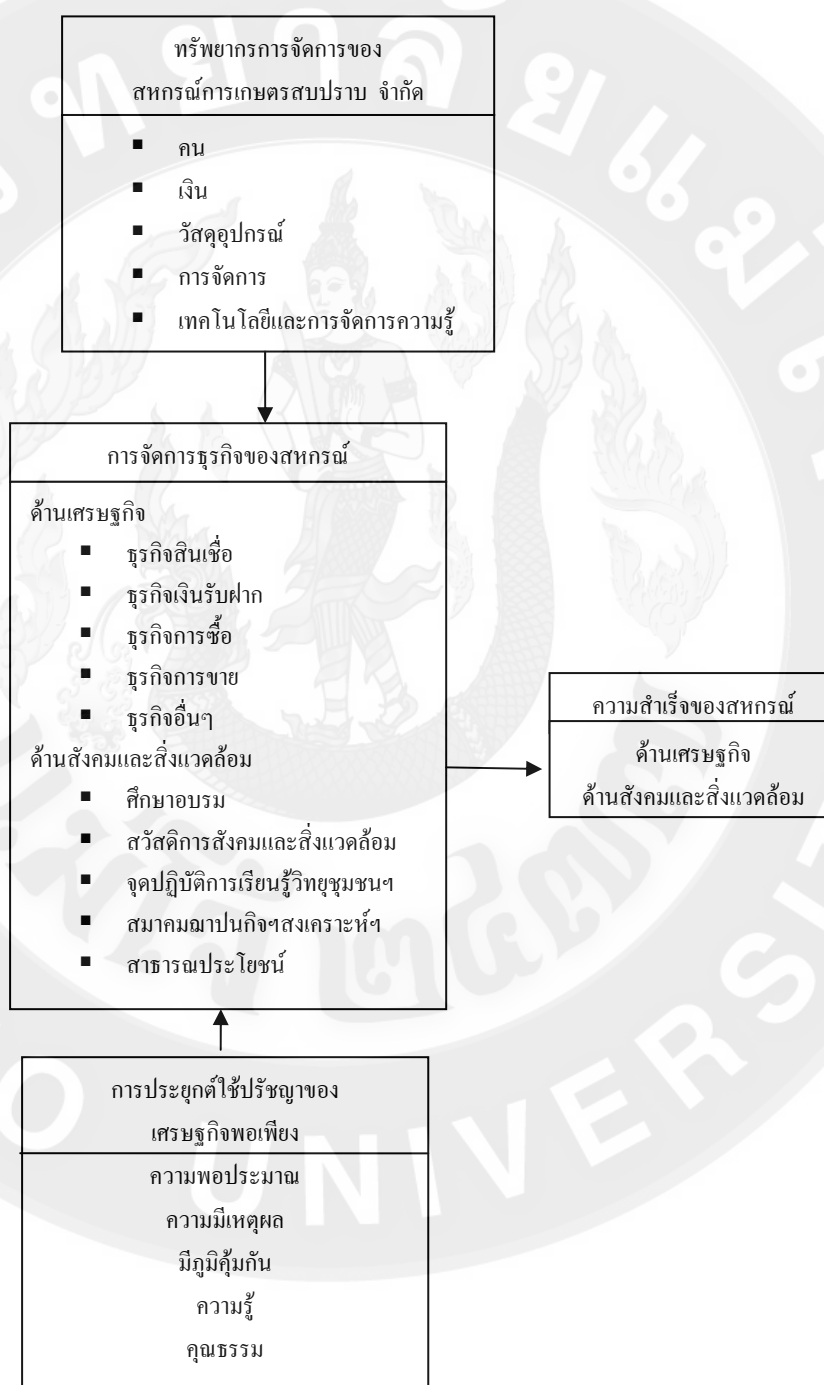
ประสิทธิภาพ

สมาชิก

1. จัดสรรทุนต่างๆ ทุนการศึกษา อบรม ทุนสาธารณประโยชน์ ทุนสะสมพัฒนา
2. ทุนสะสมเพื่อการสวัสดิการ (สมาชิก) โบนัสกรรมการ/เจ้าหน้าที่ทุนส่งเสริมอาชีพ
3. ธรรมเนียมบาลสหกรณ์การเกษตรรัตนภูมิ จำกัด โปร่งใส ตรวจสอบได้ความเป็นธรรม
4. การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ กระจายอำนาจและถ่วงดุลอำนาจ และมีประสิทธิภาพ
5. สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไปเรียนต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโท
6. อบรมความรู้เรื่องการประกอบอาชีพด้านต่างๆ และการทำบัญชีเบื้องต้นแก่สมาชิก
7. แนะนำและสนับสนุนให้สมาชิกรู้จักการออมเงินและรับฝากเงินจากสมาชิก
8. เป็นแกนกลางจัดประชุมสหกรณ์ในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้
9. รับซื้อผลผลิตทางการเกษตร และขายปัจจัยทางการเกษตรให้แก่สมาชิกในราคายุติธรรม

กรอบแนวคิด

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจ
ของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบจำกัด เป็นการวิจัยข้อมูลเชิงวิเคราะห์โดยศึกษาข้อมูลจากรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลของสหกรณ์และจากรายงานกิจกรรมประจำปี 2548 – 2552 และนำข้อมูลมาวิเคราะห์แปลผลและสรุปผล

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ตำบลสปรอบ อำเภอสปรอบ จังหวัดลำปาง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้จากศึกษาค้นคว้าทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานกิจกรรมประจำปี รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ในด้านการจัดการทรัพยากร ด้านคน (Man) ด้านเงินทุน (Money) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) ด้านการจัดการ (Management) ด้านเทคโนโลยีและการจัดการความรู้ (Technology information and knowledge management) ซึ่งได้จากการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ด้านของเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจ เป็นเรื่องของการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของมวลสมาชิกที่มาใช้บริการ เช่น ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการรับ – ฝากเงิน ธุรกิจรวมซื้อ ธุรกิจรวมขาย ธุรกิจอื่นๆ

ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องของการจัดการธุรกิจที่ไม่หวังผลตอบแทนเป็นตัวเงิน เป็นการช่วยเหลือสมาชิก ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอสปรอบ และนอกพื้นที่ เช่น ทุนศึกษาอบรม ทุนสวัสดิการสังคม จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิถุชุมชนสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด สมาคมพัฒนากิจสงเคราะห์สมาชิกและพนักงานสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ฯลฯ ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2551 – 30 มิถุนายน 2552 ถือเป็น 1 ปีบัญชีของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ด้าน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขความรู้ คุณธรรม จะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. การใช้ทรัพยากรการจัดการ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการ เทคโนโลยี และการจัดการความรู้ โดยวิเคราะห์ควบคู่กับการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปปราบจำกัด ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 3 ปี 7 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน 2552 ถึงเดือนธันวาคม 2555

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการดำเนินการวิจัย ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด

1.1 ความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด

1.2 ทรัพยากรการจัดการของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด

- คน
- เงิน
- วัสดุอุปกรณ์
- การจัดการ
- เทคโนโลยีและการจัดการความรู้

ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจ ของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด

2.1 การจัดการธุรกิจด้านเศรษฐกิจ

- ธุรกิจสินเชื่อ
- ธุรกิจเงินรับฝาก
- ธุรกิจการซื้อ
- ธุรกิจการขาย
- ธุรกิจ อื่น ๆ

2.2 ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

- ศึกษาอบรม
- สวัสดิการสังคมและสิ่งแวดล้อม
- จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิถียุทธศาสตร์
- สมาคมพัฒนากิจสงเคราะห์

2.3 ภาพรวมการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

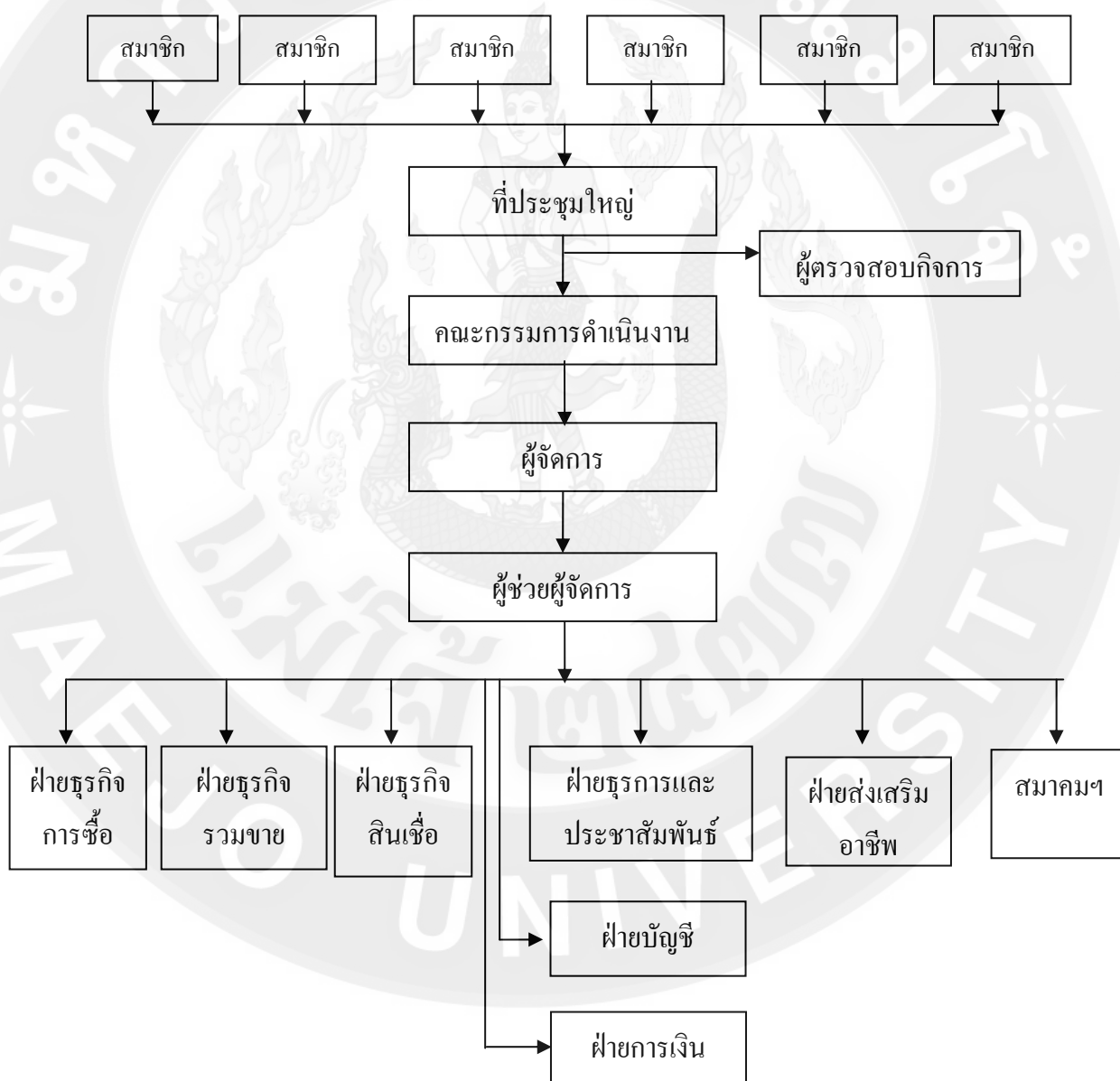
ในสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

โครงสร้างสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

โครงสร้างสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด เป็นไปตามหลักการของสหกรณ์ คือ สมาชิกเลือกคณะกรรมการ โดยผ่านที่ประชุมใหญ่ แล้วคณะกรรมการดำเนินจัดจ้างผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ดังภาพ 2

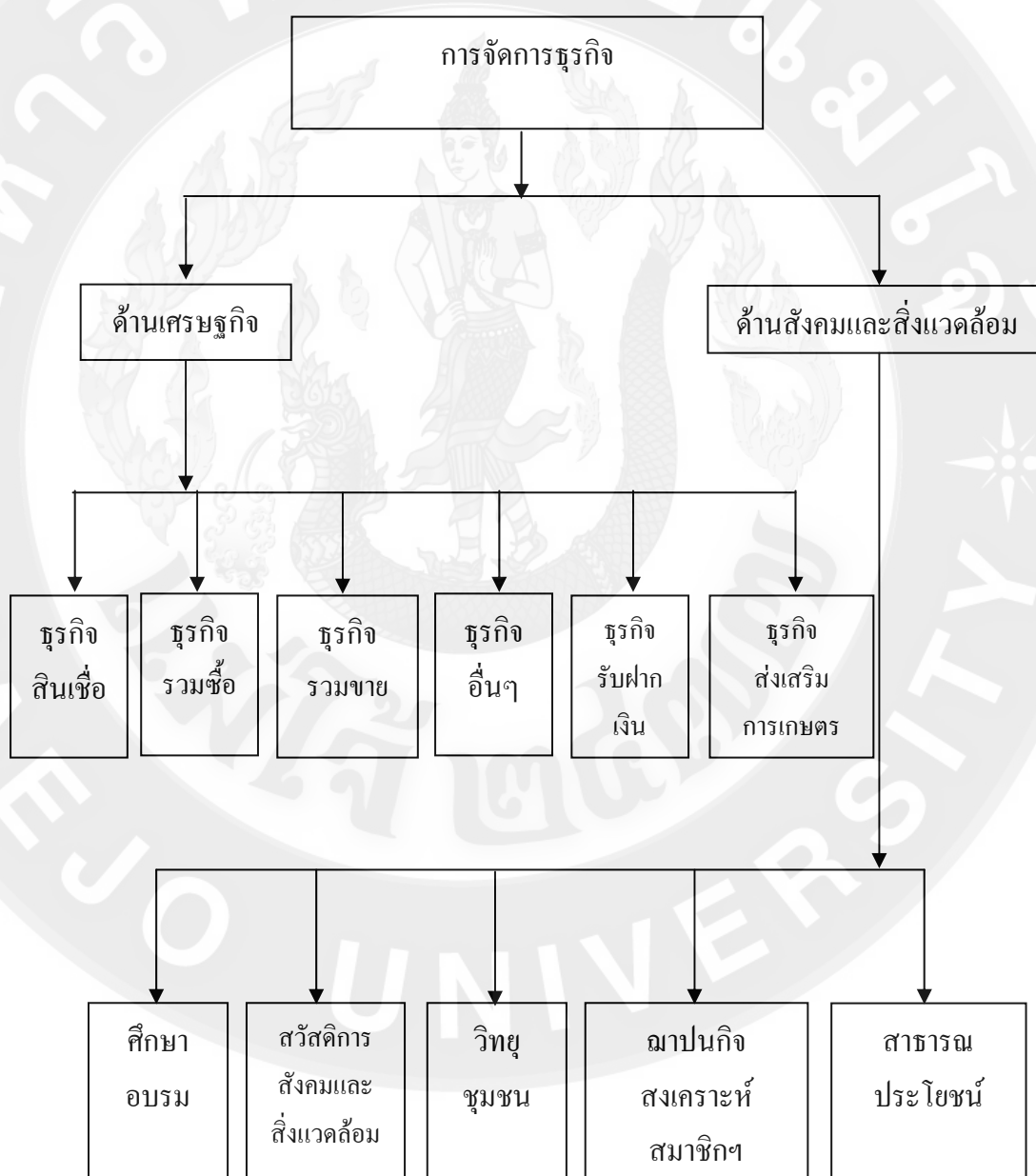

ภาพ 2 โครงสร้างสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด (2552)

โครงสร้างการจัดการธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

สำหรับโครงสร้างการจัดการธุรกิจ แบ่งเป็น 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยด้านเศรษฐกิจของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ประกอบด้วย ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรวมซื้อ ธุรกิจรวมขาย ธุรกิจอื่นๆ ธุรกิจการรับฝากเงิน ธุรกิจส่งเสริมการเกษตร ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ทุนศึกษาอบรม ทุนสวัสดิการสังคม วิทยุชุมชน สมาคมฌาปนกิจ สงเคราะห์ ทุนสาธารณประโยชน์ ดังภาพ 3

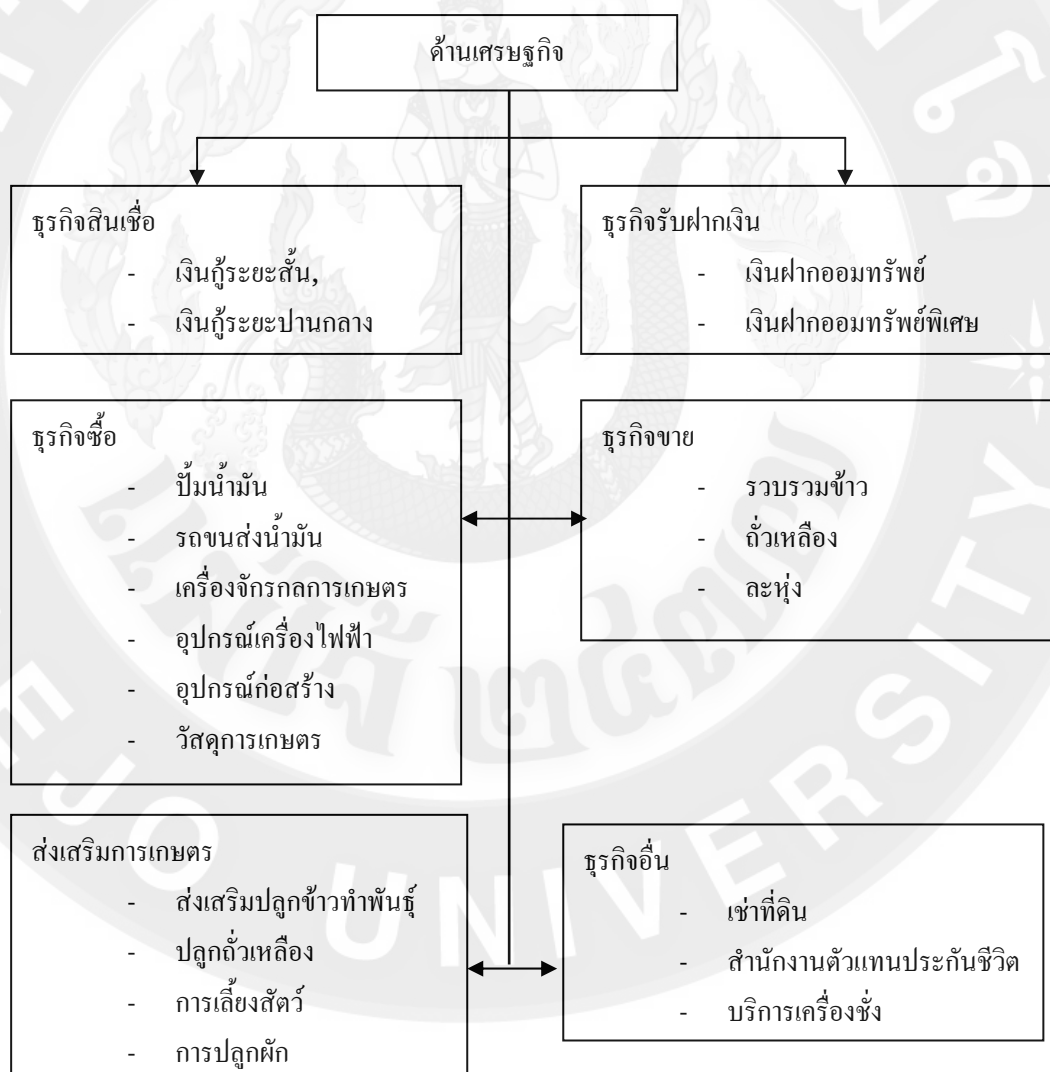

ภาพ 3 โครงสร้างการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด (2552)

โครงสร้างด้านเศรษฐกิจสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

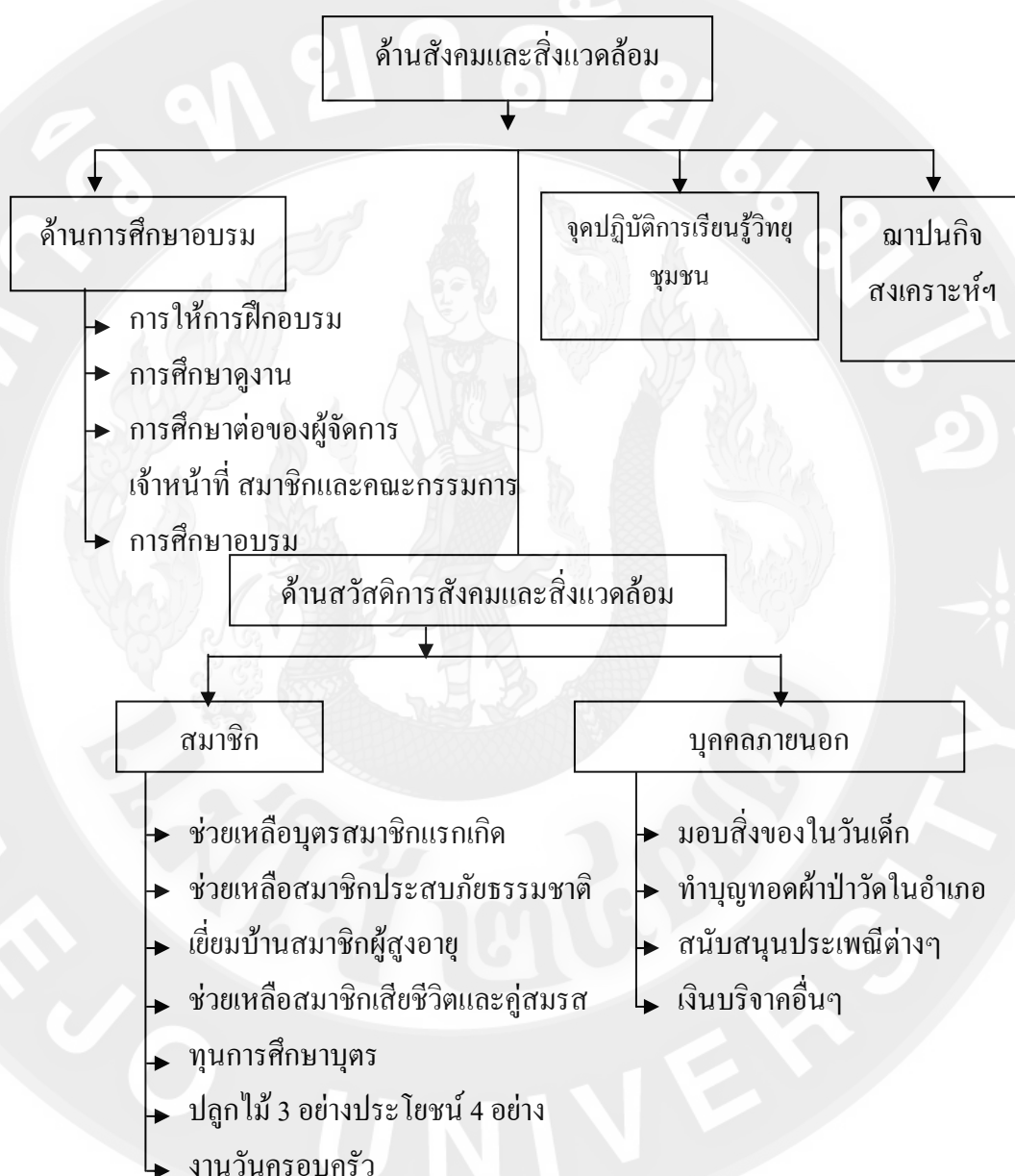
โครงสร้างด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ธุรกิจสินเชื่อมีการให้บริการเงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง ธุรกิจการรับฝากเงิน บริการเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากออมทรัพย์ พิเศษ ธุรกิจรวมซื้อจัดหาสินค้าจำเป็นมาจำหน่าย ดังนี้ บริการปั้มน้ำมัน รถขนส่งน้ำมัน ให้บริการจำหน่ายเครื่องจักรกลการเกษตร เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ก่อสร้างและวัสดุการเกษตร ธุรกิจรวมขาย รวบรวมผลผลิต คือ รวบรวมข้าว ถั่วเหลือง ละหุ่ง ส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการปลูกข้าว ปลูกถั่วเหลือง การเลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก ธุรกิจอื่นๆ ที่บริการคือ การเช่าที่ดิน สำนักงาน ตัวแทนประกันชีวิต การบริการเครื่องซั้ด ดังภาพ 4

ภาพ 4 โครงสร้างด้านเศรษฐกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด (2552)

โครงสร้างด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด
 สำหรับโครงสร้างด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยการศึกษาอบรมจุด
 ปฏิบัติการเรียนรู้วิทย์ชุมชน ฌาปนกิจสงเคราะห์ ด้านสวัสดิการสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังภาพ 5

ภาพ 5 โครงสร้างด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด (2552)

ความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด เกิดจากการควบสหกรณ์หาทุนเดิมในท้องที่อำเภอสปรอบจำนวน 28 สหกรณ์เข้าด้วยกัน มีสมาชิกแรกตั้ง จำนวน 385 คน จดทะเบียนเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2513 เลขทะเบียนเลขที่ 197/11504 เริ่มดำเนินงาน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2514 วันสิ้นปีทางบัญชี 30 มิถุนายน ของทุกปี วันที่ 30 มิถุนายน 2552 มีสมาชิกทั้งหมด และปี 2552 มีสมาชิกจำนวน 4,049 คน โดย 1 ครอบครัวเป็นสมาชิกได้ 1 คน จำนวนกลุ่มสมาชิก 42 กลุ่ม ใน 4 ตำบล 46 หมู่บ้านของอำเภอสปรอบ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม ของบรรดาสมาชิกสหกรณ์ โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ทรัพยากรการจัดการของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

คน ประกอบด้วย สมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์

ผลตามตาราง 1 พบว่าปีการบัญชี 2548 – 2552 สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.80 3.45 4.01 4.78 และ 4.38 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ที่มีจำนวน 42 กลุ่มในปี 2542 ก็มีจำนวนเท่าเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลงจนถึงปี 2552 คณะกรรมการดำเนินงานจำนวน 13 คน มีเท่าเดิมทุกปี ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ ปีละ 2 คน เท่ากันทุกปี สำหรับเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด พบว่าในปีการบัญชี 2548-2552 มี 22 คน เท่ากันทุกปี แต่เพิ่มขึ้นในปี 2551 โดยเพิ่มขึ้นจาก 24 คน เป็น 25 คน หรือร้อยละ 4.16 ส่วนปี 2552 มีจำนวน 26 คน เท่าเดิม การเพิ่มขึ้นของเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ในปี 2551 เพิ่มขึ้นตามปริมาณธุรกิจของสหกรณ์เกษตรสปรอบ จำกัด

ตาราง 1 จำนวนและอัตราเพิ่มของคน ในสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

รายการ	ปี 2552		ปี 2551		ปี 2550		ปี 2549		ปี 2548	
	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม
1. สมาชิก (คน)	4,049	4.38	3,879	4.78	3,702	4.01	3,559	3.45	3,440	-
2. กลุ่มสมาชิก	42	-	42	-	42	-	42	-	42	-
3. คณะกรรมการ ดำเนินงาน	13	-	13	-	13	-	13	-	13	-
4. ผู้ตรวจสอบ กิจการ	2	-	2	-	2	-	2	-	2	-
5. เจ้าหน้าที่ สหกรณ์	26	4.00	25	4.16	24	-	24	-	24	-

ที่มา: รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัดปีบัญชี 2548-2552 และจากการคำนวณ

ผลตามตาราง 2 พบว่า ปีการบัญชี 2548-2552 เจ้าหน้าที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ในธุรกิจต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลง ยกเว้นเจ้าหน้าที่ปั้มน้ำมันที่เพิ่มจากปี 2550 จากเดิม 8 เป็น 9 คน ในปี 2551 และเป็น 10 คน ในปี 2552 คิดเป็นร้อยละ 12.5 และ 11.11 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะธุรกิจปั้มน้ำมันที่บริการสมาชิกและบุคคลทั่วไป มีผู้มาใช้บริการเพิ่มขึ้น สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด จึงได้มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ปั้มน้ำมันเพิ่ม เพื่อการบริการให้รวดเร็วเกิดความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

ตาราง 2 จำนวนและอัตราเพิ่ม เจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ในแต่ละธุรกิจ

เจ้าหน้าที่ธุรกิจของสหกรณ์	ปี 2552		ปี 2551		ปี 2550		ปี 2549		ปี 2548	
	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม
1. เจ้าหน้าที่สินเชื่อ	3		3		3		3		3	
2. เจ้าหน้าที่รับฝากเงิน	2		2		2		2		2	
3. เจ้าหน้าที่จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	2		2		2		2		2	
4. เจ้าหน้าที่ปั้มน้ำมัน	10	11.11	9	12.5	8		8		8	
5. เจ้าหน้าที่ธุรกิจรวบรวม	1		1		1		1		1	
6. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	3		3		3		3		3	
7. เจ้าหน้าที่งานด้านฝ่ายบัญชี	2		2		2		2		2	
8. เจ้าหน้าที่งานด้านฝ่ายธุรกิจ										
9. เจ้าหน้าที่สมาคมอาปนกิจ สงเคราะห์และเจ้าหน้าที่ สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด	2		2		2		2		2	
รวม	26		25		24		24		24	

ที่มา: รายงานกิจการประจำปี สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด พ.ศ. 2548-2552 และจากการคำนวณ

เงิน สถานภาพทางการเงิน (งบดุล) ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

ผลตามตาราง 3 พบว่า สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด มีสถานะทางการเงินที่มั่นคง ดังนี้ ในปี 2552 สหกรณ์มีสินทรัพย์รวม 403,154,749.68 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 28,176,263.96 บาท โดยปีบัญชี 2548-2552 มีสินทรัพย์เพิ่มขึ้น สินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์ ในปี 2548-2552 เพิ่มขึ้น ตามลำดับ ด้านสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ในปี 2548-2552 เพิ่มขึ้นตามลำดับ สำหรับหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ในปี 2548-2552 เพิ่มขึ้น ตามลำดับ ด้านหนี้สินของสหกรณ์ ในปี 2548-2552 เพิ่มขึ้น ตามลำดับ ด้านทุนของสหกรณ์ ในปี 2548-2552 เพิ่มขึ้นตามลำดับ ผลการดำเนินธุรกิจมีส่วนเกิน (กำไร) เพิ่มขึ้นทุกปีโดยปี 2549-2552 มีส่วนเกิน (กำไร) เพิ่มขึ้นตามลำดับ ส่วนปี 2549 มีส่วนเกิน (กำไร) ลดลงจากปี 2548 เพราะว่า เมื่อพิจารณาโครงสร้างทางการเงิน พบว่าแหล่งเงินที่ใช้หมุนเวียนในสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ได้มาจากเงินทุนภายในของสหกรณ์เอง คือ เงินรับฝาก ทุนเรือนหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว ทุนสำรอง ทุนสะสมตามข้อบังคับ

โดยสรุปสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด มีความมั่นคงทางการเงินเพราะดำเนินธุรกิจโดยใช้เงินทุนภายในร้อยละ 100 ไม่มีการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ภายนอก ทำให้มีภูมิคุ้มกันที่ดีในการบริหารธุรกิจ

ตาราง 3 งบดุลของสหกรณ์ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2548 - ปี 2552

รายการ	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
สินทรัพย์					
สินทรัพย์หมุนเวียน					
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	39,156,456.43	42,943,742.14	3,217,1887.69	12,317,796.97	34,727,590.45
เงินฝากสหกรณ์อื่นๆ	91,984,374.66	86,725,973.55	63,088,173.50	67,645,694.73	9,968,110.77
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง	320,879.73	1,561,020.00	-	-	1,446,000.00
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น-สุทธิ	131,454,769.46	112,208,972.41	104,19,557.23	79,583,397.85	-
ลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ	2,627,215.08	1,665,380.70	2,087,566.77	1,254,969.30	68,066,607.51
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับ-สุทธิ	4,151,018.06	3,277,888.67	3,324,620.33	2,536,787.49	2,462,948.99
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	3,294,970.49	6,433,521.13	2,283,148.88	2,376,092.04	1,925,675.35
สินค้าขาดบัญชี	-	-	31,239.98	4,753.50	6,376.16
หัก ค่าเผื่อสินค้าขาดบัญชี	-	-	31,239.98	4,753.50	6,376.16
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	5,426,371.10	5,747,801.78	5,423,294.58	4,406,000.03	2,734,708.41
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	278,416,055.01	260,564,300.56	213,098,248.98	170,120,738.41	191,364,977.63

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
<u>สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน</u>					
เงินลงทุนระยะยาว	383,100.00	375,740.00	369,100.00	368,000.00	367,100.00
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	103,313,100.85	98,513,786.96	95,404,715.22	103,820,655.51	-
ลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิ	6,676,625.84	5,475,461.74	5,074,788.26	3,731,256.67	81,585,551.10
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์-สุทธิ	14,214,475.30	9,338,644.12	9,591,954.28	6,048,900.51	5,610,174.85
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	151,181.68	710,552.34	316,363.00	417,173.66	54,131.00
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	124,738,694.67	114,414,185.16	110,756,920.76	114,385,986.35	-
รวมสินทรัพย์	403,154,749.68	374,978,485.72	323,855,169.74	284,506,724.76	278,981,934.58

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
หนี้สินและทุนของสหกรณ์หนี้สิน					
หมุนเวียน					
เงินกู้ยืม					
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนด	-	-	-	-	0.00
ชำระภายในหนึ่งปี	-	-	-	-	25,000.00
เจ้าหนี้การค้า	975,839.70	278,875.65	937,086.00	372,705.00	351,767.00
เงินรับฝาก	269,920,314.87	256,948,348.13	217,443,806.98	191,782,173.13	197,153,154.77
หนี้สินหมุนเวียนอื่นๆ	192,211.55	54,355.76	116,920.57	29,452.19	48,939.80
รวมหนี้สินหมุนเวียน	271,088,366.12	257,281,579.54	218,497,813.55	192,184,330.32	197,578,861.57
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน					
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	1,243,955.16	10,853,062.82	9,358,240.58	7,913,478.64	25,000.00
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	12,439,655.16	10,853,062.82	9,358,240.58	7,913,478.64	6,596,700.74
รวมหนี้สิน	283,528,021.28	268,134,642.36	22,785,605.13	200,097,808.96	204,200,562.31

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการ	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
ทุนของสหกรณ์					
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้น 10.00 บาท)					
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว	70,483,570.00	64,363,450.00	57,314,380.00	50,076,890.00	43,146,290.00
ทุนสำรอง	21,049,525.52	19,872,590.77	18,761,936.46	13,561,911.38	11,132,212.65
ทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบและอื่นๆ	13,189,426.84	11,685,824.84	9,908,832.84	12,385,045.34	10,146,202.89
กำไรสุทธิประจำปี	14,904,206.04	10,921,977.75	10,013,966.61	8,385,045.08	10,356,666.73
	(13.83)	(10.66)	(12.94)	(14.06)	(21.52)
รวมทุนของสหกรณ์	119,626,728.04	106,843,843.36	95,999,115.61	84,408,915.80	74,781,372.27
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	403,154,749.68	374,978,485.72	323,855,169.74	284,506,724.76	278,981,934.58

ที่มา: รายงานกิจการประจำปี พ.ศ. 2548-2552 และการจากการดำเนินการ สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละของกำไรสุทธิประจำปี

วัสดุอุปกรณ์ของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

ผลตามตาราง 4 พบว่า วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด มีจำนวนที่เพียงพอ ในปี บัณชี 2548 – 2552 มีวัสดุอุปกรณ์ เท่าเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะมีการบริหารจัดการที่ดี

ตาราง 4 วัสดุอุปกรณ์ สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ปีบัญชี 2548 - 2552

รายการ	ปริมาณวัสดุอุปกรณ์				
	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
คอมพิวเตอร์ระบบเครือข่าย เครื่องพิมพ์รายงาน	4	4	4	4	4
คอมพิวเตอร์	8	8	8	8	8
เครื่องพิมพ์รายงาน	9	9	9	9	9
เครื่องพิมพ์ดีด	1	1	1	1	1
เครื่องนับพันธบัตร	1	1	1	1	1
เครื่องคำนวณ	20	20	20	20	20
เครื่องสำรองไฟ	12	12	12	12	12
ตู้เอกสาร 2 บาน	8	8	8	8	8
ตู้เอกสาร 4 ลื่นชัก	1	1	1	1	1
ตู้เอกสาร 10 ลื่นชัก	1	1	1	1	1
ตู้เอกสาร 15 ลื่นชัก	2	2	2	2	2
ตู้เอกสาร 40 ช่อง	3	3	3	3	3
ตู้เอกสารบานเลื่อน	6	6	6	6	6
โต๊ะทำงานเจ้าหน้าที่	17	17	17	17	17
เก้าอี้พนักงาน	17	17	17	17	17
เครื่องโทรสาร	1	1	1	1	1
เครื่องโทรศัพท์	2	2	2	2	2
รถจักรยานยนต์	1	1	1	1	1
รถกระบะ 2 ประตู	1	1	1	1	1
รถกระบะ 4 ประตู	1	1	1	1	1
รถบรรทุก 6 ล้อ	1	1	1	1	1
รถบรรทุกน้ำมันขนาด 40,000 ลิตร	2	2	2	2	2

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	ปริมาณวัสดุอุปกรณ์				
	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
กระบอกตวง	1	1	1	1	1
ปั๊มลม	1	1	1	1	1
ไฮโดรมิเตอร์	1	1	1	1	1
น้ำยาล้างน้ำมัน	1	1	1	1	1
ตัวจ่ายน้ำมัน	8	8	8	8	8
เครื่องดับเพลิง	5	5	5	5	5
เครื่องชั่ง 40 ตัน	1	1	1	1	1
เครื่องชั่ง 60 ตัน	1	1	1	1	1
เครื่องชั่ง 15 ตัน	1	1	1	1	1
เครื่องชั่งลูกตุ้ม	1	1	1	1	1
เครื่องชั่งวัดความชื้น	1	1	1	1	1
เครื่องเย็บกระสอบ	1	1	1	1	1
ตะกร้าสองหู	20	20	20	20	20
รถเข็น	1	1	1	1	1
เครื่องวัดดิน ความเป็นกรด-ด่าง PH	1	1	1	1	1
เครื่องอัดสำเนาเอกสาร	1	1	1	1	1
เครื่องเคลื่อนบัตรพลาสติก	1	1	1	1	1
เสาอากาศ/สายส่งรับสัญญาณ	1	1	1	1	1
เครื่องส่งกระจายเสียง	1	1	1	1	1
เครื่องปรับเสียง	1	1	1	1	1
เครื่องเล่น CD	1	1	1	1	1
เครื่องเล่นเทป/บันทึกเทป	1	1	1	1	1
ไมโครโฟน	1	1	1	1	1
ชุดหูฟัง	1	1	1	1	1
วิทยุรับสัญญาณ	1	1	1	1	1
รวม	131	131	131	131	131

ที่มา: ทรูกันท์ สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ประจำปี 2548 – 2552

การจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

ผลตามตาราง 5 พบว่า สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี งบประมาณรายได้ ค่าใช้จ่าย ค่าไรสุทธิ มีการจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทาง การติดตามประเมินผล รายเดือน รายไตรมาส สิ้นสุดปีบัญชี ซึ่งเจ้าหน้าที่ในแต่ละธุรกิจต้องปฏิบัติและรายงานผลให้ผู้จัดการ และผู้บริหาร ได้ทราบและถ้ามีปัญหาสมาชิกช่วยเหลือปัญหาอุปสรรคได้

ตาราง 5 แผนดำเนินงานประจำปี ของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

แผนดำเนินงานประจำปี	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
1. แผนการรับสมาชิกเพิ่มและการระดมทุนปี					
1.1 รับสมาชิกเพิ่มระหว่างปี	✓	✓	✓	✓	✓
1.2 เงินรับฝากออมทรัพย์	✓	✓	✓	✓	✓
1.3 เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ	✓	✓	✓	✓	✓
1.4 การถือหุ้น	✓	✓	✓	✓	✓
2. การดำเนินธุรกิจสินเชื่อ					
2.1 การให้เงินกู้ระหว่างปี	✓	✓	✓	✓	✓
2.2 การรับชำระคืนเงินกู้ระหว่างปี	✓	✓	✓	✓	✓
2.3 การรับชำระดอกเบี้ยเงินให้กู้	✓	✓	✓	✓	✓
2.4 การเบิกเงินกู้และการชำระคืนต่อแหล่งเงินกู้	✓	✓	✓	✓	✓
3. การดำเนินธุรกิจซื้อ					
3.1 ซื้อสินค้า	✓	✓	✓	✓	✓
3.2 ขายสินค้า	✓	✓	✓	✓	✓
4. แผนการดำเนินธุรกิจขาย					
4.1 การรวบรวมผลิตผลการเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓
4.2 การขายผลผลิต	✓	✓	✓	✓	✓
5. แผนการดำเนินการลงทุนทรัพย์สิน					
5.1 เครื่องใช้สำนักงาน	✓	✓	✓	✓	✓
5.2 รถขนส่งน้ำมัน	✓	✓	✓	✓	✓
5.3 ที่ดินสิ่งปลูกสร้าง	✓	✓	✓	✓	✓

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนดำเนินงานประจำปี	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
5.4 เครื่องดูดข้าว	✓	✓	✓	✓	✓
5.5 สายพานลำเลียง	✓	✓	✓	✓	✓
6. แผนงานอื่น ๆ					
6.1 แผนการส่งเสริมการเกษตรพัฒนาคุณภาพการผลิต	✓	✓	✓	✓	✓
7. ประมาณรายได้ – ค่าใช้จ่าย					
7.1 รายได้	✓	✓	✓	✓	✓
7.2 ค่าใช้จ่าย	✓	✓	✓	✓	✓
7.3 กำไรสุทธิ	✓	✓	✓	✓	✓

ที่มา: แผนการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ผลตามตาราง 6 พบว่า สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ได้มีการจัดโครงสร้างตามหน้าที่ ตั้งแต่ปี 2548-2552 และจัดคนเข้าทำงานความสามารถอยู่ในตำแหน่งตามธุรกิจหน้าที่หลัก เจ้าหน้าที่มีความรู้เชี่ยวชาญในแต่ละธุรกิจ มีขอบเขตในการทำงานที่ชัดเจนตามหน้าที่ปฏิบัติการดำเนินธุรกิจในสภาพแวดล้อมไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการตั้งการควบคุมงาน ปฏิบัติตามแผนงานและมีการรายงานผลรายเดือนรายไตรมาส

ตาราง 6 การจัดองค์กรจัดคนเข้าทำงานการควบคุม ประเมินผล

การจัดองค์กรจัดคนเข้าทำงาน	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
ผู้จัดการ	✓	✓	✓	✓	✓
ผู้ช่วยผู้จัดการ	✓	✓	✓	✓	✓
ฝ่ายธุรกิจรวมซื้อ	✓	✓	✓	✓	✓
ฝ่ายธุรกิจรวมขาย	✓	✓	✓	✓	✓
ฝ่ายสินเชื่อ	✓	✓	✓	✓	✓
ฝ่ายการเงิน	✓	✓	✓	✓	✓
ฝ่ายบัญชี	✓	✓	✓	✓	✓
ฝ่ายธุรการ	✓	✓	✓	✓	✓
ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓

เทคโนโลยีและการจัดการความรู้

ผลตามตาราง 7 พบว่าสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด นำเทคโนโลยีและการจัดการความรู้มาใช้ในธุรกิจของสหกรณ์ ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันทางธุรกิจ ช่วยในการวางแผน การเชื่อมโยงธุรกิจต่าง ๆ สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถทำให้การทำงานขององค์กรรวดเร็วและมีประสิทธิภาพใช้ติดต่อสื่อสารภายในและภายนอก การขนส่งใช้เทคโนโลยีช่วยให้เกิดความสะดวกในการให้บริการขนส่งน้ำมัน การวิจัยและการพัฒนาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการให้บริการให้เกิดความประทับใจผู้ใช้บริการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านอาหาร และการศึกษา ฝึกอบรม คูงาน ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสหกรณ์ มีการเตรียมข้อมูลเอกสารที่เพิ่มพูนความรู้ให้แก่สมาชิกและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เผยแพร่ในรูปวิทยุชุมชน

ตาราง 7 เทคโนโลยีและการจัดการองค์ความรู้ ของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด

เทคโนโลยีและการจัดการองค์ความรู้	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
โปรแกรมคอมพิวเตอร์เชื่อมต่อบริษัทเครือข่าย					
- ธุรกิจสินเชื่อ	✓	✓	✓	✓	✓
- ธุรกิจรับฝากเงิน	✓	✓	✓	✓	✓
- ธุรกิจซื้อ	✓	✓	✓	✓	✓
- ธุรกิจรวบรวม	✓	✓	✓	✓	✓
- การถือหุ้น	✓	✓	✓	✓	✓
การขนส่งรถบรรทุกน้ำมันมีขนาดบรรจุ 40,000 ลิตร/1					
คัน มีเครื่องมือควบคุมขึ้นลงน้ำมัน	✓	✓	✓	✓	✓
คอมพิวเตอร์ใช้จัดทำรายงานบันทึกได้ตอบ เกิดความ					
สะดวกในการปฏิบัติงาน	✓	✓	✓	✓	✓
การวิจัยพัฒนา การออกแบบสอบถามความพึงพอใจการ					
มาใช้บริการของสมาชิกการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓
ส่งเสริมให้สมาชิกเก็บข้าวไว้ในยุ้งฉางเพื่อใช้บริโภค					
เหลือค่อยจำหน่าย	✓	✓	✓	✓	✓
อินเทอร์เน็ตใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายการ					
ค้นคว้าหาความรู้ของเจ้าหน้าที่	✓	✓	✓	✓	✓
การศึกษา ฝึกอบรม คูงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
ทั้งภายในและภายนอกสหกรณ์ มีการเตรียมคลังความรู้					
ให้สมาชิกและเจ้าหน้าที่ในรูปเอกสารข้อมูลและวิทยุ					
ชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

ในปี 2548-2552 อัตราการเติบโตทางธุรกิจสหกรณ์ด้านเศรษฐกิจ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามลำดับ เช่น ด้านสินทรัพย์ของสหกรณ์มีการเพิ่มขึ้นทุกปี ด้านหนี้สินก็มีอัตราเพิ่มขึ้นเนื่องจากสมาชิกมาฝากเงินกับสหกรณ์มากขึ้น ทำให้สหกรณ์ฯ มีหนี้สินเพิ่ม ทุนของสหกรณ์ในปี 2548 จำนวน 74,781,000 บาท เพิ่มขึ้นเป็น 119,629,000 บาท ในปี 2552 ทุนสำรอง รายได้ ค่าใช้จ่าย ก็ขยายตัวเพิ่ม กำไรของสหกรณ์ ได้จากการทำธุรกิจด้านเศรษฐกิจจากปี 2548 จำนวน 10,356,000 บาท มาเป็น 14,904,000 บาท ในปี 2552 ดังตารางที่ 8

ตาราง 8 สถิติและอัตราการเติบโตทางธุรกิจสหกรณ์

หน่วย : พันบาท

ปี	2552	2551	2550	2549	2548
สินทรัพย์	403,154	374,978	323,855	284,506	278,981
หนี้สิน	283,528	268,134	227,856	200,097	204,200
ทุนของสหกรณ์ฯ	119,626	106,843	95,999	84,408	74,781
ทุนสำรอง	21,049	19,872	18,761	13,561	11,132
รายได้	117,750	109,918	82,035	64,027	52,428
ค่าใช้จ่าย	102,846	109,918	72,021	55,642	42,071
กำไร	14,904	10,921	10,013	8,385	10,356

ที่มา: สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

1. ธุรกิจสินเชื่อ

ผลตามตาราง 9 พบว่า การดำเนินธุรกิจสินเชื่อ มีความพอประมาณโดยมีแผนการให้เงินกู้เพิ่มขึ้นทุกปีและมีผลการจ่ายเงินกู้ระหว่างปีเพิ่มขึ้น ตามความต้องการของสมาชิกที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น และมีภูมิคุ้มกันที่ดีเพราะการจ่ายเงินกู้อยู่ในแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในปี 2548 – 2552 มีอัตราการเพิ่มขึ้น 3.86, 33.86, 8.24, 4.89 และ 2.38 ตามลำดับ แต่ปี 2551 – ปี 2552 ร้อยละการจ่ายเงินกู้ลดลง เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่งดการกู้เงินเพื่อเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

ตาราง 9 การจ่ายเงินกู้ธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

หน่วย : พันบาท

ธุรกิจสินเชื่อ	ปริมาณจำนวนเงิน									
	ปี 2552		ปี 2551		ปี 2550		ปี 2549		ปี 2548	
	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล
	(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)	
การจ่ายเงินกู้	140,000	126,529	130,000	123,579	130,000	117,818	120,000	128,404	100,000	95,924
	(2.38)		(4.89)		(8.24)		(33.86)		(3.86)	
รวม	140,000	126,529	130,000	123,579	130,000	117,818	120,000	128,404	100,000	95,924

ที่มา: รายงานกิจการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตาราง 10 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ธุรกิจสินเชื่อ

ความพอประมาณ ในธุรกิจสินเชื่อ	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- มีการกำหนดวงเงินกู้ยืมของสมาชิกเข้าใหม่ ไม่เกิน 20,000 บาท และวงเงินกู้สูงสุดไม่เกิน 350,000 บาท - คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ประจำเดือน มี 13 คน มาจาก 4 ตำบล ที่มีความเพียงพอสำหรับตัดสินพิจารณาอนุมัติเงินกู้ประจำเดือน - จำนวนเจ้าหน้าที่สินเชื่อ มีจำนวน 3 คน มีจำนวนเพียงพอกับการบริการอัตราค่าจ้างคนเหมาะสมกับงาน - จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ ตรวจสอบธุรกิจสินเชื่อ จำนวน 2 คน ซึ่งพอประมาณกับการตรวจสอบภายในงานธุรกิจสินเชื่อ - เงินกู้ที่สหกรณ์ให้สมาชิกกู้ยืมมาจากเงินทุนภายในของสหกรณ์ ซึ่งมีการขออนุมัติผ่านที่ประชุมใหญ่ - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานสินเชื่อพอกับความต้องการของเจ้าหน้าที่อุปกรณ์บางอย่างใช้ร่วมกับธุรกิจอื่นได้ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์รายงาน เครื่องคำนวณ เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์และรถจักรยานยนต์ - การจัดโครงสร้างธุรกิจสินเชื่อ กำหนดโครงสร้างชัดเจน แบ่งอำนาจการทำงานหน้าที่ชัดเจน เช่น คณะกรรมการ เป็นผู้พิจารณาเงินกู้ประจำเดือน ผู้จัดการเป็นผู้พิจารณา เงินกู้รายวัน เจ้าหน้าที่สินเชื่อรับคำขอกู้เสนอเพื่อพิจารณา ผู้ตรวจสอบกิจการ มีหน้าที่ตรวจสอบรายงานภายในของ ธุรกิจสินเชื่อ - ธุรกิจสินเชื่อมีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจาก FAO ในการบันทึกข้อมูล การกู้ยืม การชำระคืน การออกไปเสริมรับเงิน เป็นการบริหารจัดการและมีระบบ LAN เชื่อมต่อธุรกิจอื่นๆ ของสหกรณ์

ตาราง 10 (ต่อ)

ความมีเหตุมีผล ในธุรกิจสินเชื่อ	พิจารณาการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุมีผลพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ
	- สหกรณ์ได้จัดคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับธุรกิจสินเชื่อ - การใช้เงินทุนหมุนเวียนมุ่งเน้นการใช้และพัฒนาธุรกิจสินเชื่อตามความต้องการของสมาชิก คำนึงถึงแหล่งเงินทุนภายในเป็นหลัก - ดอกเบี้ยเงินกู้ให้สมาชิกกู้ยืมมีอัตราต่ำ คือ ถ้ารูปวัสดุดอกเบี้ย 0% ถ้ารูปเงินสดดอกเบี้ยร้อยละ 7 เป็นการช่วยเหลือสมาชิกตามอุดมการณ์สหกรณ์ - มีการใช้ประวัติการประกอบอาชีพและการชำระหนี้ของสมาชิกประกอบการพิจารณาเงินกู้ - มีการกำหนดนโยบายการจ่ายเงินกู้ชัดเจน คือ เงินกู้ระยะสั้น 1 ปี และเงินกู้ระยะปานกลาง 2-5 ปี - สหกรณ์ได้นำโปรแกรมสำเร็จมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สินเชื่อ และบริการสมาชิกได้รวดเร็วในการให้บริการ - สหกรณ์มีแผนติดตามเร่งรัดหนี้อย่างชัดเจน และรายงานผลปฏิบัติงาน เสนอคณะกรรมการเป็นประจำเดือน
มีภูมิคุ้มกัน ในธุรกิจสินเชื่อ	การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยง จากการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
	- การพิจารณาการจ่ายเงินกู้ตามความต้องการและการจ่ายเงินกู้ สมาชิกต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน กู้ได้ไม่เกินวงเงินกู้สูงสุดที่สหกรณ์กำหนด และไม่เกินครึ่งหนึ่งของทรัพย์สินค้ำประกัน - สมาชิกที่กู้เงินต้องการผ่านการอบรมการใช้เงินกู้จากผู้จัดการหรือหัวหน้าฝ่ายก่อนรับเงินกู้ทุกครั้ง

ตาราง 10 (ต่อ)

ความพอประมาณ ในธุรกิจสินเชื่อ	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- การดำเนินธุรกิจสินเชื่อ มีระเบียบว่าด้วยเงินกู้รองรับ ปฏิบัติตามกรอบระเบียบปฏิบัติ - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ใช้ในธุรกิจสินเชื่อ มีการตรวจสอบซ่อมบำรุงมีการระบุชื่อเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน
ความรู้ในธุรกิจสินเชื่อ	ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน นำความรู้มาเชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติการบริหารธุรกิจของสหกรณ์
	- มีการให้ความรู้แก่สมาชิกในด้านการให้สินเชื่อผ่านที่ประชุมกลุ่มปีละ 2 ครั้ง - อบรมสมาชิกในเรื่องการใช้จ่ายเงินกู้ก่อนรับเงินกู้ - มีการให้การศึกษอบรมเจ้าหน้าที่สินเชื่อในการปฏิบัติงาน มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ - ผู้ตรวจสอบกิจการเข้ารับการอบรมจากกรมตรวจบัญชีเพื่อเข้าใจการตรวจสอบภายในงานสินเชื่อ
คุณธรรมในธุรกิจสินเชื่อ	การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความช่วยเหลือร่วมมือกัน ได้ดำเนินการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ดังนี้
	- ธรรมชาติภาพ ในสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด โปร่งใสตรวจสอบได้ - ให้ความสำคัญต่อการเก็บรักษาความลับส่วนบุคคล ดังเช่น หน้าที่ของสถาบันทางการเงินอื่นๆ - ให้การต้อนรับและให้การปรึกษาอย่างเป็นกันเองต่อสมาชิกเกี่ยวกับเงินทุนในการประกอบอาชีพ - การดำเนินธุรกิจสินเชื่อให้ความเป็นธรรมให้ความสำคัญกับทุกฝ่าย - มีการจัดสรรกำไรสุทธิเฉลี่ยคืนตามส่วนดอกเบี้ยเงินกู้คืนสมาชิก

2. ธุรกิจรับเงินฝาก

ผลตามตาราง 11 พบว่า ปริมาณธุรกิจรับฝากเงินจากสมาชิกมีปริมาณสูงขึ้นทุกปี ทั้งนี้เพราะสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ใช้ความมีเหตุผล ในการระดมเงินฝาก เพราะต้องการให้สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด มีทุนภายในของตนเองเพิ่มขึ้น จึงมีการให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงกว่าธนาคาร เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้สมาชิกให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด มีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สมาชิก ทำให้มียอดเงินฝาก ในปีบัญชี 2548 – 2552 เพิ่มร้อยละ 0.98, 4, 5.83, 19.93 และ 1.11 ตามลำดับ อัตราการเพิ่ม จากปี 2550 – 2551 เป็นผลมาจากการส่งเสริมเผยแพร่ข้อมูลให้สมาชิกมีการออมเงิน สมาชิกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงส่งผลให้มีการออมเงินเพิ่ม

ตาราง 11 การรับเงินฝาก ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

หน่วย: พันบาท

ธุรกิจ รับฝากเงิน	ปริมาณจำนวนเงิน									
	ปี 2552		ปี 2551		ปี 2550		ปี 2549		ปี 2548	
	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล
	(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)	
การรับฝากเงิน	180,000	212,669	180,000	210,326	180,000	175,360	180,000	165,694	165,000	159,315
	(1.11)		(19.93)		(5.83)		(4.00)		(0.98)	
รวม	180,000	212,669	180,000	210,326	180,000	175,360	180,000	165,694	165,000	159,315

ที่มา: รายงานกิจการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตาราง 12 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ธุรกิจเงินรับฝาก

ความพอประมาณ ในธุรกิจรับฝากเงิน	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- มีการกำหนดวงเงินกู้ยืมของสมาชิกเข้าใหม่ ไม่เกิน 20,000 - สมาชิกสหกรณ์ฯ เป็นผู้ฝากเงินกับสหกรณ์ โดยเปิดบัญชีเงินฝากอย่างน้อย 1 บัญชี คือ เงินฝากออมทรัพย์ - คณะกรรมการมีจำนวน 13 คน สำหรับการออกระเบียบว่าด้วยเงินรับฝากเงิน จำนวนเพียงพอในการออกระเบียบปฏิบัติ - เจ้าหน้าที่เงินรับฝากมีจำนวน 2 คน ที่ทำหน้าที่รับฝากเงินมีจำนวน เพียงพอกับการบริการอัตราค่าจ้างเหมาะสม - ผู้ตรวจสอบกิจการ จำนวน 2 คน เหมาะสมสำหรับตรวจสอบภายในเกี่ยวกับเงินรับฝาก - สหกรณ์รับฝากเงินจากสมาชิกทั้งเงินฝากออมทรัพย์ ออมทรัพย์พิเศษซึ่งถือเป็นทุนภายในของสหกรณ์ - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องคิดเลข คอมพิวเตอร์ เครื่องตรวจนับเงินสด แบบพิมพ์การฝากเงิน ถอนเงิน สมุดคู่ฝากมีจำนวนเพียงพอกับการให้บริการ - การจัดโครงสร้างหน้าที่การทำงานระบบขั้นตอนการทำงานมีความสะดวกเหมาะสมกับการให้บริการ - การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการบันทึกการฝากเงิน ถอนเงิน เป็นการใช้สารสนเทศทางการเงินที่ทันสมัย
ความมีเหตุผล ในธุรกิจรับเงินฝาก	พิจารณาการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุผลพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ
	- จำนวนคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ ผู้ตรวจสอบกิจการ ทำหน้าที่สอดคล้องกับหน้าที่ มีความรับผิดชอบ - การดำเนินธุรกิจเงินรับฝากเงิน อัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากสูงกว่าดอกเบี้ยธนาคาร เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมเงิน

ตาราง 12 (ต่อ)

ความพอประมาณ ในธุรกิจรับฝากเงิน	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- ระบบการทำงานธุรกิจเงินรับฝาก คำนึงถึงความสะดวกคล่องของคนที่มาใช้บริการ - ในการจัดวางแผนธุรกิจรับฝากเงิน เจ้าหน้าที่ ผู้จัดการ มีส่วนร่วมในการวางแผนให้ดำเนินตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง - สหกรณ์ได้นำโปรแกรมใช้โปรแกรมสำเร็จรูปอำนวยความสะดวก ปฏิบัติงาน เช่น การใช้โปรแกรม FAO การใช้ระบบ LAN เชื่อมต่อ การนำเครื่องตรวจนับเงินสดมาใช้ตรวจนับ ตรวจแบงก์ปลอม เกิดความสะดวกให้บริการ
มีภูมิคุ้มกัน ในธุรกิจรับเงินฝาก	การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยง จากการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
	- การจัดทำระเบียบแผนงานปฏิบัติ การรายงานผลปฏิบัติงานอย่างชัดเจน - ธุรกิจเงินรับฝาก มีระเบียบว่าด้วยการรับฝาก รองรับปฏิบัติตามกรอบระเบียบที่สหกรณ์กำหนด - มีการกระจายความเสี่ยงในการเก็บรักษาเงินสด และการนำเงินสดส่งฝากธนาคาร - มีการติดตั้งระบบโปรแกรม อคติภัย ทำประกันเงินส่งฝากธนาคาร - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ มีการตรวจสอบ มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน
ความรู้ในธุรกิจ รับเงินฝาก	ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน นำความรู้มาเชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติการบริหารธุรกิจของสหกรณ์ - สมาชิกได้รับการอบรมเกี่ยวกับการออมเงิน ฝากเงินปีละ 2 ครั้ง - ผู้ตรวจสอบกิจการเข้าอบรมจากกรมตรวจบัญชี ปีละ 2 ครั้ง

ตาราง 12 (ต่อ)

ความพอประมาณ ในธุรกิจรับฝากเงิน	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- สหกรณ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการรับฝากโดยสื่อวิทยุชุมชน - มีการแลกเปลี่ยนความรู้และการปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ทุกธุรกิจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกันได้
คุณธรรม ในธุรกิจรับเงินฝาก	การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความช่วยเหลือร่วมมือกัน ได้ดำเนินการช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่ดังนี้
	- ธรรมชาติบาล ในคนสหกรณ์ มีความซื่อสัตย์ ขยัน ในการปฏิบัติหน้าที่ - ให้ความสำคัญต่อการเก็บรักษาความลับส่วนบุคคล ดังเช่น เจ้าหน้าที่สถาบันการเงินอื่น - การมีส่วนร่วมความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของคนในสหกรณ์ - อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ให้สมาชิกสูงกว่า ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

3. ธุรกิจซื้อ

ผลตามตาราง 13 พบว่า ปริมาณธุรกิจซื้อ ได้มีการขยายการเพิ่ม การซื้อของสมาชิก สหกรณ์ ในปริมาณเพิ่มสูงขึ้นทุกปี เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการสินค้ามาจำหน่าย สินค้าคุณภาพ ตามความต้องการจึงทำให้ร้อยละของการซื้อสินค้าในปี 2548 – 2552 เป็น 18.47, 31.16, 18.36, 48.22 และ 7.73 ตามลำดับ สาเหตุที่ร้อยละมีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงมาจากการประกอบอาชีพของสมาชิก ในปีไหนที่ฝนตกมากการลงทุนปลูกพืชเพิ่มก็มีการซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น ในปีใดที่สภาพภูมิอากาศไม่อำนวยก็ส่งผลให้ปริมาณการซื้อสินค้าลดลง

ตาราง 13 การซื้อของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

หน่วย : พันบาท

ธุรกิจซื้อ	ปริมาณจำนวนเงิน									
	ปี 2552		ปี 2551		ปี 2550		ปี 2549		ปี 2548	
	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล
	(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)	
การซื้อ	99,300	85,679	61,600	79,533	59,247	53,657	36,210	45,332	29,380	35,561
	(7.73)		(48.22)		(18.36)		(31.16)		(18.47)	
รวม	99,300	85,679	61,600	79,533	59,247	53,657	36,210	45,332	29,380	35,561

ที่มา: รายงานกิจการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตาราง 14 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ ธุรกิจซื้อ

ความพอประมาณ	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
ในธุรกิจซื้อ	
	- การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย เลือกเน้นสินค้าหลัก ๆ คำนึงถึงความต้องการของสมาชิกและสินค้าตามฤดูกาล เช่น ปืมน้ำมันและ รถขนส่งน้ำมัน เครื่องจักรกลการเกษตร อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้างและวัสดุการเกษตร - รับเจ้าหน้าที่เข้าทำงานเท่าที่จำเป็น มีเจ้าหน้าที่ในธุรกิจซื้อ จำนวน 2 คน - มีคณะกรรมการฝ่ายงานธุรกิจ จำนวน 3 คน เพียงพอกับงาน - ผู้ตรวจสอบกิจการ จำนวน 2 คน ที่ได้รับแต่งตั้งสำหรับตรวจติดตามงานภายในธุรกิจซื้อ - สหกรณ์มีการจัดสรรเงินงบประมาณที่ใช้เป็นทุนหมุนเวียนในธุรกิจซื้อ ได้จากแหล่งเงินทุนภายในอย่างเพียงพอในแต่ละปี - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกในการทำงานมีความเพียงพอ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องคิดเลข เครื่องพิมพ์รายงาน โทรศัพท์

ตาราง 14 (ต่อ)

ความพอประมาณ ในธุรกิจซื้อ	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- การจัดโครงสร้างธุรกิจซื้อ มีผู้อยู่ในตำแหน่งรับผิดชอบชัดเจน - ธุรกิจซื้อ สหกรณ์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากกรมตรวจบัญชี เกิดความสะดวก รวดเร็ว ในการบริการการซื้อ ขาย สินค้าคงเหลือ การออกไปเสริมผ่านเครื่อง
ความมีเหตุมีผล ในธุรกิจซื้อ	พิจารณาการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุมีผลพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำอย่างรอบคอบ
	- สหกรณ์จัดคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะกับหน้าที่ - การใช้เงินทุนหมุนเวียนธุรกิจซื้อคำนึงถึงแหล่งเงินทุนภายในเป็นหลัก - การจัดสินค้ามาจำหน่าย มุ่งเน้นตามความต้องการของสมาชิก - เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในธุรกิจซื้อ ใช้เท่าที่จำเป็นเกิดประโยชน์สูงสุด - สหกรณ์ได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น การใช้โปรแกรมของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ - การดำเนินธุรกิจซื้อ มุ่งหวังกำไรพอประมาณ เป็นการรวมกันซื้อ เพื่อช่วยเหลือแก่สมาชิกเพื่อลดค่าใช้จ่าย - มีการควบคุมคุณภาพการทำงานทุกขั้นตอน ในการส่งมอบสินค้าให้สมาชิก
มีภูมิคุ้มกันในธุรกิจซื้อ	การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
	- มีการจัดทำระเบียบ แผนปฏิบัติงานอย่างชัดเจน - มีการกระจายความเสี่ยงในการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย เช่น สินค้าที่มีความเสี่ยงตกทุน ก็เจรจากับผู้ขายให้ฝากขาย เมื่อจำหน่ายได้จึงชำระเงิน

ตาราง 14 (ต่อ)

ความพอประมาณ ในธุรกิจซื้อ	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
ความรู้ในธุรกิจซื้อ	- การให้ความสำคัญกับควบคุมภายใน มีคณะกรรมการและผู้ตรวจสอบกิจการเข้าตรวจสอบ - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในธุรกิจ มีการตรวจสอบซ่อมบำรุง มีผู้รับผิดชอบดูแล - มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการบริหารจัดการมีระบบป้องกันข้อมูล - สหกรณ์ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในธุรกิจซื้อ ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน นำความรู้มาเชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติการบริหารธุรกิจของสหกรณ์
คุณธรรมในธุรกิจซื้อ	- มีการให้การแนะนำให้ความรู้การรวมกันซื้อกับสมาชิกสหกรณ์ ให้เข้าใจขั้นตอนวิธีปฏิบัติ โดยผ่านการอบรมในกลุ่มการใช้สื่อวิทยุชุมชน - คณะกรรมการฝ่ายธุรกิจซื้อ ได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน เกี่ยวกับธุรกิจซื้อ - มีการให้การศึกษอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความช่วยเหลือร่วมมือกัน ได้ดำเนินการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ดังนี้ - การจัดสรรกำไรสุทธิเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจซื้อ - ธรรมชาติบาล สหกรณ์โปร่งใส ตรวจสอบได้ - ทุกคนมีส่วนร่วมความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ธุรกิจซื้อ

4. ธุรกิจรวมขาย

ผลตามตาราง 15 พบว่า ปริมาณธุรกิจรวมขาย คือ การรวบรวมผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์ ในแต่ละปีขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตที่สมาชิกได้รับและจำหน่ายให้สหกรณ์ฯ ในปี 2548-2552 คิดเป็น 128, 20.18, 218.69, 57.10, 65.94 ตามลำดับ ในแต่ละปีร้อยละการเพิ่มขึ้นและลดลงมาจากปริมาณผลผลิตของสมาชิกที่ได้รับสูงก็จำหน่ายให้สหกรณ์ได้มาก สหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด ก็รวบรวมผลผลิตได้เพิ่มขึ้นและเมื่อสมาชิกมีผลผลิตได้น้อยก็ส่งผลให้การรวบรวมผลผลิตลดลง ตามร้อยละที่ปรากฏ

ตาราง 15 การรวมขาย ของสหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด

หน่วย : พันบาท

ธุรกิจรวม ขาย	ปริมาณจำนวนเงิน									
	ปี 2552		ปี 2551		ปี 2550		ปี 2549		ปี 2548	
	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล
	(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)	
การรวมขาย	10,460	3,311	20,690	9,723	4,885	6,189	6,269	1,942	3,030	2,433
	(65.94)		(57.10)		(218.69)		(20.18)		(128.00)	
รวม	10,460	3,311	20,690	9,723	4,885	6,189	6,269	1,942	3,030	2,433

ที่มา: รายงานกิจการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตาราง 16 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ ธุรกิจรวมขาย

ความพอประมาณ ในธุรกิจรวมขาย	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- คณะกรรมการฝ่ายรวบรวมผลผลิต มีจำนวน 3 คน มีความเพียงพอในการร่วมพิจารณากับผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ - ผู้ตรวจสอบกิจการเข้าตรวจสอบภายใน จำนวน 2 คน เหมาะสมกับงานรวบรวม - เจ้าหน้าที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ธุรกิจรวมขาย มี 1 คน - สหกรณ์มีการจัดสรรเงินงบประมาณที่ใช้หมุนเวียนในธุรกิจรวมขาย - งบประมาณใช้จากแหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์ ซึ่งมีจำนวนเพียงพอสหกรณ์มีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกในการทำงานมีความพอดี อุปกรณ์บางอย่างสามารถใช้ร่วมกับธุรกิจอื่นๆ ได้ - สหกรณ์มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการเก็บรวบรวมผลผลิต โดยใช้โปรแกรมของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ความมีเหตุผลในธุรกิจรวมขาย	พิจารณาการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุผลพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ
	- สหกรณ์ได้จัดคนของสหกรณ์ คือ คณะกรรมการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ ผู้ตรวจสอบภายในที่มีความสามารถเหมาะสมกับงาน - สหกรณ์รวบรวมผลผลิต ตามความต้องการของสมาชิกที่ต้องการจำหน่ายให้สหกรณ์ - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในธุรกิจรวมขายใช้เท่าที่จำเป็นได้มาตรฐาน เช่น เครื่องชั่งตรวจวัด - สหกรณ์มีการจัดทำแผนอย่างชัดเจนและการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ คนในสหกรณ์มีส่วนร่วมในการคิดการจัดทำแผนงบประมาณรวมขาย

ตาราง 16 (ต่อ)

ความพอประมาณ ในธุรกิจรวมขาย	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- มีการใช้แหล่งเงินทุนในการทำธุรกิจรวมขาย - สหกรณ์นำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการบริการ - สหกรณ์ให้ความสำคัญกับคนสหกรณ์ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองในขณะปฏิบัติงาน การฝึกอบรม
มีภูมิคุ้มกัน ในธุรกิจรวมขาย	การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
	- มีการกำหนดแผนรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก ประชุมกลุ่มชี้แจงและประชาสัมพันธ์ขั้นตอนวิธีการรวบรวม - สหกรณ์ปฏิบัติงานอยู่ในกฎระเบียบการรวบรวมผลผลิต - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในธุรกิจของสหกรณ์มีการตรวจสอบการซ่อมบำรุงมีผู้รับผิดชอบในเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์แต่ละอย่าง เช่น รถยนต์ มีการตรวจเช็ค มีการซ่อมบำรุง มีการระบุชื่อเจ้าหน้าที่ที่ดูแล มีการบันทึกข้อมูลของวัสดุอุปกรณ์แต่ละอย่าง การจัดเก็บที่เป็นระเบียบ และสามารถตรวจสอบได้ - สหกรณ์ได้มีการดำเนินธุรกิจรวมขาย เพื่อลดความเสี่ยงในการรวบรวมผลผลิตหลายประเภทตามความต้องการของสมาชิก มีการจัดระเบียบแผนปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการติดตามประเมินผลรายเดือน - มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการบริหารจัดการสหกรณ์ มีระบบป้องกันข้อมูลมีรหัสประจำตัวสำหรับผู้ใช้ และมีผู้ดูแลโปรแกรมเมื่อมีปัญหา สหกรณ์ได้จัดทำคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานในแต่ละธุรกิจ

ตาราง 16 (ต่อ)

ความรู้ในธุรกิจรวมขาย	ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน นำความรู้มาเชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติการบริหารธุรกิจของสหกรณ์
	- มีการให้ความรู้กับสมาชิกเกี่ยวกับขั้นตอนการติดต่อรวบรวมผลผลิตและวิธีการรวบรวมผลผลิตให้สมาชิกทราบโดยผ่านการประชุมกลุ่ม และสื่อวิทยุชุมชน - มีการให้การศึกษอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน มีการประชุมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ที่มีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบถูกต้องรวดเร็ว เช่น ข้อมูลสมาชิก การขายของสมาชิก
คุณธรรมในธุรกิจรวมขาย	การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความช่วยเหลือร่วมมือกัน ได้ดำเนินการช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่ดังนี้
	- ธรรมภิบาล ในสหกรณ์ - การมีส่วนร่วมความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของสหกรณ์ - มีการเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจรวมขายที่สมาชิกขายผลผลิตให้สหกรณ์ - เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้บริการได้มาตรฐานและยุติธรรม - มีการดูแลรักษาผลประโยชน์ทุกฝ่าย - ให้ความสำคัญกับผู้ใช้บริการอย่างเสมอภาค

5. ธุรกิจอื่นๆ

ผลตามตาราง 17 พบว่า ในปี 2548 – 2552 การดำเนินธุรกิจอื่นๆ เช่น การเช่าที่ดิน การเป็นสำนักงานตัวแทนประกันชีวิต การบริการเครื่องซักรีด ที่เสริมรายได้ของสหกรณ์มีอัตราการเปลี่ยนแปลงในปริมาณเพิ่มและลดลงตามลำดับ 1.86, -0.76, -9.86, 30.19 และ 14.68 ตามลำดับ ขึ้นอยู่กับผลผลิตการเกษตรที่มีมากหรือน้อย ที่จะมาใช้บริการเครื่องซักรีด การให้สมาชิกเช่าที่ดินมีจำนวนเพิ่ม ส่งผลให้รายได้เพิ่มในบางปีและลดในบางปี

ตาราง 17 ธุรกิจอื่นๆ ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

หน่วย : พันบาท

ธุรกิจรวม	ปริมาณจำนวนเงิน									
	ปี 2552		ปี 2551		ปี 2550		ปี 2549		ปี 2548	
	ขาย	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	ผล
		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)		(ร้อยละ)
การรวมขาย	5,158	4,381	3,280	3,820	2,634	2,934	3,484	3,255	3,430	3,280
		(14.68)		(30.19)		(-9.86)		(-0.76)		(1.86)
รวม	5,158	4,381	3,280	3,820	2,634	2,934	3,484	3,255	3,430	3,280

ที่มา: รายงานกิจการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตาราง 18 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ธุรกิจอื่นๆ

ความพอประมาณ ในธุรกิจธุรกิจอื่นๆ	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- สหกรณ์ได้บริการธุรกิจอื่นๆ เช่น เช่าที่ดิน การทำประกันชีวิต การใช้เครื่องจักร ซึ่งมีความพร้อมในการให้บริการ - คณะกรรมการมีมติมอบหมายให้ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ในการดูแลตามความเหมาะสมของธุรกิจ - ผู้ตรวจสอบกิจการมี จำนวน 2 คน - เจ้าหน้าที่บริการธุรกิจนี้มาจากเจ้าหน้าที่ธุรกิจหลัก ที่ได้รับการมอบหมายจากคณะกรรมการ เช่น การเช่าที่ดิน เจ้าหน้าที่สินเชื่อ ดูแล การทำประกันชีวิต เจ้าหน้าที่ที่เป็นตัวแทนประกันเป็นผู้ดูแล - มีผู้ตรวจสอบกิจการ มีจำนวน 2 คน สำหรับเข้าตรวจสอบภายในธุรกิจอื่นๆ มีจำนวนที่เหมาะสม - สหกรณ์มีการจัดทำแผนเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในธุรกิจที่ได้จากแหล่งเงินทุนภายในที่มีความเหมาะสมกับธุรกิจ - การจัดโครงสร้างการบริหารธุรกิจอื่น มีโครงสร้างมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

ตาราง 18 (ต่อ)

ความมีเหตุผล ในธุรกิจอื่นๆ	พิจารณาการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุผลพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ
	- สหกรณ์ได้จัดคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะกับหน้าที่ปฏิบัติงาน - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในธุรกิจอื่น ใช้เท่าที่จำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุด - การใช้เงินทุนมุ่งเน้นการใช้และพัฒนาธุรกิจตามความต้องการของสมาชิก และคำนึงถึงแหล่งเงินทุน - ในการจัดทำแผนงบประมาณเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมและนำแผนเข้าที่ประชุมใหญ่เพื่อขออนุมัติ - มีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกของผู้มาใช้บริการ - สหกรณ์ให้ความสำคัญกับคนของสหกรณ์ ให้คนของสหกรณ์เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และให้การฝึกอบรมภายในสหกรณ์และภายนอกสหกรณ์
มีภูมิคุ้มกันในธุรกิจอื่นๆ	การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
	- ดำเนินธุรกิจอื่นตามความเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของสมาชิก - มีการปฏิบัติงานตามแผน และกรอบระเบียบปฏิบัติอย่างชัดเจน - การดำเนินธุรกิจอื่น มีการบริการหลากหลาย และอยู่ในความสามารถที่เจ้าหน้าที่จะให้บริการได้

ตาราง 18 (ต่อ)

ความรู้ในธุรกิจอื่น ๆ	ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน นำความรู้มาเชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติการบริหารธุรกิจของสหกรณ์
	- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนปฏิบัติที่มาใช้บริการธุรกิจอื่นของสมาชิกโดยการอบรมและออกประชุมกลุ่มรวมทั้งให้ความรู้ทางสื่อสารวิทยุชุมชน - มีการให้การศึกษอบรม ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ที่มีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ
คุณธรรมในธุรกิจอื่น ๆ	การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความช่วยเหลือร่วมกัน ได้ดำเนินการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ดังนี้
	- ธรรมภิบาล ในสหกรณ์ฯ ให้ความเป็นธรรมโปร่งใส ตรวจสอบได้ - การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของคนสหกรณ์ - ดำเนินธุรกิจด้วยความเป็นธรรมให้ความสำคัญกับคนสหกรณ์ - กรณีคิดอัตราค่าเช่าที่ดินในอัตราร้อยละ 1 ซึ่งต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น ซึ่งเป็นการช่วยเหลือให้สมาชิกมีที่ดินทำกินและมีรายได้ในการประกอบอาชีพ

การดำเนินธุรกิจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

1. การศึกษาอบรม

ผลตามตาราง 19 พบว่า ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ในการใช้ทุนศึกษาอบรม สหกรณ์การเกษตรสปราบได้ให้ความสำคัญในเรื่องความรู้ให้กับบุคลากรของคนในองค์กร อบรมสมาชิกสหกรณ์ อบรมประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม คณะกรรมการดำเนินการผู้ตรวจสอบกิจการ อบรมกลุ่มอาชีพให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสปราบจำกัด การอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการ ตลอดจนการศึกษาดูงานเพื่อเป็นทุนความรู้ทักษะ ในการปฏิบัติงาน และอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ จะเห็นว่าในปี 2548 ใช้จ่ายทุน 636,659 บาท ปี 2549 ใช้จ่าย 50,265 บาท ปี 2550 ใช้จ่าย

515,212 บาท ปี 2551 ใช้จ่ายทุน 621,745 บาท และปี 2552 ใช้จ่าย 1,072,224 บาท การใช้จ่ายทุนศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีการอบรมเจ้าหน้าที่สหกรณ์

ตาราง 19 การใช้จ่ายทุนศึกษาอบรม

รายการ	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
1. อบรมสมาชิกผู้นำกลุ่ม	382,754	90,520	110,542	88,541	10,5477
2. อบรมประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม	145,745	56,758	79,720	109,663	66,001
3. อบรมกรรมการผู้ตรวจสอบกิจการ	130,390	41,896	31,185	28,164	49,610
4. ทุนการศึกษาและอบรมเจ้าหน้าที่	325,441	162,398	136,658	103,547	234,871
5. อบรมกลุ่มอาชีพสมาชิก	31,170	16,795	61,826	29,270	-
6. ทัศนศึกษาดูงานเจ้าหน้าที่	9,453	63,360	64,545	30,360	41,700
7. ทัศนศึกษาดูงานกรรมการประธานกลุ่ม	47,271	190,018	30,736	60,720	139,000
รวม	1,072,224	621,745	515,212	450,265	636,659

ที่มา: รายงานกิจการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตาราง 20 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ การใช้จ่ายทุนศึกษาอบรม

ความพอประมาณการใช้	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
ทุนศึกษาอบรม	
	- สหกรณ์ได้จัดทุนศึกษาอบรมอย่างเหมาะสมให้กับคนสหกรณ์ คือ สมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ และผู้ตรวจสอบกิจการ - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในทุนศึกษาอบรมใช้เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ร่วมกับธุรกิจสหกรณ์ได้ - สหกรณ์ได้จัดสรรเงินจากกำไรสุทธิร้อยละ 10 เข้าเป็นทุนศึกษาอบรม

ตาราง 20 (ต่อ)

ความมีเหตุมีผลการใช้ ทุนศึกษาอบรม	พิจารณาการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุมีผลพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำ อย่างรอบคอบ
	- มีการใช้ทุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาคนของสหกรณ์ ให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะปฏิบัติ - สหกรณ์มีการจัดทำแผนงบประมาณในการใช้ทุนศึกษาอบรมในแต่ละปี โดยอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ - เครื่องมืออุปกรณ์ เช่นคอมพิวเตอร์ เครื่องมือสื่อสาร สามารถใช้ร่วมกับธุรกิจอื่นๆ ได้ - สหกรณ์มีความต้องการที่จะพัฒนาคนของสหกรณ์ให้มีความรู้เพิ่ม ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงจึงให้ทุนสนับสนุนคนในสหกรณ์ทุกฝ่าย
มีภูมิคุ้มกัน การใช้ทุนศึกษาอบรม	การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลง ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
	- สนับสนุนให้คนสหกรณ์มีการเรียนรู้การปรับตัวการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง - มีการช่วยเหลือลดช่องว่างฐานความรู้ที่แตกต่างให้อยู่ในฐานความคิดที่ใกล้เคียงกัน - มีการติดตามผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่โดยนำเสนอเข้าที่ประชุมประจำเดือนทุกเดือน - การใช้ทุนศึกษาอบรมปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์
ความรู้ การใช้ทุนศึกษาอบรม	ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน นำความรู้มาเชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติการบริหารธุรกิจของสหกรณ์
	- มีการให้การศึกษอบรมคนสหกรณ์ในแต่ละหน้าที่ - การใช้ทุนเพื่อเผยแพร่ความรู้ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่ม - มีการสนับสนุนให้สมาชิกเรียน ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จากศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอ สบปราบ

ตาราง 20 (ต่อ)

ความรู้การใช้ทุนศึกษา อบรม	ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน นำความรู้มาเชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติการ บริหารธุรกิจของสหกรณ์ - มีการสนับสนุนให้คณะกรรมการ ประธานกลุ่ม ผู้ตรวจสอบกิจการ ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี - ส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ ผู้จัดการ ให้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโท
คุณธรรมการใช้ทุนศึกษา อบรม	การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความช่วยเหลือร่วมมือกัน ได้ดำเนินการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ดังนี้ - ธรรมเนียมปฏิบัติ ในสหกรณ์ฯ ให้ความเป็นธรรมโปร่งใส ตรวจสอบได้ - เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละธุรกิจ - มีการจัดสรรกำไรสุทธิเข้าเป็นทุนศึกษาอบรม - รักษาและพัฒนาให้คนของสหกรณ์มีความรู้และมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ให้กับคนสหกรณ์

2. สถิติการสังคมและสิ่งแวดล้อม

การช่วยเหลือสมาชิก

ผลตามตาราง 21 พบว่า สหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด ได้ใช้ทุนสวัสดิการสังคมช่วยเหลือสมาชิก ช่วยเหลือสมาชิกผู้ประสบภัยธรรมชาติ สมาชิกคู่สมรสที่เสียชีวิต เยี่ยมบ้านสมาชิกที่ชราภาพ เปิดบัญชีเงินฝาก บุตรสมาชิกแรกเกิด ส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกปลูกต้นไม้เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการศึกษามอบทุนให้เด็กนักเรียน บำรุงพุทธศาสนา สนับสนุนวัฒนธรรมประเพณี และช่วยเหลืออื่นๆ ที่ช่วยแบ่งเบาความเดือดร้อนของสังคม สหกรณ์ได้ให้ความสำคัญและใช้จ่ายเงินจากทุนสวัสดิการสังคม จากปี 2548 จ่ายจากทุน 227,242 บาท ปี 2549 จ่าย 296,878 บาท ปี 2550 จ่าย 332,970 บาท ปี 2551 จ่ายจากทุน 407,899 บาท และ ปี 2552 จ่ายจากทุน 346,050 บาท

ตาราง 21 สวัสดิการที่จัดให้สมาชิกสหกรณ์

รายการ	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
1. ช่วยเหลือสมาชิกประสบภัยธรรมชาติ	17,750	143,960	40,782	86,619	37,075
2. สมาชิกผู้สมรสเสียชีวิต	178,000	168,000	127,000	135,234	132,500
3. สมาชิกชราภาพ	50,300	67,488	140,074	32,461	44,767
4. บุตรสมาชิกแรกเกิด	11,000	3,000	7,500	9,000	9,900
5. โครงการปลูก (ต้นไม้)	5,000	25,451	7,614	3,564	3,000
6. สนับสนุนการศึกษา นักเรียน	84,000	-	10,000	30,000	-
รวม	346,050	407,899	332,970	296,878	227,242

ที่มา: รายงานกิจการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

การช่วยเหลือบุคคลภายนอก

ผลตามตาราง 22 พบว่าสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ได้ใช้ทุนสวัสดิการสังคมช่วยเหลือบุคคลภายนอก บำรุงพุทธศาสนา สนับสนุนวัฒนธรรมประเพณี และช่วยเหลืออื่นๆ ที่ช่วงแบ่งเบาความเดือดร้อนของสังคมสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญ และใช้จ่ายจากทุนสวัสดิการสังคม จากปี 2548 จากทุน 211,587 บาท ปี 2549 จ่าย 164,624 บาท ปี 2550 จ่าย 130,074 บาท ปี 2551 จ่าย 137,418 บาท ปี 2552 จ่าย 220,143 บาท

ตาราง 22 สวัสดิการที่จัดให้บุคคลภายนอก

รายการ	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน	จำนวนเงิน
1. ศาสนา	47,000	55,543	14,689	36,635	13,613
2. วัฒนธรรมประเพณี	4,935	15,910	4,700	1,500	9,208
3. อื่น ๆ	170,208	65,965	110,685	126,489	188,766
รวม	220,143	137,418	130,074	164,624	211,587

ที่มา: รายงานกิจการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตาราง 23 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ การใช้
ทุนสวัสดิการที่จัดให้สมาชิกสหกรณ์

ความพอประมาณ การใช้ทุนสวัสดิการ	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- การใช้ทุนมีความเพียงพอกับความต้องการของสมาชิก - วัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่มีความสามารถช่วยงานได้ - สหกรณ์ได้จัดสรรทุนให้กับคนสหกรณ์ ทุกฝ่าย ในการจัดสวัสดิการที่มีในสหกรณ์ - การจัดสรรเงินงบประมาณในแต่ละปีมีการเพิ่มงบประมาณที่ใช้ในทุนสวัสดิการ - วัสดุอุปกรณ์สามารถใช้ได้อย่างเพียงพอ - สหกรณ์ได้จัดทำแผนงบประมาณการใช้ทุนสวัสดิการและปฏิบัติตามแผนที่ผ่านการรับรองจากที่ประชุมใหญ่
ความมีเหตุมีผล การใช้ทุนสวัสดิการ	พิจารณาการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุมีผลพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ
	- คำนึงผลประโยชน์ร่วมกับสังคม - สหกรณ์ได้จัดสรรทุนสวัสดิการสังคมจากการจัดสรรกำไรสุทธิทุกปี - ช่วยให้คนของสหกรณ์ได้มีสวัสดิการ - มีการจัดทำแผนงบประมาณการใช้ทุนและติดตามผล - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์สหกรณ์สามารถใช้ร่วมกับธุรกิจอื่นได้ เป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด - เครื่องมือสื่อสาร สารสนเทศ ก็สามารถเข้าร่วมกับธุรกิจอื่นได้ - สหกรณ์ได้ปฏิบัติตามพันธกิจของสหกรณ์ในการส่งเสริมให้คนของสหกรณ์มีความอยู่ดีกินดี

ตาราง 23 (ต่อ)

มีภูมิคุ้มกัน การใช้ทุนสวัสดิการ	การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต - คนของสหกรณ์มีสวัสดิการมีความมั่นคงอยู่ในสังคมได้อย่างภูมิใจ - เมื่อคนของสหกรณ์ได้รับสวัสดิการทำให้เกิดความจงรักภักดีต่อสหกรณ์ - สหกรณ์มีการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมทำให้คนในสังคมศรัทธาต่อสหกรณ์
ความรู้ การใช้ทุนสวัสดิการ	ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน นำความรู้มาเชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติการ บริหารธุรกิจของสหกรณ์ - มีการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนปฏิบัติการได้รับทุนสวัสดิการสังคมให้กับคนสหกรณ์ - ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคคลทั่วไปผ่านสื่อวิทยุชุมชนเพื่อให้เข้าใจการใช้ทุนสวัสดิการสังคมและสิ่งแวดล้อม - มีการการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ - มีการแลกเปลี่ยนความรู้การศึกษาจากสภาพแวดล้อมภูมิสังคม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม กิจกรรมการมีส่วนร่วมของสังคม
คุณธรรม การใช้ทุนสวัสดิการ	การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความช่วยเหลือร่วมมือกัน ได้ดำเนินการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ดังนี้ - ดูแลรักษาผลประโยชน์ของคนทุกฝ่ายในสหกรณ์ - การจัดสวัสดิการให้ทั้งคนภายในสหกรณ์และคนนอกสหกรณ์ - ทำให้คนในชุมชนสามัคคีกัน สมาชิกภูมิใจในสหกรณ์และคนภายนอกศรัทธาต่อสหกรณ์ - ส่งเสริมให้คนสหกรณ์รู้จักการให้และรู้จักการรับ - ธรรมเนียมปฏิบัติ สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด โปร่งใส ตรวจสอบได้มีความเป็นธรรม

ตาราง 23 (ต่อ)

คุณธรรม	การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน
การใช้ทุนสวัสดิการ	ความช่วยเหลือร่วมมือกัน ได้ดำเนินการช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่ดังนี้
	- เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานในแต่ละธุรกิจ - ส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ดำเนินธุรกิจด้วยความเป็นธรรมให้ความสำคัญกับทุกฝ่าย

2. จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทย์ชุมชน

ผลตามตาราง 24 พบว่า จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทย์ชุมชน สหกรณ์การเกษตร สบปราบ จำกัด เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เป็นสื่อกลางในการกระจายข่าวสาร กิจกรรมในชุมชน โดยสหกรณ์นำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้สาธารณะชนได้ทราบ และเสนอความบันเทิงที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน ปี 2548-2552 มีหน่วยงาน จำนวน 9 หน่วยงาน มาใช้บริการและ ปี 2551-2552 เพิ่ม 2 หน่วยงาน รวมกัน 10 หน่วยงาน

ตาราง 24 จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทย์ชุมชน

รายการ	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
สกก สบปราบ จำกัด	✓	✓	✓	✓	✓
สภาวัฒนธรรมอำเภอสบปราบ	✓	✓	✓	✓	✓
เทศบาลตำบลสบปราบ	✓	✓	✓	✓	✓
คณะสงฆ์อำเภอสบปราบ	✓	✓	✓	✓	✓
สภาผู้สูงอายุอำเภอสบปราบ	✓	✓	✓	✓	✓
สถานีตำรวจภูธรอำเภอสบปราบ	✓	✓	✓	✓	✓
สาธารณสุขอำเภอสบปราบ	✓	✓	✓	✓	✓
โรงเรียนสบปราบพิทยาคม	✓	✓	✓	✓	✓
องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง	✓	✓	-	-	-
เครือข่ายวิทย์ชุมชน 300 สถานี	✓	✓	-	-	-

ที่มา: ผู้มาใช้บริการวิทย์ชุมชน สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตาราง 25 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์
จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิสาหชุมชน

ความพอประมาณ	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
จุดปฏิบัติการเรียนรู้ วิสาหชุมชน	- การจัดรายการวิสาหชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานและบุคคลภายนอกที่อาสาสมัครมาเป็นผู้จัดรายการ - สหกรณ์มีการจัดสรรเงินงบประมาณในจุดปฏิบัติการจากกำไรสุทธิ ปีละ 80,000 บาท ซึ่งเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสม เครื่องส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่อำเภอสบปราบ
ความมีเหตุมีผลจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิสาหชุมชน	พิจารณาการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุมีผลพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ - มีการจัดสรรคนที่มีความรู้เหมาะสมกับการจัดรายการ - การใช้จ่ายในจุดปฏิบัติการใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น ประหยัดเรียบง่าย - การจัดรายการคำนึงถึงประโยชน์ที่คนในสหกรณ์และคนในสังคมจะได้รับ - จุดปฏิบัติการได้นำคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ - คำนึงผลประโยชน์ที่ในสังคมจะได้รับ เช่น ข่าวสารของส่วนสหกรณ์ฯ และของราชการ
มีภูมิคุ้มกันจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิสาหชุมชน	การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต - มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ให้คนของสหกรณ์ได้รับทราบเข้าใจตรงกัน - มีการเผยแพร่ให้ความรู้ สารบันเทิง กับคนในชุมชน - มีความร่วมมือของคนในสังคมช่วยเผยแพร่ความรู้และเตือนภัยให้กับคนสหกรณ์และสังคม

ตาราง 25 (ต่อ)

ความรู้จุดปฏิบัติการ เรียนรู้วิถียุทธชุมชน	ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรู้มา เชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้น ปฏิบัติการ บริหารธุรกิจของสหกรณ์
คุณธรรม	- มีการให้การศึกษาอบรมกับผู้เกี่ยวข้องในจุดปฏิบัติการ - มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับจุดปฏิบัติการวิถียุทธชุมชนในเครือข่าย - มีการจัดเก็บข้อมูลความรู้จากหน่วยงานเผยแพร่ - มีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของคนในชุมชน สมาชิกและเจ้าหน้าที่ - มีการให้ความรู้ด้านสหกรณ์ฯ แก่สมาชิก - มีการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับชุมชน การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความช่วยเหลือร่วมมือกันได้ดำเนินการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ดังนี้ - เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในทุกตำแหน่ง - มีการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับชุมชน - มีการอบรมธรรมะหลักธรรมการปฏิบัติโดยพระสงฆ์ในพื้นที่ให้สมาชิกและคนในชุมชน - มีการเผยแพร่ข้อมูลด้วยความเป็นจริง - มีการส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับสมาชิกและคนในชุมชน

3. สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สมาชิกและพนักงานสหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด

ผลตามตาราง 26 พบว่า สหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด ได้จัดตั้งสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ เพื่อทำการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ในการจัดการหรือจัดการสงเคราะห์ครอบครัวของสมาชิกที่ถึงแก่ความตายด้วยเงินสงเคราะห์โดยไม่ประสงค์หาทำไรมาแบ่งกัน ในแต่ละปีมีค่าสงเคราะห์จัดการศพเพิ่มขึ้นโดยในปี 2548 – 2552 จำนวนสมาชิกเสียชีวิต 42, 40, 42, 61, 65 ราย และสงเคราะห์ศพจำนวนเงิน 4,321, 3,808, 2,477, 2,224 และ 2,211 บาทตามลำดับ

ตาราง 26 จำนวนสมาชิกที่เสียชีวิตและเงินที่ช่วยเหลือสมาชิกและเจ้าหน้าที่

หน่วย: พันคน

รายการ	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550	ปี 2549	ปี 2548
จำนวนสมาชิกเสียชีวิต (คน)	65	61	42	40	42
จำนวนเงินช่วยเหลือ	4,321	3,808	2,477	2,224	2,211

ที่มา: รายงานกิจการดำเนินงานของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ สหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด ประจำปี 2548-2552

ตาราง 27 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สมาชิกและพนักงานสหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด

ความพอประมาณสมาคม ฌาปนกิจสงเคราะห์สมาชิก และพนักงาน	ความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	- รับคนของสหกรณ์ทุกฝ่ายเข้าเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ - เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน จำนวน 2 คน ซึ่งพอกับการให้บริการ - งบประมาณได้จากการจัดเก็บค่าจัดการศพ หักไว้ 9% เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน - เครื่องมืออุปกรณ์ มีความเพียงพอ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์รายงาน เครื่องคำนวณ - การบริหารจัดการโครงสร้าง มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน - มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดเก็บข้อมูล

ตาราง 27 (ต่อ)

ความมีเหตุมีผลสมาคม ฌาปนกิจสงเคราะห์ สมาชิกและพนักงาน	พิจารณาการตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุมีผลพิจารณาจากเหตุปัจจัย ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการ กระทำอย่างรอบคอบ
	- สหกรณ์จัดคนที่มีความรู้ความสามารถ เข้าดำรงตำแหน่งในแต่ละฝ่ายอย่างเหมาะสม - การใช้เงินมีการจัดทำแผนงบประมาณการใช้เงินผ่านการรับรองจากที่ประชุมใหญ่ - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้จะใช้เท่าที่จำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุด - สหกรณ์ได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน - ในการจัดการธุรกิจการวางแผนปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการธุรกิจให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์
มีภูมิคุ้มกันสมาคม ฌาปนกิจสงเคราะห์ สมาชิกและพนักงาน	การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยง จากการ เปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต - สหกรณ์การเกษตรให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่และคนสหกรณ์ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองในขณะปฏิบัติงานการฝึกอบรมภายในสหกรณ์และภายนอกในแต่ละหน้าที่ - เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในธุรกิจของสหกรณ์มีการตรวจสอบการซ่อมบำรุงมีผู้รับผิดชอบในเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์แต่ละอย่าง การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการ - การบริหารจัดการสหกรณ์มีการจัดระเบียบแผนงานปฏิบัติอย่างชัดเจน

ตาราง 27 (ต่อ)

ความรู้สมาคมพนักงาน สงเคราะห์สมาชิกและ พนักงาน	ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรู้มา เชื่อมโยง ประกอบการวางแผน ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติการ บริหารธุรกิจของสหกรณ์
คุณธรรมสมาคม พนักงานสงเคราะห์ สมาชิกและพนักงาน	- มีการให้ความรู้กับคนสหกรณ์ผ่านที่ประชุมใหญ่ปีละ 2 ครั้ง - มีการส่งคนของสหกรณ์เข้ารับการอบรมที่เกี่ยวกับงานที่ทำปีละหลายครั้ง - มีการประชุมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ที่มีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบถูกต้อง รวดเร็ว การตระหนักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน ความช่วยเหลือร่วมมือกันได้ดำเนินการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ดังนี้ - เจ้าหน้าที่ทุกคนการมีส่วนร่วมความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานในแต่ละธุรกิจ - เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต - สหกรณ์มีการดำเนินงานด้วยความเป็นระเบียบให้ความสำคัญกับทุกฝ่าย - ธรรมนูญการเกษตรสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด โปร่งใส ตรวจสอบได้มีความเป็นธรรม - มีการดูแลรักษาผลประโยชน์ทุกคน อย่างเที่ยงธรรม - มีการสร้างจิตสำนึกให้สมาชิกรู้จักให้โดยไม่หวังผลตอบแทน

3.1 ภาพรวมประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด

จากการศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด นั้นพบว่าสหกรณ์มีการประยุกต์ใช้ ทรัพยากรการจัดการ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการธุรกิจ เทคโนโลยีและการจัดการความรู้ธุรกิจด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

3.1.1 สหกรณ์ฯ ได้มีการวางแผน ได้มองการณ์ไกลในการบริหารจัดการและตัดสินใจ การนำทรัพยากรการจัดการมาใช้จัดการธุรกิจด้านเศรษฐกิจ ไม่มุ่งหวังกำไรระยะสั้น แต่คิดถึงผลกระทบในระยะยาว และเมื่อสหกรณ์มีกำไรก็จัดสรรกำไรสุทธิที่ให้ผลประโยชน์กับทุกฝ่ายในองค์กรโดยมีการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อเป็นทุนศึกษาฝึกอบรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทุนสวัสดิการสังคมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1.2 สหกรณ์ฯ ให้ความสำคัญและคุณค่ากับทุนมนุษย์อย่างจริงจังพัฒนาสมาชิก คณะกรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการและเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง จากการให้ทุนศึกษาอบรมเพื่อศึกษาต่อและอบรมการปฏิบัติงานในหน้าที่ เจ้าหน้าที่ไม่ลาออกไปทำงานที่อื่น สหกรณ์ฯ ถือว่าเจ้าหน้าที่เป็นทรัพยากรการจัดการที่มีความสำคัญและพัฒนาได้ขององค์กร

3.1.3 สหกรณ์ฯ มีความจริงใจและหวังดีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ของธุรกิจทั้งหมดและมองถึงสังคมในอนาคต เช่น การให้สมาชิกกู้ยืมปัจจัยการผลิตการเกษตรปลอดดอกเบี้ย การชำระหนี้เจ้าหน้าที่การค้าได้ตรงตามเวลากำหนดชำระ

3.1.4 การให้ความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรมของสหกรณ์ทั้งในส่วนธุรกิจด้านเศรษฐกิจ คือ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจรวมซื้อ ธุรกิจรวมขาย ธุรกิจอื่นๆ และในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมคือการให้การศึกษาอบรม การจัดสวัสดิการสังคม จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทย์ชุมชน สมาคมฉาปนกิจสงเคราะห์และและขบวนการให้บริการ

3.1.5 สหกรณ์ฯ ใช้เทคโนโลยีคือ ระบบโปรแกรมสำเร็จรูปและคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพแต่ราคาไม่สูง เช่น โปรแกรมบันทึกบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โปรแกรมธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงินและอื่นๆ FAO

3.1.6 การขยายตัวของสหกรณ์ฯ ขยายธุรกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไป เมื่อทรัพยากรการจัดการ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการธุรกิจ เทคโนโลยีและการจัดการความรู้พร้อมเท่านั้น

3.1.7 สหกรณ์ฯ ลดความเสี่ยง โดยมีผลิตภัณฑ์หรือธุรกิจที่หลากหลาย คือ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการรับฝากเงิน ธุรกิจรวมซื้อ ธุรกิจรวบรวมขาย และธุรกิจอื่นๆ การลงทุนในธุรกิจหลายอย่างโดยอยู่บนพื้นฐานที่มีความรู้จริง เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ เช่น ธุรกิจรวมซื้อเดิม จำหน่ายเฉพาะวัสดุการเกษตร เมื่อพร้อมจำหน่ายสินค้าชนิดอื่นๆ เพิ่มก็ดำเนินการ เช่น อุปกรณ์ก่อสร้าง, เครื่องใช้ไฟฟ้าและสหกรณ์ใช้เงินทุนภายในสหกรณ์ทั้งหมดไม่มีการกู้ยืมจากภายนอก

3.1.8 สหกรณ์ฯ ได้มีการแลกเปลี่ยนแบ่งปันองค์ความรู้ที่มีต่อเพื่อนร่วมงาน พัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ในด้านการผลิต การตลาดเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ให้บริการและคนในสังคม

3.1.9 สหกรณ์ฯ ได้สร้างวัฒนธรรมขององค์กรที่มีจริยธรรมคุณธรรมมีความอดทนและความขยันในการปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

การจัดการด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาความเข้าใจ ของคณะกรรมการการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในธุรกิจของสหกรณ์ คือ คณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง ข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ การดำเนินตามปรัชญา อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ ซึ่งคล้ายคลึงกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีบางคนยังไม่เข้าใจว่ากำลังปฏิบัติตามปรัชญา อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์หรือปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้แยกแยะไม่ได้ว่าความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ คุณธรรม ในแต่ละธุรกิจเป็นอย่างไร แต่เมื่อมีการเรียนรู้ร่วมกันทำให้ปัญหาดังกล่าวลดลง

การจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ปัญหาความเข้าใจ ของคณะกรรมการการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม คือ คณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์บางคนยังไม่เข้าใจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่อง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม ทำให้การตีความแตกต่างกัน จึงมีการเสนอแนวคิดในการปฏิบัติต่างกันแต่เมื่อมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้แล้วเจ้าหน้าที่หลายคนเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

สหกรณ์การเกษตรสปรอบจำกัด เกิดจากการควบสหกรณ์หาทุนเดิม ดำเนินงานเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2514 จำนวนสมาชิกเดิม 385 คน มีการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี วันที่ 30 มิถุนายน 2552 มีสมาชิก 4,049 คน กลุ่มสมาชิก 42 กลุ่ม คณะกรรมการดำเนินงาน 13 คน มีเจ้าหน้าที่ 26 คน จากการศึกษาข้อมูล ย้อนหลัง 5 ปี พบว่ามีเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นจากปี 2548 (จำนวน 24 คน) เป็นจำนวน 26 คน ในปี 2552

ทรัพยากรการจัดการของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด

ผลการศึกษาพบว่า ทรัพยากรการจัดการของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดการธุรกิจ เทคโนโลยีและการจัดการความรู้ ดังนี้

คน ผลการศึกษาพบว่า คนของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานผู้ตรวจสอบกิจการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2548 – 2552 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีค่าเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 4.5 จากสมาชิกปี 2548 จำนวน 3,440 คน เพิ่มขึ้นเป็น 4,049 คน ในปี 2552 คณะกรรมการดำเนินงาน ตั้งแต่ปี 2548-2552 มีจำนวน 13 คนเท่าเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ผู้ตรวจสอบกิจการ ตั้งแต่ปี 2548-2552 มีจำนวน 2 คน เท่าเดิม เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ตั้งแต่ ปี 2548 – 2552 จำนวน 24 คน เพิ่มขึ้นเป็น 26 คน ในปี 552 โดยเพิ่มขึ้น 2 คน ในธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย คือ ปั่นน้ำมัน

เงิน ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์มีสินทรัพย์ มีหนี้สินและทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี จากปี 2548 มีสินทรัพย์ 278,981,934.58 บาท มาเป็น 403,154,749.68 บาท ในปี 2552 สินทรัพย์เพิ่มเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 11.25 สหกรณ์ใช้แหล่งเงินทุนภายใน ในการดำเนินธุรกิจโดยไม่กู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอกเลย

วัสดุอุปกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์มีจำนวนเพียงพอ ในปี 2548 – 2552 มีวัสดุอุปกรณ์เท่าเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงวัสดุอุปกรณ์บางอย่างสามารถใช้ร่วมกันได้ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์รายงาน เครื่องโทรศัพท์และเครื่องโทรสาร

การจัดการธุรกิจ ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์ได้มีการจัดทำแผนดำเนินงานประจำ มีงบประมาณรายได้รายจ่ายประจำปี ตั้งแต่ปี 2548 – 2552 เพื่อเป็นกรอบดำเนินงานในธุรกิจของสหกรณ์ ได้มีการจัดโครงสร้างเจ้าหน้าที่ตามธุรกิจของสหกรณ์เพื่อเพิ่มการปฏิบัติงานที่ได้ชัดเจน

เทคโนโลยีและการจัดการความรู้ ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์ได้นำเทคโนโลยีและการจัดการความรู้มาใช้ในสหกรณ์ ตั้งแต่ปี 2548 – 2552 มีโปรแกรมที่เชื่อมต่อในธุรกิจของสหกรณ์ มีการศึกษาฝึกอบรมความรู้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในสหกรณ์และองค์กรอื่น

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ การเกษตรสปรอบ จำกัด ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม พบว่า สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด มีความพอเพียง ดังนี้

ความพอประมาณ

- คณะกรรมการดำเนินงาน ผู้ตรวจสอบกิจการ จำนวนเหมาะสมกับหน้าที่ปฏิบัติ
- รับเจ้าหน้าที่เข้าทำงานเท่าที่จำเป็น จัดเข้าทำงานเหมาะสมกับ ลักษณะงานในแต่ละธุรกิจ มีเจ้าหน้าที่ จำนวน 26 คน เจ้าหน้าที่เป็นคนในพื้นที่อำเภอสปรอบ
- สหกรณ์มีการจัดสรรเงินงบประมาณที่ใช้หมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เช่น งบประมาณการจ่ายเงินกู้ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิต งบประมาณทุนศึกษาอบรมการใช้ทุนสวัสดิการสังคม งบประมาณใช้จ่ายดำเนินงาน ที่ได้จากแหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด อย่างเพียงพอในแต่ละปีอย่างชัดเจน
- เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกในการทำงานของแต่ละธุรกิจของสหกรณ์ มีความพอดี วัสดุอุปกรณ์บางอย่างสามารถใช้ร่วมกับธุรกิจอื่นได้ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์รายงาน เครื่องคำนวณ เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์และรถจักรยานยนต์ เป็นต้น

การจัดโครงสร้างของสหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ในการบริหารงานจัดโครงสร้างแต่ละธุรกิจที่ครอบคลุมการดำเนินธุรกิจมีผู้อยู่ในตำแหน่งรับผิดชอบชัดเจนที่พอดีกับการดำเนินธุรกิจ เช่น ตำแหน่งผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ ฝ่ายธุรกิจสินเชื่อ ฝ่ายธุรกิจรับฝากเงิน ฝ่ายธุรกิจซื้อ ฝ่ายธุรกิจขาย การส่งเสริมการเกษตร

- ในแต่ละธุรกิจของสหกรณ์มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้ระบบ LAN เชื่อมต่อในแต่ละธุรกิจของสหกรณ์

ความมีเหตุผล

- สหกรณ์จัดคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะกับหน้าที่ในแต่ละฝ่าย เช่น รับเจ้าหน้าที่บัญชี จากคนที่จบสาขาบัญชี เจ้าหน้าที่การตลาด จบการศึกษาในด้านสาขาการตลาด สหกรณ์ส่งเสริมให้มีการรับเจ้าหน้าที่ในท้องที่อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง
- การใช้เงินทุนหมุนเวียน มุ่งเน้นการใช้และพัฒนาธุรกิจตามความต้องการของสมาชิก ดำเนินธุรกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป คำนึงถึงแหล่งเงินทุนภายในเป็นหลัก
- เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในธุรกิจของแต่ละธุรกิจใช้เท่าที่จำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุด
- ในการจัดการธุรกิจการวางแผน เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการธุรกิจให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์
- สหกรณ์ได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับงานและราคาที่เหมาะสม เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ การนำเครื่องตรวจนับเงินสดมาใช้ในการตรวจนับเงิน ตรวจเบงค์ปลอม เกิดความสะดวกในการให้บริการ

มีภูมิคุ้มกัน

- สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด ให้ความสำคัญกับคนสหกรณ์เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองในขณะปฏิบัติงานการฝึกอบรมภายในสหกรณ์และภายนอกในแต่ละหน้าที่ สนับสนุนให้สมาชิกศึกษาต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา คณะกรรมการ ศึกษาต่อ ระดับมัธยมศึกษาถึงระดับปริญญาตรีและให้ทุนการศึกษาต่อของเจ้าหน้าที่ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท เพื่อเตรียมความพร้อมในอนาคตการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่จัดทำกิจกรรม 5 ส เพื่อเป็นฐานเตรียมความพร้อมสู่ระบบ ISO 9001 : 2008 และระบบอื่นๆ ที่จะรองรับในอนาคต
- สหกรณ์ใช้แหล่งเงินทุนภายในเพื่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ แหล่งเงินทุนภายในมาจากทุนเรือนหุ้น เงินรับฝากจากสมาชิก ไม่กู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นเพราะมีทุนหมุนเวียนภายในจำนวนมาก
- เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในธุรกิจของสหกรณ์มีการตรวจสอบการซ่อมบำรุง มีผู้รับผิดชอบในเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์แต่ละอย่าง เช่น รถยนต์มีการตรวจเช็คมีการซ่อมบำรุงและมีการระบุชื่อเจ้าหน้าที่ที่ดูแล มีการบันทึกข้อมูลของวัสดุอุปกรณ์แต่ละอย่าง การจัดเก็บที่เป็นระเบียบ และสามารถตรวจสอบได้

- สหกรณ์ได้มีการดำเนินธุรกิจหลายธุรกิจที่มีความชำนาญเพื่อลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน เช่น ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจรวมซื้อ ธุรกิจรวมขาย ธุรกิจอื่นๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการใช้ได้หลายธุรกิจ มีการจัดระเบียบแผนงานปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีระเบียบรองรับในแต่ละธุรกิจ การจัดทำแผนติดตามประเมินผลรายเดือน รายไตรมาส การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการสหกรณ์ มีระบบป้องกันข้อมูลมีรหัสประจำตัวสำหรับผู้ใช้ และมีผู้ดูแลโปรแกรมเมื่อมีปัญหา สหกรณ์ได้จัดทำคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงานในแต่ละธุรกิจ

ความรู้

- มีการให้การศึกษาอบรมสำหรับคนสหกรณ์ คือ สมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์
- มีการให้การศึกษาอบรมสำหรับ เจ้าหน้าที่ทุกธุรกิจในการปฏิบัติงานมีการประชุมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ที่มีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบถูกต้อง รวดเร็ว เช่น ข้อมูลสมาชิก การเงิน การบัญชี การรวมซื้อ การรวมขาย การศึกษาดูงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ศึกษาดูงานสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จ การศึกษาดูงานในประเทศญี่ปุ่น เพื่อนำความรู้มาปรับใช้กับสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด
- มีการให้ทุนศึกษาต่อสำหรับผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ให้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโท

คุณธรรม

- สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด มีความโปร่งใสตรวจสอบได้มีธรรมาภิบาล และมีความเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้อง
- เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติในแต่ละธุรกิจ
- มีการส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิกและคนในชุมชน
- สหกรณ์ฯ ดำเนินธุรกิจด้วยความเป็นธรรมให้ความสำคัญกับทุกฝ่าย
- สหกรณ์ฯ มีการจัดสรรทุนต่าง ๆ เช่น ทุนศึกษาอบรม ทุนสวัสดิการสังคมให้กับคนของสหกรณ์ คือ สมาชิก คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่
- สหกรณ์ฯ มีการช่วยเหลือสังคมและดูแลวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมของชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการ ธุรกิจทั้งด้านเศรษฐกิจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด

การจัดการด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาความเข้าใจ ของคณะกรรมการการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตร สบปราบ จำกัด ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในธุรกิจของสหกรณ์ คือ คณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง ข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์ การดำเนินการตามปรัชญาหลักการและวิธีการสหกรณ์ ซึ่งคล้ายคลึงกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีบางคนยังไม่เข้าใจว่ากำลังปฏิบัติตามปรัชญาอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์หรือปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้แยกแยะไม่ได้ว่า ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ คุณธรรม ในแต่ละธุรกิจเป็น อย่างไร แต่เมื่อมีการเรียนรู้ร่วมกันทำให้ปัญหาดังกล่าวน้อยลง

การจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ปัญหาความเข้าใจ ของคณะกรรมการการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การเกษตรสบปราบ จำกัด ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการด้าน สังคมและสิ่งแวดล้อม คือ คณะกรรมการดำเนินงานและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์บางคนยังไม่เข้าใจ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่อง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม ทำให้การตีความแตกต่างกัน จึงมีการเสนอ แนวคิดในการปฏิบัติต่างกันแต่เมื่อมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและการ ประยุกต์ใช้แล้วเจ้าหน้าที่หลายคนเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

อภิปรายผล

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ การเกษตรสบปราบ จำกัด พบว่าสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด ได้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ ในด้านของเศรษฐกิจและด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ในองค์ประกอบความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้อำนาจ ความรู้ คุณธรรม นำไปสู่ความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ

สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจสนองความต้องการของสมาชิก และสมาชิกมาใช้บริการ ในธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย การส่งเสริมอาชีพ การให้บริการธุรกิจอื่นๆ ส่งผลให้สมาชิกสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ดอกเบี้ยต่ำ การลดรายจ่ายในการรวมซื้อ ซึ่งจำหน่ายในราคาที่ยุติธรรม การเพิ่มรายได้โดยการ รวมกันขาย การส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมเงินเพื่อเกิดความมั่นคงในชีวิต เช่น การรับฝากเงิน การถือหุ้น เพื่อให้สมาชิกมีความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ซึ่งการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์มีการ ขยายตัวปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น จากการที่สมาชิกมาใช้บริการ ตลอดจนส่งผลให้สินทรัพย์ของ สหกรณ์การเกษตรสปรอบ จำกัด เพิ่มขึ้นเป็นลำดับจากปี พ.ศ. 2548 จำนวนสินทรัพย์ 278,981,934.58 บาท เพิ่มขึ้น 403,154,749.68 บาท ในปี 2552 เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 11.25 ต่อปี สอดคล้องกับ กรอบศักดิ์ ภูตระกูล (2551) ที่กล่าวว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้กับธุรกิจได้ เช่น การครองตนของภาคธุรกิจในทางสายกลาง การทำธุรกิจนี้ก็ ถึงผู้ที่เกี่ยวข้องตั้งราคาที่พอเพียง การดูแลพนักงานมีความเอื้ออาทร การขยายกิจการตามกำลังค่อย เป็นค่อยไปและสอดคล้องกับปรีชาฯ พินุลสรารุช (2551: 6) ที่สรุปไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้หลายมิติ ตามความจำเป็นในการประกอบอาชีพ เช่น ด้านเศรษฐกิจ พึ่งตนเองได้ ใช้จ่ายอย่างประหยัดคิดวางแผนรอบคอบ และสอดคล้องกับ อภิรัช พันธ์เสน และคณะ (2546) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม ซึ่งงานวิจัยนี้พบว่าหลักการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการธุรกิจ มีอยู่ 9 ประการ คือ

1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม คือ ราคาไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ
2. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด
3. เน้นการจ้างงานเป็นหลักโดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทน
4. มีขนาดการผลิตที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการ
5. ไม่โลภ ไม่เน้นกำไรระยะสั้น
6. เน้นความซื่อสัตย์สุจริต ในการประกอบการไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค และ ไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า
7. เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการที่มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือ มี ความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้
8. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ ไม่ก่อหนี้จนบริหารจัดการไม่ได้

9. เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในและนอกประเทศตามลำดับ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2551) ที่สรุปไว้ว่า สหกรณ์ที่ได้รับความสำเร็จในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประกอบผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รับรางวัลรองชนะเลิศด้านธุรกิจขนาดกลาง คือ สหกรณ์การเกษตรรัตนภูมิ จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์การเกษตรที่ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้อาชีพทางการเกษตรแก่สมาชิก โดยดำเนินธุรกิจรับฝากและสินเชื่อบริการรับฝากเงินและให้สมาชิกกู้เพื่อลงทุนในอาชีพเกษตรกรรม ธุรกิจจัดหาวัสดุการเกษตรและสินค้าอุปโภค บริโภคมาจำหน่าย โดยตั้งร้านค้าเป็นร้านค้าปลีกของคนไทย และธุรกิจรวบรวมผลิตผลการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกโดยทำการรวบรวมน้ำยางสดจากสมาชิก และผู้ผลิตรายย่อยในราคายุติธรรมเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมสินค้าเกษตรอื่นๆ ที่ออกตามฤดูกาล เพื่อเป็นช่องทางการตลาดให้สมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 2,299 คน และมีรายได้ 135.50 ล้านบาท สหกรณ์มีความสามารถในการขยายธุรกิจ ในหลายสาขา โดยได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในการบริหารงาน สหกรณ์ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิก รวมทั้งสหกรณ์มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และมีอุดมการณ์ในการทำงานสหกรณ์มีการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ความพอประมาณ

1. จำกัดจำนวนสมาชิกโดยใช้พื้นที่อำเภอรัตนภูมิเป็นกรอบกำหนด
2. พัฒนาธุรกิจตามหลักการสหกรณ์โดยเน้นแบบค่อยเป็นค่อยไป
3. เลือกพัฒนาธุรกิจเฉพาะด้านที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกและศักยภาพของชุมชน
4. มุ่งใช้และพัฒนาทรัพยากรและบุคลากรในท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ

ความมีเหตุผล

1. พัฒนาส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิก โดยพิจารณาจากสภาพข้อเท็จจริงทางสิ่งแวดล้อมในทุกด้านของพื้นที่
2. วางระบบและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบถูกต้องและง่ายต่อการใช้งาน

3. เน้นการพัฒนาธุรกิจ เพื่อประโยชน์สุขของสมาชิกมากกว่ากำไร
4. การจัดโครงสร้างองค์กร และอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน
5. ใช้การบริหารงานอย่างมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. ใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการ

ภูมิคุ้มกันที่ดี

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์กับกรรมการ เจ้าหน้าที่ และสมาชิก
2. การมีส่วนร่วม การประชุมและการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการเจ้าหน้าที่ และสมาชิก
3. การประสานความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานราชการ ธุรกิจเอกชน และสหกรณ์อื่นๆ
4. รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรและขายปัจจัยทางการเกษตร ให้แก่สมาชิกและเกษตรกรในรายชดเชย
5. มีระบบบัญชีและระบบการควบคุมตรวจสอบที่ชัดเจนและรับรู้ได้ง่าย
6. การเปิดเผยและรักษาข้อมูลของสหกรณ์อย่างเป็นระบบ
7. ติดตามข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองและเทคโนโลยีเผยแพร่ถ่ายทอดให้กรรมการและเจ้าหน้าที่ได้รับรู้อยู่เสมอ

ความรู้

1. การจัดการข้อมูลด้านต่างๆ อย่างเป็นระบบถูกต้องและทันสมัย เช่น ข้อมูลสมาชิกการกู้ยืมการเงิน และบัญชี เป็นต้น
2. ใช้ระบบสารสนเทศประกอบการบริหารจัดการงานของสหกรณ์ฯ อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การอบรมความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์และการบริหารการพัฒนาให้กับเจ้าหน้าที่และสมาชิก
4. การอบรมความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์ฯ และการส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิก
5. การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์
6. เชิญนักวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านต่างๆ มาให้ความรู้และข้อเสนอแนะแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์

7. ติดตามข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

คุณธรรม

กิจการ

1. จัดสรรทุนต่างๆ ทุนการศึกษา อบรม ทุนสาธารณประโยชน์ ทุนสะสมพัฒนา
2. ทุนสะสมเพื่อการสวัสดิการ (สมาชิก) โบนัสกรรมการ/เจ้าหน้าที่ทุนส่งเสริมอาชีพ
3. ธรรมเนียมปฏิบัติสหกรณ์การเกษตรรัดกุม จำกัด โปร่งใส ตรวจสอบได้ความเป็นธรรม
4. การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ กระจายอำนาจและถ่วงดุลอำนาจ และมี

ประสิทธิภาพ

5. สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไปเรียนต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโท
6. อบรมความรู้เรื่องการประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ และการทำบัญชีเบื้องต้นแก่

สมาชิก

7. แนะนำและสนับสนุนให้สมาชิกรู้จักการออมเงินและรับฝากเงินจากสมาชิก
8. เป็นแกนกลางจัดประชุมสหกรณ์ในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหา

ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้

9. รับซื้อผลผลิตทางการเกษตร และขายปัจจัยทางการเกษตรให้แก่สมาชิกใน

ราคายุติธรรม

ความสำเร็จด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เมื่อมีกำไรก็จัดสรรเงินกำไรสุทธิประจำปี ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น จ่ายเป็นทุนศึกษาอบรม ทุนสวัสดิการสังคม นำเงินทุนเหล่านี้มาใช้จ่ายด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ต่อบุคคลภายในสหกรณ์และบุคคลภายนอกโดยสหกรณ์ให้การศึกษอบรมแก่พนักงานสหกรณ์ คือ คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่และสมาชิก ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย การอบรมกลุ่มอาชีพ การศึกษาต่อของสมาชิกในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จากศูนย์การเรียนรู้นอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง คณะกรรมการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เจ้าหน้าที่ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโท เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและคนในสังคม มีการจัดตั้งจุดปฏิบัติเรียนรู้วิทยุชุมชน เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเป็นประโยชน์ต่อสังคมในชุมชน ช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัยธรรมชาติ เพื่อแบ่งเบาความเดือดร้อน เยี่ยมบ้านสมาชิกที่สูงอายุเพื่อให้สมาชิกเกิดความผูกพันเกิดความร่วมมือในฐานะ

เจ้าของสหกรณ์ การปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกได้รับประโยชน์ปลูกไม้เศรษฐกิจ ไม้ทำฟืนไม้ผล ตลอดจนช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่มีการจัดงานวันครอบครัวเพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ในครอบครัวของสหกรณ์ การทำบุญทอดผ้าป่า การสนับสนุนประเพณีต่างๆ เงินบริจาคอื่นๆ เพื่อให้คนของสหกรณ์ตระหนักในการเป็นส่วนหนึ่งของคนในสังคมที่อยู่ร่วมกัน ส่งผลให้เกษตรกรสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี จากปี พ.ศ. 2548 จำนวนสมาชิก 3,440 คน มาเป็น จำนวน 4,049 คน ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2552 และแสดงให้เห็นว่า สหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด ได้ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้ จึงสมัครเข้าเป็นสมาชิก สอดคล้องกับ รัตนา โพธิสุวรรณ (2551) ที่ได้สรุปไว้ว่าการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการปฏิบัติ เช่น เกี่ยวกับการนำปรัชญา อุดมการณ์และหลักการสหกรณ์มาใช้โดยผ่านวิธีการสหกรณ์ ซึ่งมีคุณธรรม จริยธรรม กำกับกับการปฏิบัติโดยยึดอุดมการณ์สหกรณ์ คือ การช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของปรัชญาสหกรณ์ คือ สมาชิกสหกรณ์มีความอยู่ดีกินดี มีความยุติธรรมและสันติสุขในสังคม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สมบัติ กุสุมาวดี (2549) ที่ศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชน กรณีศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ เครือซิเมนต์ไทย พบว่า มีการกำหนดแนวทางการบริหารการทรัพยากรมนุษย์ไว้เป็นหลักการ ดังนี้

การสรรหาพนักงาน สรรหาพนักงานด้วยระบบการคัดเลือกที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมเพื่อให้ได้พนักงานที่เป็นทั้ง “คนเก่ง” และ “คนดี” มีคุณภาพสูงและซื่อสัตย์เข้ามาร่วมปฏิบัติงาน

การใช้และการดูแลพนักงาน ใช้พนักงานน้อยเท่าที่จำเป็น จัดคนเข้าทำงานให้เหมาะสมกับลักษณะงาน มีแผนโยกย้ายในแต่ละวิชาชีพ เพื่อให้โอกาสพัฒนาตนเองและมีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการรักษาไว้ซึ่งเทคโนโลยีและความรู้เฉพาะด้านของธุรกิจ ดูแลพนักงานทุกคนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยใช้ระบบคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง มีการประชุมเป็นประจำและยึดถือระบบความสามารถเป็นหลัก

การพัฒนาพนักงาน การพัฒนาพนักงานเป็นการลงทุนเพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจในระยะยาว พนักงานทุกวิชาชีพทุกระดับ ทุกคน จะได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอและต่อเนื่องทั้งในเรื่องงานในหน้าที่ ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ ตลอดจนการบริหารและการจัดการตามความเหมาะสมของหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงาน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณภาพให้แก่พนักงานทุกคน

การบริหารค่าจ้าง บริหารค่าจ้างและผลตอบแทนโดยยึดหลักความเป็นธรรมภายในเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบและสอดคล้องกับความสามารถของพนักงานเป็น

รายบุคคล รวมทั้งสามารถแข่งขันในระดับผู้นำของบริษัทภายนอกที่อยู่ในอุตสาหกรรม เดียวกันได้ พนักงานควรได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานและการชี้แจงอย่างสม่ำเสมอและตรงไปตรงมา เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง

การบริหารจัดการสวัสดิการ จัดสวัสดิการให้เหมาะสมกับประโยชน์และความจำเป็นของพนักงานส่วนใหญ่ โดยคำนึงถึงความสามารถของบริษัท ประกอบด้วย ดูแลปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความจำเป็นของธุรกิจ

การแรงงานสัมพันธ์ บริษัทจะดูแลพนักงานในเรื่องต่างๆ ให้เหมาะสมและเป็นธรรมตามระดับความรับผิดชอบอยู่เสมอ โดยไม่ต้องให้พนักงาน เรียกร้อง จัดกิจกรรมและสื่อข้อความกับพนักงานให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อบริษัทอย่างสม่ำเสมอ

การสร้างบรรยากาศในการทำงาน ส่งเสริมทุกวิถีทางให้พนักงานทำงานด้วยความปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ จัดบรรยากาศและภาวะแวดล้อมในสถานที่ทำงานให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างอบอุ่นเสมือนหนึ่งคนในครอบครัวเดียวกัน เสริมสร้างการทำงานเป็นทีม และสร้างจิตสำนึกให้พนักงานมีวินัยในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ การเกษตรสหภาพ จำกัด พบว่า ควรให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรสหภาพ จำกัด เข้าใจ ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตรงกันว่าความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ความรู้ คุณธรรม คืออะไรและมีความคล้องกับวัตถุประสงค์ ข้อบังคับปรัชญา อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ อย่างไรเพื่อทำให้การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ เป็นไปอย่างราบรื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสหภาพ จำกัด
2. ควรศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์การเกษตรสหภาพ จำกัด

บรรณานุกรม

กนก วงษ์ตระหง่าน. 2531. แนวพระราชดำริด้านการปกครองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

สถาบันไทยศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2549. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร. กรุงเทพฯ: แอร์บอร์นพริ้นต์.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2552. ธรรมชาติของสหกรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2552. อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรอบศักดิ์ ภูตระกูล. 2551. เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย
แม่โจ้.

เกรียงศักดิ์ ศรีเงินขวง, ขนิษฐา เสถียรพิระกุล. 2551. แนวคิดและทฤษฎีในพระราชดำริ.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2549. นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ.

จเรย์ สนประเทศ. 2542. การบริหารจัดการองค์กรธุรกิจสหกรณ์. เชียงใหม่: ศูนย์ฝึกอบรม
สหกรณ์ที่ 5.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. 2545. การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: เม็ดทรายพริ้นติ้ง.

ธันวา จิตต์สงวน. 2551. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับจุลภาค. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย
แม่โจ้

บุญมี จันทรวงศ์. 2543. ระบบสหกรณ์กับการพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ปรียานุช พิบูลศราวธ. 2551. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ทั่วไป. เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ปรียานุช พิบูลศราวธ. 2551. “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับธุรกิจเอกชน”. [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา <http://www.sufficiencyeconomy.org> (18 เมษายน 2555).

ฝ่ายโครงการ กองแผนงานกรมส่งเสริมสหกรณ์. 2544. การจัดการสหกรณ์และระบบรวม.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- มณูญ มุกประดิษฐ์. 2551. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย.
- สำนักงาน กปร. มูลนิธิชัยพัฒนา. 2550ก. **8 ทศวรรษแห่งการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กปร. _____ . 2550ข. **ตามรอยเบื้องพระยุคลบาท**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กปร.
- รัตนา โพธิ์สุวรรณ. 2546. **ปรัชญา อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์: เอกสารประกอบการอบรมการส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการธุรกิจสหกรณ์**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- รัตนา โพธิ์สุวรรณ. 2551. **วิเคราะห์หลักและปรัชญาสหกรณ์**. เชียงใหม่: โทนคัลเลอร์.
- วิศุทธิ์ ขวัญพุกภัย. 2547. **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. ลำปาง: มหาวิทยาลัยโยนก.
- สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด. 2543. **ข้อบังคับสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด**. ลำปาง: บอยการพิมพ์.
- _____. 2551. **รายงานประจำปี**. ลำปาง: บอยการพิมพ์.
- _____. 2552. **รายงานประจำปี**. ลำปาง: บอยการพิมพ์.
- สหัสโรจน์ โรจน์เมธา. 2547. **Business Management**. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟ.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2548. **โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อประโยชน์แห่งทวยราษฎร์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- สำนักพัฒนาระบบบริหารการจัดการสหกรณ์. 2550. **แนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาระบบบริหารการจัดการสหกรณ์.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน. 2548. **การใช้ประโยชน์หญ้าแฝกเพื่อการพัฒนาที่ดิน**. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน.
- สุขสรรค์ กันทะบุตร. 2551. **การศึกษาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. 2550. **ข้าแผ่นดินสอนลูก**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุวกิจ ศรีปัดดา. 2549. **การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เสรี พงศ์พิศ. 2550. **เศรษฐกิจพอเพียงเกิดได้ถ้าใจปรารถนา**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- โสพิน ปั่นกาญจนโต. 2550. **การศึกษาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านเหล่ากุ่มสว่าง ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อภิชัย พันธเสน, สุรวิทย์ เปรมชื่น และ ภิเชษฐ เกียรติเดชปัญญา. 2546. การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อำพล เสนาณรงค์. 2551. เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืนของชุมชน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

Larry barton. 2549. การจัดการภาวะวิกฤติ. แปลจาก Crisis Management. โดย ไพโรจน์ บาดั่น. กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์.

Richard Luecke และ jeff polzer. 2549. การบริหารการจัดการทีมงาน. แปลจาก Creating Teams with an Edge. กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์.

ภาคผนวก ก

ภาพประกอบการวิจัย

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

ภาพผนวก 1 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด (1) การให้บริการ
สินเชื่อสมาชิก (2) การรับชำระหนี้ของสมาชิก (3) – (6) การบริการรับฝาก-
ถอน เงิน

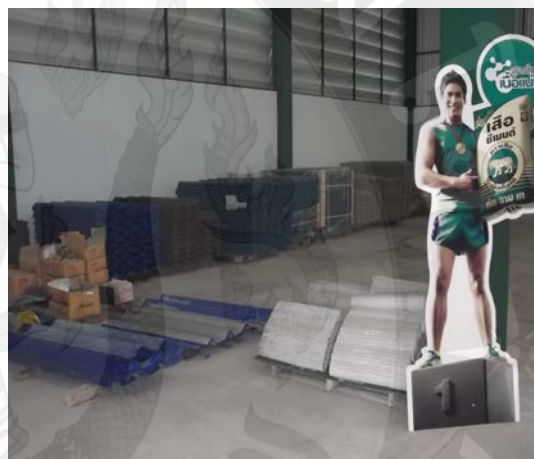
(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

ภาพผนวก 2 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด
(1) – (6) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

(1)

(2)

(3)

ภาพผนวก 4 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปปราบ จำกัด

(1) – (3) ธุรกิจรวบรวมผลผลิตข้าวจากสมาชิก

(1)

(2)

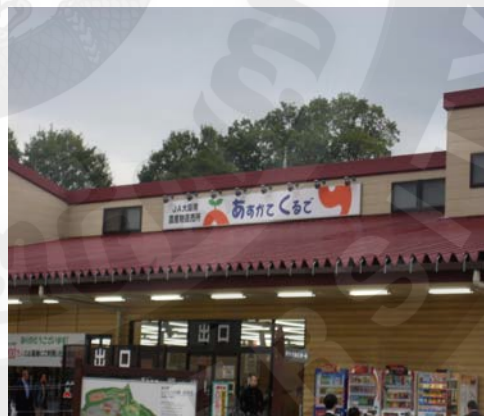
(3)

(4)

(5)

(6)

ภาพผนวก 5 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราน จำกัด ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (1) การให้ทุนศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะกรรมการและประธานกลุ่มของสหกรณ์ฯ (2) ให้ทุนศึกษาต่อระดับปริญญาตรีเจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ (3) – (4) การศึกษาดูงานของสมาชิกสหกรณ์ฯ (5) การฝึกอบรม (6) การศึกษาดูงานเจ้าหน้าที่สหกรณ์ฯ

(1)

(2)

(3)

(4)

ภาพผนวก 6 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด

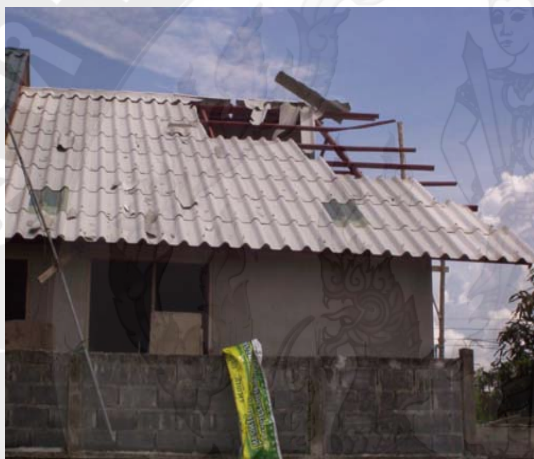
(1) – (4) การอบรมคุณธรรมเจ้าหน้าที่และสมาชิกสหกรณ์ฯ

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

ภาพผนวก 7 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (1) – (6) ช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบภัย

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

ภาพผนวก 8 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ
สิ่งแวดล้อม (1) – (4) เยี่ยมสมาชิกที่สูงอายุเนื่องในวันแม่และวันพ่อแห่งชาติของ
ทุกปี (5) – (6) เป็นเจ้าภาพร่วมทำบุญสมาชิกและคู่สมรสที่เสียชีวิต

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

ภาพผนวก 9 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด ด้านสังคมและ
สิ่งแวดล้อม (1) – (2) ให้ทุนการศึกษานักเรียนปีละ 84 ทุน ทุนละ 1,000.00 บาท
(3) – (4) มอบของขวัญเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ให้กับโรงเรียนในพื้นที่
อำเภอสบปราบ

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

ภาพผนวก 10 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสหประชา จำกัด ด้านสังคมและ
สิ่งแวดล้อม (1) – (6) งานวันครอบครัวสหกรณ์การเกษตรสหประชา จำกัด

(1)

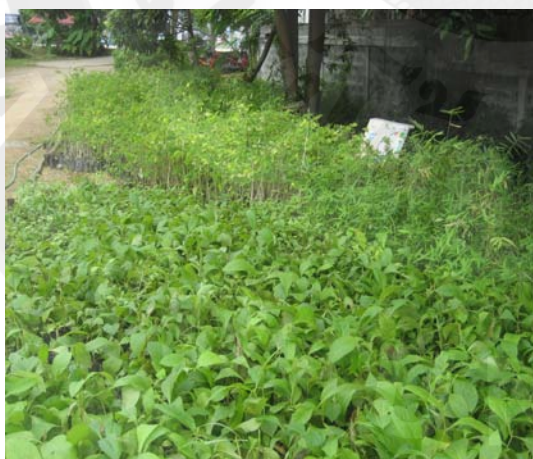
(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

ภาพผนวก 11 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ
สิ่งแวดล้อม (1) – (4) งานวันครอบครัวสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด
(5) – (6) ส่งเสริมสมาชิกปลูกต้นไม้ 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง ในพื้นที่ของสมาชิก

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

ภาพผนวก 12 ประมวลภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์การเกษตรสปราบ จำกัด ด้านสังคมและ
สิ่งแวดล้อม (1) – (6) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อวิทยุชุมชนของสหกรณ์
การเกษตรสปราบ จำกัด FM 90.50 MHz

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวสมคิด อุ่นแก้ว

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2528 ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. 2548 ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยโยนก จังหวัดลำปาง

ประวัติการทำงาน พ.ศ. 2529-ปัจจุบัน ผู้จัดการ
สหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด
จังหวัดลำปาง